

Szeretettel köszöntjük kedves Vendégeinket!

ORVOSKARI, HIRMONDÓ

Pécs, 2019. október

H. Sz.

F. B.

Fotó: Haller Szabolcs és Fekete Balázs

Egyetemi Orvos- és Fogorvosnap

2019. október 19.

PROGRAM

10.00 Az Általános Orvostudományi Kar ünnepi ülése

(Dr. Romhányi György Aula)

Rektori és dékáni köszöntő

Arany-, gyémánt- és vasdiplomák adományozása

Pro Facultate Medicinae emlékérmek átadása

Dékáni dicséretetek átadása

Oktatói kitüntetések adományozása

Koszorúzás az 1956. évi forradalom 63. évfordulója alkalmából

11.45 Fakultatív programok

„Ami a kötetekből kimaradt” – beszélgetés az Orvostudományi Kar Arcképcsarnok portréköteteteinek szereplőivel (I. emeleti tanácsterem, mozaik mögött)

Fotókiállítás megtekintése (galéria)

Emlékfotók készítése (I. emeleti Alumni Fal, mozaik előtt)

Szimulációs Oktatási Központ (MediSkillsLab) meglátogatása (IV. emelet)

Új, épülő elméleti tömb bemutatása (látogatóterület)

Dr. Entz Béla Klinikai Oktatási Központ megtekintése (Janus Pannonius Klinikai Tömb)

13.00 Dékáni fogadás az Általános Orvostudományi Kar, Dr. Romhányi György Aulájában

(részvétel csak külön meghívóval)

15.00 A dékáni vezetés tájékoztatója a kar terveiről (Dr. Romhányi György Aula)

16.00 ÉVFOLYAM-TALÁLKOZÓK

1954-ben végzett orvosok

1959-ben végzett orvosok

1964-ben végzett orvosok

1969-ben végzett orvosok

1974-ben végzett orvosok

1979-ben végzett orvosok

1984-ben végzett orvosok

1989-ben végzett orvosok

1994-ben végzett orvosok

1999-ben végzett orvosok

2004-ben végzett orvosok

2009-ben végzett orvosok

Dékáni II. tárgyaló (I. em.)

III. sz. szemináriumi terem (fszt.)

V. sz. szemináriumi terem (fszt.)

Tanácsterem (I. emelet)

VI. sz. szemináriumi terem (III. em.)

Dr. Cholnoky László (I. sz.) tanterem (I. em.)

Dr. Lissák Kálmán (II. sz.) tanterem (I. em.)

Dr. Donhoffer Szilárd (III. sz.) tanterem (I. em.)

Dr. Flerkó Béla (IV. sz.) tanterem (I. em.)

401. sz. szemináriumi terem (IV. em.)

402. sz. szemináriumi terem (IV. em.)

VII. sz. szemináriumi terem (II. em.)

Az 1984-ben, az 1989-ben, az 1994-ben, az 1999-ben, a 2004-ben és a 2009-ben végzett fogorvosok a Fogászati és Szájsebészeti Klinikán (Pécs, Dischka Gy. u. 5.) találkoznak.

19.00 Évfolymvacsorák

Az orvoskar vezetése

Dr. Nyitrai Miklós egyetemi tanár, dékán

Dr. Tényi Tamás egyetemi tanár, általános, diákjóléti és külkapcsolatokért felelős dékánhelyettes

Dr. Czopf László egyetemi docens, oktatási dékánhelyettes

Dr. Reglődi Dóra egyetemi tanár, tudományos dékánhelyettes

Dr. Ertl Tibor egyetemi tanár, szak- és továbbképzésért felelős dékáni megbízott

Dr. Nyitrai Miklós

Dr. Tényi Tamás

Dr. Czopf László

Dr. Reglődi Dóra

Dr. Ertl Tibor

PRO FACULTATE MEDICINAE KITÜNTETÉSEK

Arany fokozat

Dr. Kovács L. Gábor egyetemi tanár
PTE, KK, Laboratóriumi Medicina Intézet

Dr. Kovács L. Gábor Pécsen született 1948-ban. 1972-ben szerzett általános orvosi diplomát a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. Klinikai laboratóriumi vizsgálatokból és neuroendokrinológiából rendelkezik szakvizsgával. 1986 óta az MTA doktora, 1995-ben habilitált. 2010 óta az MTA rendes tagja.

1976-1987 között a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Kórleletani Intézetének munkatársa volt. 1990 és 2000 között a Markusovszky Kórház igazgató főorvosa. 2004-2013 között a PTE Egészségtudományi Karának dékánja, a PTE tudományos rektorhelyettese, illetve az Általános Orvostudományi Kar Laboratóriumi Medicina Intézetének, valamint az Egészségtudományi Kar Diagnosztikai Intézetének igazgatója volt. Jelenleg a PTE Szentágotthai János Kutatóintézetének elnöke valamint a Klinikai Tudományok Doktori Iskola vezetője. A szakmai közéletben igen tevékeny, számos hazai szakmai társaság, illetve bizottság tagja, jelenlegi vagy volt elnöke. Az MTA Orvosi Tudományok Osztálya Diagnosztikai Tudományos Bizottságának elnöke. 2017 óta az MTA Doktori Tanácsának elnökévé választották. Tagja több nemzetközi tudományos folyóirat szerkesztőbizottságának. Tudományos tevékenységét számos díjjal és kitüntetéssel ismerték el: 2003-ban Szent-Györgyi Albert-díjat, 2008-ban a Pécsi Tudományegyetem Aranygyűrűjét, 2013-ban a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét, a Baranya Megyei Prima Díjat valamint a Baranya Megye Innovációs Díjat, 2015-ben a Széchenyi-díjat vehette át.

Ezüst fokozat

Dr. Balogh Péter egyetemi tanár
PTE, KK, Immunológiai és Biotechnológiai Intézet

Dr. Balogh Péter egyetemi tanár 1990 óta dolgozik az Immunológiai és Biotechnológiai Intézetben, jelenleg az intézet általános igazgatóhelyettese. Sokat tesz az Orvosi Kar fejlődéséért: évekig nagy lelkesedéssel TDK-elnökként tevékenykedett, jelenleg a Biotechnológiai Szak szakvezetője. Részt vesz az orvos-, fogorvos-, orvosi biotechnológus-képzésben, valamint a TTK-n is oktat. Lelkiismeretes munkát végez mind a kutatás, mind az oktatás területén. Több PhD- és TDK-s hallgató témavezetője. Idejének nagy részét tudományos kutatásokkal tölti. Több pályázatot is sikeresen elnyert. A Magyar Immunológiai Társaság főtársa.

Dr. Bártai István egyetemi docens
PTE, KK, Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet

Dr. Bártai István az 1990-es évek óta az AITI aneszteziológiai részlegének kiváló, megbecsült szakmai vezetője, az AITI legelismertebb, legmegbízhatóbb munkatársa. 2002 óta eredményesen vezeti a PTE Klinikai Központ valamennyi sebészeti klinikáján az aneszteziológiai tevékenységet. Őt tekintik a legtapasztaltabb aneszteziológusnak. Mind a magyar mind az angol nyelvű oktatásban munkáját a példamutató pontosság, a magas színvonalon tartott előadások és gyakorlatok minősítik. Számos diplomamunka konzulense volt, és több tudományos diákköri hallgató témavezetőjeként dolgozott. Klinikai kutatási eredményei is kimagaslóak.

Ezüst fokozat

Téczy Tamás igazgató

PTE, ÁOK, Testnevelés- és Mozgásközpont

Téczy Tamás 1987-től dolgozik a PTE, ÁOK, Testnevelés- és Mozgásközpontban, 2006 óta igazgatói beosztásban. Kezdeményezésére bevezetésre kerültek a rendkívül népszerű kari családi sportesemények, ahol az oktatók és dolgozók, valamint családtagjaik is részt vehetnek a rendszeresen szervezett sportprogramokon. Munkáját felelősségteljesen, pontosan, nagy megbízhatósággal végzi. Kiváló kapcsolatokat alakított ki, mind a kar vezetésével, mind az egyetem sportért felelős szervezeteivel. Több társadalmi funkciót tölt be a városi és a regionális sportszervezetekben, tagja az Egyetemi Sportbizottságnak.

Jelentős szerepe volt a 11. Birkózó Egyetemi Világbajnokság sikeres megrendezésében. Kitartó és igényes szakmai munkájának köszönhetően a PTE, ÁOK hallgatóiból összeállított sportolói csapat minden évben sikeresen szerepel az ország orvoskari hallgatóinak legfontosabb sporteseményén, a MEDIKUS Kupán.

Bronz fokozat

Ferk Imola ápolásszakmai igazgatóhelyettes

PTE, KK, Szívgyógyászati Klinika

Ferk Imola az Egészségügyi Főiskolai Karon diplomás ápolóként végzett. 1999 óta dolgozik a Pécsi Tudományegyetemen. Munkáját osztályvezető helyettes főnővérként kezdte a Szívgyógyászati Klinika Szívsebészeti Osztályán, 2003-tól osztályvezető főnővér az Intervencionális Kardiológiai Osztályon, 2017-től a klinika ápolásszakmai igazgatóhelyettes. Feladatát magas színvonalon látja el, meghatározó szerepe van a klinika igazgatási, betegellátási és oktatási tevékenységében. Munkaidejében és gyakran azon túl is jelentős segítséget nyújt a klinika valamennyi orvosa és szakdolgozója részére. Munkáját rendkívül nagy odaadással végzi, precíz, pontos, munkatársaival jó kapcsolatot ápol.

Horváthné Hermann Andrea szakápoló

PTE, KK, Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika

Horváthné Hermann Andrea 1983-ban szerzett általános ápoló és asszisztensi képesítést. A képesítés megszerzése óta fáradszórólanszolgalja a klinika ambulanciájának gyógyító tevékenységét.

Megbízható munkáját bizonyítja, hogy a klinika korábbi két és jelenlegi intézetigazgató professzorának ambuláns betegellátását a mai napig segíti asszisztensként. Türelme és nagyfokú empátiás készsége naponta bizonyítást nyer az ambulancián megforduló betegek körében. Viselkedése biztosságot sugároz, magabiztos, széleskörű szakértelméért, humánus magatartásáért a betegek is szeretettel viszonyulnak hozzá.

Kelemen Zsuzsanna titkárnő

PTE, KK, Pathológiai Intézet

Kelemen Zsuzsanna 2002-ben ügyviteli alkalmazottként kezdett dolgozni a Pathológiai Intézetben. Kezdetben az intézetben folyó rutin diagnosztikai tevékenység adminisztrációját, valamint könyvtárosi feladatait látta el. Munka mellett végezte el a PTE, Állam- és Jogtudományi Kar jogi asszisztensi szakát. 2005-től a Pathológiai Intézet titkárságvezetője. A napi rutin irodai munkák elvégzése mellett az intézet oktatási és kutatási feladatainak előkészítésében, azok dokumentálásában vesz részt. Angol nyelvtudását jól kamatoztatja mind a külföldi hallgatókkal való kapcsolat-tartásban, mind pedig az idegen nyelvű oktatási anyagok elkészítésében. Mindenkor készséges, lelkes, rugalmas. Munkájára minden körülmények közt számítani lehet.

Bronz fokozat

Dr. Rugási Endre testnevelő tanár
PTE, ÁOK, Testnevelés- és Mozgásközpont

Dr. Rugási Endre 1977 óta dolgozik a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. A jogutód szervezeteket is beszámítva megszakítás nélkül immár a 42. tanévben testnevelő tanár. Munkája során rengeteg sítáborban oktatott, ahol nagyon sok hallgató és ÁOK-s dolgozó tanult meg síelni. Magas szintű síoktatói tevékenysége miatt a Baranya Megyei Sporthivataltól sokszor kapott felkérést megyei sítáborok vezetésére. A német nyelvű oktatás bevezetése óta nagy szakértelemmel látja el a német program testnevelés tantárgyfelelősi feladatait. Megnyerő személyisége, szakmai ismeretei, kiváló eredményei miatt mind az idegen nyelvű, mind a magyar nyelvű program hallgatói körében nagy tiszteletnek örvend.

Dékáni dicséret

Bonyár Krisztina képi diagnosztikai szakasszisztens
KK, Radiológiai Klinika

1988-tól dolgozik a Pécsi Tudományegyetemen. Kezdetekben a POTE, majd a PTE, KK, Radiológiai Klinika kiváló munkatársa. Munka mellett szerzett röntgenasszisztensi, majd képi diagnosztikai asszisztensi végzettséget. Pályája során a Radiológiai Klinika minden egységében dolgozott, járó és fekvő, hagyományos röntgenrészlegen. 2015 óta a klinika CT és MR részlegvezetőjeként tevékenykedik. A betegek érdekében folyamatosan képezte magát, évek óta gyakorlatvezetőként a klinikára érkező hallgatók oktatásában is részt vesz. Hivatását közel 30 éve alázattal gyakorolja. Emberi hozzáállása, szakmai munkája példamutató. Szakmai tapasztalata kimagasló, tudása legjavát adja. Munkájára nagyon igényes, munkatársai mindig számíthatnak rá, kötelességtudata kiemelkedő. Elismerésként két éve a MESZK Semmelweis-napi kitüntetését is kiérdemelte.

Bulyáki Anna orvosírnok
KK, Sürgősségi Orvostani Tanszék,
Sürgősségi Betegellátó Osztály

1994 óta dolgozik a Pécsi Tudományegyetemen, a Sürgősségi Betegellátó Osztályon annak megalakulása óta, 2010 januárjától. Nemcsak a recepcióspult mögött, hanem osztályos irodai adminisztrátorként is megállta helyét, leleményességével, örök optimizmusával és emberszeretettel példaeértékű magatartást tanúsított a legnehezebb helyzetekben is. A betegekkel, hozzátartozókkal türelmes, kiválóan kommunikál, hozzájárulva ezzel az SBO javuló megítéléséhez. Szakmaisága, maximális kollegiális hozzáállása példaeértékű, mindig lehet rá számítani.

Czimmermann Beáta laboratóriumi asszisztens
ÁOK, Élettani Intézet

Mindketten oroszánrészt vállalnak az intézet gyakorlati oktatási munkájából. Ők végzik évtizedek óta a 4 gyakorlatos termünk felügyeletét, az eszközök bekészítését, a gyakorlatokra való előkészületeket, a szükséges beszerzés koordinálását és segítik a gyakorlatvezetők munkáját. Áldozatkész és kiváló segítségük nélkül nem tudnánk élettant oktatni, nem lehetne élettangyakorlat.

Több évtizedes tevékenységükkel jelentősen hozzájárulhattak az intézet gyakorlatos oktatása színvonalának magas szintű fenntartásához.

Kovács Jánosné laboratóriumi Asszisztens
ÁOK, Élettani Intézet

Dr. Farkas Lászlóné dr. Könczöl Franciska

egyetemi docens, Igazságügyi Orvostani Intézet

Több mint 40 éve az Igazságügyi Orvostani Intézet alkalmazottja. Az intézeti gyakornoki státusztól indulva az egyetemi tudományos és előmeneteli lépcsőket végigjárva intézetvezetőként is dolgozott 2012-től 2015-ig. Munkatársaival való több évtizedes kiváló kapcsolat, az egyetemi hallgatók irányába mutatott tisztelet és alázatos oktatói, tudományos tevékenység jellemzi. Az egyetem közelében vállalt szerepe példaértékű a fiatalabb kollégák számára. Magas színvonalon végzett orvosszakértői tevékenysége, a megye hatóságaival való korrekt együttműködése hozzájárult a szakma, az igazságügyi orvostan, az intézet és az egyetem jó hírnevének megőrzéséhez, képviseléséhez.

Gyurkovics Zsuzsanna Mária

osztályvezető ápoló, KK, I. sz. Belgyógyászati Klinika

Középiskolai általános ápoló és asszisztensi tanulmányait Pécsen végezte. Később felnőtt szakápolói, röntgenasszisztensi, kardiológiai szakasszisztensi, majd diplomás ápolói végzettséget szerzett. Jelenlegi munkakörét megelőzően CT és MR operátorként is dolgozott. A Pécsi Tudományegyetem I. sz. Belgyógyászati Klinikáján 1988-tól ápolóként és laborasszisztensként, 2000-től pedig az Endokrinológiai és Anyagcsere Tanszék osztályvezető ápolójaként dolgozik. Munkája rendkívül megbízható, pontos, kiemelkedő munkabírással rendelkezik, nagyon jó a kapcsolata a klinika dolgozóival. Évek óta részt vesz a Szociális Egészségügyi Szakképző Iskola hallgatóinak és a Református Gimnázium tanulóinak gyakorlati oktatásában. A klinika PhD hallgatóinak tudományos munkáját segíti. Az elmúlt évtizedben végzett tevékenységével fontos szerepet töltött be a klinikán végrehajtott modernizációs folyamatokban.

Hartung Márta

laboratóriumi asszisztens
KK, Immunológiai és Biotechnológiai Intézet

1978 óta dolgozik laboratóriumi asszisztensként. Kezdetben az Egyesített Egészségügyi Intézményekben, 1981-től a Baranya Megyei Kórházban, majd 2002-től a PTE, Orvosi Genetikai Intézet Laboratóriumában. 2013 óta az Immunológiai Intézet munkatársa a rutin immundiagnosztika területén. Munkáját körültekintően, lelkiismeretesen végzi. Több éves szakmai tapasztalatával mindig segíti a kollégákat. Nyitott az új módszerek, eljárások elsajátítására.

Fuchs Ildikó

szakasszisztens
ÁOK, Élettani Intézet

22 éve dolgozik a Pécsi Tudományegyetemen, munkája kezdetektől fogva az Általános Orvostudományi Kar Élettani Intézetéhez köti. Eleinte kizárólag eredeti, orvosi laboratóriumi technikai asszisztensi képzettségének megfelelő munkát végzett, majd a korábbi, statisztikai, számítógépes kiadványszerkesztői tanulmányai során tanultakat is fel tudta használni teendőinek végrehajtásában. Az évek során a Grastyán Endre Magatartáseméleti Kutatórészleg kutatócsoportjainak szervezési és adminisztrációs feladatait látta el közmegelegedéssel. Teendőit egyre magasabb szinten, önállóan, nagy teherbírással, mindenkor példás pontossággal teljesítette. Derűs, nyugodt személyiségét kiemelkedő szorgalom, mindenki által elismert, példaértékű lojalitás jellemzi.

Hambuchné dr. Kóhalmi Anikó

egyetemi adjunktus
ÁOK, Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet

Német nyelv és irodalom, valamint magyar nyelv és irodalom szakos tanári végzettséggel dolgozik a PTE, ÁOK, Egészségügyi és Nyelvi Kommunikációs Intézetben, 2016-tól egyetemi adjunktusként. Doktori fokozatot 2014-ben szerzett. Szaknyelvoktatói munkásságának kiemelkedő eleme a demonstrátori képzés megszervezése és irányítása. 2017-től demonstrátor hallgatókat készít fel klinikai oktatássegítő tevékenységre a Német és a Magyar Programban. Az Orvostudományi Karon elindított szinergia programban való tevékenysége jelentős. Az oktatói és kutatói munkásságán felül, meghatározó szerepet tölt be a PROFEX államilag elismert nyelvvizsgarendszer működtetésében. Országos szinten felel az akkreditált német szaknyelvi vizsgák kifejlesztéséért, lebonyolításáért, valamint a vizsgafejlesztésbe és vizsgáztatásba bevont kollégák rendszeres továbbképzéséért. 2019-től az Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet megbízott igazgatóhelyettese.

Horváthné Csokona Viola

vegyszerésztechnikus
ÁOK, Szerves és Gyógyszerkémiai Intézet

1996 óta lelkiismeretesen látja el laboratóriumi asszisztensi feladatait. Mind a hallgatói gyakorlatok előkészítésében és lebonyolításában, mind a kutatási feladatok végrehajtásában jelentős szerepet vállal. Egy angol nyelvű impakt faktoros közlemény társszerzőjeként is közreműködött. Szakértelmével hozzájárult az egyetemi projekt keretében megvalósult, új, több támadáspontú innovatív fájdalomcsillapító fejlesztését célzó GINOP projekt kísérleteihez szükséges gyógyszerhatóanyag előállításában.

Horváth Pál műtősség

KK, Urológiai Klinika

1996 óta dolgozik a PTE, KK, Urológiai Klinikán műtősségként. Műtőben eltöltött éveinek, szorgalmának köszönhetően a műtőszemélyzet legtapasztaltabb tagja. Technikai tudását rendszeresen bővíti és segítőkészen továbbadja. Jelenleg a klinikai műtők legbonyolultabb berendezéseinek működését is felügyeli. Munkájával kiérdemelte a magasabb szintű dicséretet is.

Nagyné Szabó Judit osztályvezető ápoló

KK, Reumatológiai és Immunológiai Klinika

1997 óta dolgozik a Pécsi Tudományegyetemen. Kezdetben a jogelőd Honvéd Kórház, a fül-orr-gégészeti, majd később a traumatológiai osztály munkatársa. Megtanulta az ápolói hivatás minden szépségét és nehézségét. Nagy munkabírási, állandóan mosolygós, igazi csapattag. Kitűnő szervezőkészséggel rendelkezik. 2013 óta a 20 ágyas Immunológiai Osztály vezetőápolója, ebben a munkakörben is kiválóan teljesít. Valamennyi munkatársával kitűnő, kollegiális kapcsolatot ápol, a betegek is elismerik munkáját, szeretik. Kiváló mentora a gyakorlatra érkező hallgatóknak. A szakdolgozók fórumain, országos konferenciákon előadóként vesz részt. Munkáját töretlen lelkesedéssel végzi a mindennapokban. 2019 szeptemberétől a Széchenyi István Egyetem Főiskolai Karának hallgatója, ápoló szakon.

Reinhardt Albertné igazgatási ügyintéző

KK, Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinika

1991-ben kezdte pályáját az egészségügyben. Kezdetben a PTE Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet, valamint a Traumatológiai és Kézsebészeti Klinika munkatársa volt. 22 éve orvosmökként, operátori és recepciós munkakörben erősíti a Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinika járóbeteg-szakambulanciáját. Kiemelt feladatai között szerepel a fekvőbetegosztály finanszírozási elszámolása, kódolása, ami aprólékos, időigényes és nagy felelősséggel járó feladat. Munkáját megbízhatóan, pontosan végzi a klinika legnagyobb meglepedésére. Munkatársaival jó a kapcsolata, becsülik, szeretik a közvetlen humánus magatartásáért. Szorgalmas munkájára és segítségére mindig lehet számítani. Hűségét és kitartását az eltöltött évek bizonyítják.

Dr. Horváth Zsolt klinikai főorvos

KK, Idegsebészeti Klinika

1987-ben végzett a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. Munkáját az Élettani Intézetben kezdte, majd 1996-ban került az Idegsebészeti Klinikára, ahol azóta is dolgozik. 1994-ben Grastyán alapítványi oklevelet kapott tudományos tevékenységért. 2002-ben idegsebészetből, 2009-ben klinikai onkológiából szakvizsgázott. Horváth doktor az Idegsebészeti Klinikai neuroonkológiai ellátás vezetése mellett az Idegsebészeti Általános Osztályt is vezeti, rendszeresen helyettesíti a klinikai igazgatót és nemcsak kiváló operatorként, lelkes, odaadó oktatóként, hanem az Idegsebészeti Grémium tagjaként a posztgraduális képzés egyik felelőseként is tevékenykedik. Az a komprehenzív szemlélet, amelyet az onkológiai betegek kezelésében, az onkológiai adatbázis gondozásában kialakított illetve megvalósított, példaértékű. A graduális, posztgraduális oktatásban nyújtott tevékenysége szintén jelentős.

Nagyné Szentai Viktória vezető asszisztens

KK, Urológiai Klinika

20 éve dolgozik a PTE, KK, Urológiai Klinikán felnőtt szakápolóként, néhány éve az ambulancia vezető asszisztense. Rendszeresen részt vesz kongresszusokon, melyeken előadást is tart. Kiemelkedő szakmai tudása mellett mind a betegekkel, mind kollégáival való empátias viselkedése példaértékű. Hivatásához és a klinikához való hűsége, elkötelezettsége, pontos, precíz munkája a szakma dicséretére válik.

Sömjénné Tóth Ágnes vezető műtős szakasszisztens

KK, Szemészeti Klinika

Egészségügyi Szakközépiskolában szerzett ápolói és asszisztensi végzettséggel több évtizede dolgozik a Pécsi Tudományegyetemen. Pályáját a POTE Traumatológiai és Urológiai Klinikáján kezdte ápolóként, majd műtős szakasszisztensként dolgozott. 1995-től a KK Szemészeti Klinikáján folytatta munkáját. 2014 óta vezető műtős szakasszisztensi feladatokat lát el. Szakmájához való hűsége okán nagy szakmai tapasztalatra tett szert az évtizedek alatt. Aktív munkaerő, munkáját kiváló szaktudással, nagy odafigyeléssel végzi. A közösség értékes tagja, kollégái mindig számíthatnak rá. Jó koordinálásának eredménye a műtő folyamatos működése. Minden újdonságra nyitott, pozitív hozzáállása elősegíti a kollégákkal való jó kapcsolat kialakítását, az eredményes munka megvalósulását. Példamutató vezető.

Studiné Benedek Éva szakasszisztens

KK, Pathológiai Intézet

A Baranya Megyei Kórház Pathológiai Osztályáról került a KK, Pathológiai Intézetébe 2010-ben. Citológiai szakasszisztensként munkáját lelkiismeretesen és pontosan látja el. A munka során felmerülő problémákat kihívásnak tekinti, a megoldásban aktívan részt vesz. 2016 áprilisa óta a citológiai részleg vezetője, kollégái nemcsak a munka kapcsán, hanem egyéb emberi vonatkozásban is számíthatnak rá. Az új munkatársak képzésében elkötelezettség, türelem, szorgalom és pontosság jellemzi. Segítőkészségére minden körülmények között számítani lehet.

Szokolai István képi diagnosztikai szakasszisztens

KK, Radiológiai Klinika

1991-ben kezdte pályáját a POTE Radiológiai Klinikáján betegszállítóként. 2004-től segéd-röntgenasszisztensi feladatokat látott el, majd 2007-től végzett röntgenasszisztensként dolgozott. 2008-ban képi diagnosztikai szakasszisztens végzettséget szerzett. Hivatását majd 30 éve gyakorolja felelősségteljesen, áldozatkészen, nagy szakmai alázattal és hozzáértéssel. Szakmai tudását gyakorlatvezetőként adja át egyetemi hallgatóknak, szakiskolai tanulóknak. Munkájára nagyon igényes, konstruktív. A betegekkel, hozzátartozókkal való kapcsolata kiváló, szociális érzékenysége, empatikus készsége nagy-nagy türelemmel párosul. Munkatársaival segítőkész, önzetlen, ezért mindenki megbecsüléssel gondol rá.

Tóth Alíz szakasszisztens

KK, Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika

1996 óta dolgozik a PTE, KK, Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika Audiológiai szakrendelőjében részlegvezető asszisztensként. Türelme és nagyfokú empátiás készsége naponta bizonyítást nyer az audiológián előforduló változatos betegségek körében. A páciensekkel viselkedését a lelkiismeretesség, becsületesség, szakértelem jellemzi. Közvetlen, humánus magatartásáért, megbízott szakértelméért szeretik. Nagy teherbírási, megbízható munkatárs. Munkáját mindig nagyfokú precizitás és figyelem jellemezte. Nyugodt, kedves egyéniségét a betegek, munkatársai és felettesei nagyra becsülik. Munkában nyújtott teljesítménye és emberi tulajdonságai példaeértékűek.

Dr. Szigeti Nóra adjunktus

KK, II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum

1996-ban végzett a Pécsi Orvostudományi Egyetemen, azóta dolgozik jelenlegi munkahelyén, 2010 óta adjunktusi beosztásban. Az általános belgyógyászati ambulancia és a szubintenzív részleg vezetője. Belgyógyászból, gasztroenterológiából és hipertoniológiából rendelkezik szakvizsgával. Részt vesz az orvostanhallgatók magyar és angol nyelvű oktatásában, valamint az Egészségtudományi Karon is oktat. TDK-témavezető, irányítása alatt rendszeresen készülnek állami vizsgadolgozatok. Aktív tagja klinikánk oktatói gárdájának. Magas színvonalú szakmai tudással rendelkezik. Folyamatosan szervezi a klinika ügyeleti munkarendjét. A háziorvosok továbbképzésében jelentős szerepet tölt be. A több évtizedes pályafutása során mindig teljes odaadással, lelkiismeretességgel, maximális hivatástudattal végezte munkáját.

Taradzsia Zsoltné osztályvezető ápoló

KK, Reumatológiai és Immunológiai Klinika

1999. január óta ápolónőként dolgozik a klinikán. A Honvéd Kórház traumatológiai osztályáról került a Reumatológiai Klinikára 2012-ben. Gyakorlatias, szorgalmas, minden ápolói műveletet biztos kézzel, határozottan, a lehető legprecízebben hajt végre. 2016 óta a 20 ágyas korai mozgásszervi rehabilitációs osztály ápolásvezetője. Mindent megtett a sikeres indulás érdekében, hatalmas szorgalommal és alázattal, sokszor ténylegesen a két keze munkájával „építette” az osztályt. Nagy szeretettel és odafigyeléssel választotta ki az új osztály nővéreit a jelentkezők közül, akiket ma is a legjobb tudása szerint vezet, irányít. Egyenlő bánásmóddal van mindenki iránt, igyekszik összetartani a közösséget. A szakdolgozók oktatásában élenjár, az osztályra érkező hallgatókat szeretettel oktatja. Szereti a munkáját a betegek legnagyobb meglepedésére.

Vankó Attila boncmester

KK, Pathológiai Intézet

A Baranya Megyei Kórház Pathológiai Osztályáról 2010-ben került az KK Pathológiai Intézetébe. Képzettségének megfelelően magas szakmai szinten végzi munkáját. Maximalista a szó legjobb értelmében, igényessége munkáján túl környezetére is kiterjed. Kollégáival szemben mindig segítőkész, igazi csapatjátékos. A hozzátartozókkal folytatott kommunikációja kifogástalan, udvarias. Az évről évre növekvő hallgatói létszám, a fokozódó oktatói terhelés mellett különösen fontos, hogy a hozzá hasonló, tapasztalt kollégák előkészítő munkája tegye gördülékennyé a pathológia oktatását és a diagnosztikát. Példaértékű a precizitása, pontossága és megbízhatósága. Az intézet megbecsült munkatársa.

Varga Lászlóné laboratóriumi asszisztens

KK, Laboratóriumi Medicina Intézet

1994 óta dolgozik a Laboratóriumi Medicina Intézetben laboratóriumi asszisztensként. 2000-ben munka mellett megszerezte a klinikai laboratóriumi szakasszisztens-képesítést. Az eltelt évek során a rutin laboratóriumi diagnosztika szinte minden területén nagy tapasztalatra tett szert. Jelenleg az immunkémiai diagnosztika, ezen belül pedig a hormonmeghatározások egyik reszortfelelőse. Munkájában precíz és felelősségteljes, szorgalmára a rutin feladatokon túl a kutatómunkában is számíthatunk. Kollégáival kialakított kapcsolata példás, kedves, segítőkész. Munkájával és emberi magatartásával megérdemelt megbecsülésnek örvend.

Varjasi Ilona osztályvezető ápoló

KK, II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum

2000 óta dolgozik a klinikán. A kezdetektől nagyon pontosan, maximális szakmai tudással végzi munkáját a betegellátás bármely területén. Dolgozott a klinika ambulanciáján kardiológiai szakasszisztensként, osztályon műszakozó ápolóként, osztályvezető diplomás ápolóként, illetve egy rövid ideig megbízott ápolásszakmai igazgatóhelyettesként. A diabéteszes betegek ápolása, edukációja terén kiemelkedő, példaeértékű a munkája. Mindig naprakész információkkal rendelkezik, rendszeresen képezi magát. Munkáját precizitás és professionalitás jellemzi.

Vasné Róth Aranka ápolásszakmai igazgatóhelyettes

KK, Neurológiai Klinika

Ápolónői munkáját 24 évvel ezelőtt a PTE, Idegsebészeti Klinikáján kezdte, majd 1997-től a PTE, AITI-n folytatta, intenzív terápiás szakasszisztensként, majd diplomás ápolóként. Munkáját lelkiismeretesen, magas színvonalon végezte, ezért rövid időn belül osztályvezető-helyettesi pozíciót szerzett. Magas szintű tudásának és szakmai hivatásának eredményeként 2017-ben a Neurológiai Klinika ápolásszakmai igazgatóhelyettesi pozícióját pályázta meg sikeresen. Szakmai tudásának továbbadását a szívügyének tekinti, ezért kezdetektől oktatói tevékenységet is végez, számos képzésben hallgatók elméleti és gyakorlati tudását bővíti a mai napig. A betegekkel és munkatársaival empátikus, bármikor fordulhatnak hozzá segítségért. Ápolói tevékenységét hivatásának tekinti.

Dr. Vető Ferenc főorvos

KK, Idegsebészeti Klinika

1980-ban végzett a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. Az ideggyógyászat és idegsebészeti szakvizsga megszerzése után 1999-ben szerezte meg PhD-fokozatát az agyvízkeringés zavarainak endoszkópos kezeléséből, mely területen úttörő tevékenységet folytatott. Oktató és gyógyító munkája kiemelkedő, az oktatásban különösen hangsúlyos az a posztgraduális képzési tevékenység, amellyel szakorvosgenerációkat segített hozzá, hogy betekintést nyerjenek a gyermekidegsebészeti kórkepek kezelésébe. Tudását odaadóan adja át fiatal munkatársainak és az orvostanhallgatóknak.

Dékáni elismerő oklevél

Dr. Ezer Erzsébet osztályvezető főorvos

Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet

A bangladesi, fejüknél összenőtt ikrek világszenzációnak számító, 33 órás szétválasztó műtétjénél több mint 10 fős aneszteziológus csapat dolgozott együtt. A műtėti altatásban résztvevő három magyar aneszteziológus közül kettő a Pécsi Tudományegyetem főorvosai. A magyar orvosok a dakkai kollégákkal működtek együtt, és esetenként vezették a munkát.

Karunk munkatársai, dr. Ezer Erzsébet, az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet osztályvezetője, klinikai főorvos, és dr. Szenohradzki Katalin klinikai főorvos 36 órán át teljesítettek szolgálatot a műtőben, minimális pihenőidőkkel. Áldozatos munkájuknak is köszönhető, hogy a gyerekek kibírták a rendkívül hosszú műtėti folyamatot. A magyar kollégák a posztoperatív szak első hetében is éjjelnappal a gyermekek mellett maradtak – a kórház egyik üres kórtermében lakva –, hogy az idegsebészeti intenzív osztályon szerzett tapasztalataikkal támogassák a bangladesi szakemberek munkáját.

Dr. Szenohradzki Katalin részlegvezető főorvos

Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet

DIPLOMÁSOK

Aranydiplomások (1969-ben végzetek):

dr. Ambrus Ilona dr. Beró Tamásné, dr. Andits Tamás, dr. Antos Magdolna, dr. Aracsi Géza László, dr. Arnold László, dr. Bátorfi István, dr. Benedek Adrien, dr. Benkovich Sarolta, dr. Beró Tamás, dr. Bécsi Zsuzsanna, dr. Bitter Vilma, dr. Boda Margit, dr. Bolla Erzsébet, dr. Borbás László, dr. Bors József, dr. Brenner Ferenc, dr. Csordás Zoltán, Darvas Gyuláné dr. Sallay Mária, dr. Domján Angéla, dr. Emódy Levente, dr. Erdélyi Csilla, dr. Eröss Sándor, dr. Fadgyas Zsuzsanna, dr. Faludi Zsigmond, dr. Fauszt Terézia, dr. Fekete Lajosné dr. Bártfai Anikó, dr. Fledrich János, dr. Fodor János, dr. Frey Erzsébet, dr. Gál Éva, dr. Gergely Sándor, dr. Győrffy Sándor, dr. Győri László, dr. Hadnagy János, dr. Hegedűs Magdolna, dr. Hetényi Ferenc, dr. Hidasi Éva, dr. Horváth Miklós, Högyéné dr. Somogyi Irén, dr. Huszár Zsuzsanna, dr. Illés Huba András, dr. Jakab Ferenc, dr. Jancsó József, dr. Jilek Zsuzsanna, dr. Joó Margit, dr. Kacz Anna, dr. Kádár Sándor, dr. Kármán Miklós, dr. Keresztfalvi Zoltán András, dr. Kiss György, dr. Kocsis Béla János, dr. Kosaras Béla, dr. Kovács Éva, dr. Kovács Katalin Márta (dr. Bátorfiné), dr. Kovács Károly, dr. Kőrösi Olga, dr. Küttel Péter László, dr. Lelkes Józsefné dr. Zentai Mária, dr. Lénárd László, dr. Lukács Ákos, dr. Magyar Mária, dr. Marton Piroska dr. Kwakyeéné, dr. Meidl Katalin, dr. Meződy Anna dr. Vas Tamásné, dr. Molnár Éva, dr. Molnár Lenke, dr. Nagy Gábor, dr. Nyárády József, dr. Ozorák István, dr. Pasztarak Erzsébet dr. B.Tóth Mihályné, dr. Raák Endre, dr. Rahóty Pál, dr. Ruzsa Csaba, dr. Sándor Margit, dr. Schultz Lajos Levente, dr. Sík Erzsébet, dr. Skála Ferenc, dr. Sohár Endre, dr. Szabó Adrienne, dr. Szabó Ágnes, dr. Szabó Renáta, dr. Szabó Tibor, Szabóné dr. Csiszár Mária Ágota, dr. Szalay Zoltán, dr. Szalmásy Zsuzsanna (dr. Rumi Györgyné), dr. Szántai Károly, dr. Szász Krisztina, dr. Szegődi Gábor, dr. Szenkovszky Adrienne, dr. Szerémy György, dr. Szollár Zoltán László, dr. Szűcs György, dr. Takács Piroska, dr. Ternák Gábor, dr. Tivadar János, dr. Torma Boglárka, dr. Tóth Gyula, dr. Túri Éva, dr. Vajda János, dr. Vajdáné dr. Vági Klára, dr. Varga Anna, dr. Vincellér Mária, dr. Vönöczky Katalin, dr. Zegnál Mária

Gyémántdiplomások (1959-ben végzetek):

dr. Baumgartner István, dr. Böhm Klára, dr. Donhoffer Hilda, dr. Géczi Kornélia, dr. Görög Ildikó, dr. Götz Frigyes, dr. Heim Tibor, dr. Kött Béla, dr. Kött Béláné dr. Szajkó Erzsébet, dr. Mézes Mihály, dr. Molnár Miklós, dr. Örkényi Rudolf, dr. Papp István Csongor, dr. Patakfalviné dr. Páncél Magdolna, dr. Perényi Katalin, dr. Ratkóci Iván Károly, dr. Simon Endre, dr. Szántó Józsefné dr. Kerényi Mária, dr. Vörös István Mihály, dr. Wéber Mária

Vasdiplomások (1954-ben végzetek):

dr. Bauer Miklós, dr. Cseplák György Levente, dr. Kőhegyi Imre, dr. Krutsay Miklós, dr. Kummer László, dr. Mezey Klára (dr. Mess Béláné), dr. Wilde Rudolf

Romhányi Emlékérem: dr. Szeberényi József egyetemi tanár, Orvosi Biológiai Intézet és Központi Elektronmikroszkópos Laboratórium; dr. Molnár Gergő egyetemi docens, II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum.

Kiváló gyakorlatvezető cím: dr. Pétervári Erika egyetemi docens (Transzlációs Medicina Intézet), dr. Molnár Gergő egyetemi docens (II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum), dr. Pethő Gábor egyetemi tanár (Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet), dr. Kajtár Béla egyetemi adjunktus (Pathológiai Intézet), dr. Szapáry László egyetemi docens (Neurológiai Klinika), dr. Míkó Éva egyetemi docens (Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet), dr. Ezer Erzsébet klinikai főorvos (Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet), dr. Gaszner Balázs egyetemi docens (Anatómiai Intézet), dr. Hollósy Tibor egyetemi adjunktus (Anatómiai Intézet), dr. Palkovics Tamás szakorvos (Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani intézet), Ollmann Tamás (Élettani Intézet), dr. Reglődi Dóra egyetemi tanár (Anatómiai Intézet).

A legjobban oktató elméleti intézetek: Transzlációs Medicina Intézet, Anatómiai Intézet, Orvosi Biológiai Intézet és Központi Elektronmikroszkópos Laboratórium.

A legjobban oktató klinikák: II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum, I. sz. Belgyógyászati

Fotó: Barthó Loránd, Sebők Béla

MTA Bolyai-plakett kitüntetésben részesült dr. Szalma József

A Magyar Tudományos Akadémia a Bolyai ösztöndíjat záró kutatói jelentésükre kiemelkedő minősítést kapott ösztöndíjasoknak Bolyai Emléklapot adományoz. Közülük a „kiválók legkiválóbbjai” az MTA Bolyai-plakett kitüntetésben részesülnek, melyet az MTA elnökétől vehetnek át a díjazottak. Idén, Szalma József, a Fogászati és Szájsebészeti Klinika docense is a kitüntetettek között volt, melyet a 2019. június 26-án vehetett át a Bolyai-nap alkalmából Freund Tamástól, az MTA alelnökétől.

A PTE, ÁOK kitüntetettjei az államalapítás ünnepe alkalmából

Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere augusztus 20-a alkalmából állami kitüntéseket és díjakat adott át. Ünnepi beszédében elmondta, hogy a kitüntetettek a természetet, az élővilágot, az embert, a gondolatokat, a művészeteket tanulmányozták és új utakat, megközelítéseket találtak. A miniszter a magyar nemzet és a kormány nevében megköszönte a 75 díjazottnak a nemzet szolgálatában, az ország fejlődésében, a haza érdekeinek előmozdításában, és az egyetemes emberi értékek gyarapításában végzett kimagasló, példamutató tevékenységét.

Kiemelkedő tevékenysége elismeréseként a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje polgári tagozatának kitüntetését vehette át *Fekete Sándor* professor, a Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika volt igazgatója. Kiemelkedő színvonalú munkája elismeréseként a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje polgári tagozatának kitüntetésében részesült *Karátson András* professor emeritus, a Dialízis Központ volt igazgatója, *Lőrinczy Dénes*, a Biofizikai Intézet egyetemi tanára és *Melegh Béla*, az Orvosi Genetikai Intézet igazgató egyetemi tanára. Az elismerésekhez szeretettel gratulálunk!

A képen a PTE kitüntetettjei (balról jobbra): *Karátson András* emeritus professor, *Lőrinczy Dénes* egyetemi tanár, *Melegh Béla* igazgató egyetemi tanár, *Berke Gyula*, az Állam és Jogtudományi Kar Munkajogi és Társadalombiztosítási Jogi Tanszékének tanszékvezető egyetemi docense, a Kúria főtanácsodaója (Lovagkereszt polgári tagozat) és *Fekete Sándor* professor.

Forrás: MTI

Az ÁOK idei nyertes Bolyai-ösztöndíjasai

Idén karunk hét munkatársa részesült Bolyai-ösztöndíjban:

Dr. Borbély Éva, egyetemi adjunktus, Farmakológiai Farmakoterápiai Intézet
 Dr. Kecskés Angéla, tudományos munkatárs, Farmakológiai Farmakoterápiai Intézet
 Dr. Botz Bálint, központi gyakornok, Radiológiai Klinika
 Hajnalné dr. Nagy Szilvia Anett, MTA-PTE Klinikai Idegtudományi Képző Kutatócsoport
 Dr. Hegyi Eszter, egyetemi adjunktus, Transzlációs Medicina Intézet
 Dr. Hetényi Csaba, egyetemi docens, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet
 Dr. László Kristóf, egyetemi docens, Élettani Intézet
 Szeretettel gratulálunk.

A Klinikai Központ Semmelweis Nap ünnepe

Semmelweis Ignác, az „anyák megmentője” 1818. július elsején született. Ez a nap a magyar egészségügy napja, amikor megemlékezünk az áldozatos munkát végző dolgozókról. Semmelweis Nap alkalmából a Klinikai Központ vezetése idén első alkalommal, hagyományteremtő szándékkal adományozott kitüntetések az intézmény azon munkatársainak, akik a betegek gyógyítása terén végzett kiemelkedő munkájukkal a PTE, Klinikai Központ jó hírnevét öregbítették, az intézmény fejlődése, elismertsége érdekében elvülhetetlen érdemeket szereztek.

2019. június 28-án a Palatinus Szálló Bartók-termében megtartott ünnepségen az *Emberi Erőforrások Minisztere Elismerő Oklevelét* adta át *Szigeti Szabolcs* egészségügyi gazdálkodásért és intézményfelügyeletért felelős helyettes államtitkár *Bukovics Gyulánénak*, a Traumatológiai és Kézsebészeti Klinika volt munkatársának és a *Pécsi Hasadék Munkacsoportnak* a hosszabb időn át kimagasló színvonalon végzett munkájukért. Utóbbi nevében *dr. Vástyán Attila*, a munkacsoport vezetője vette át az elismerést.

Dr. Sebestyén Andor, a Klinikai Központ elnöke *Pro Patiente díjat* adományozott sok éven át végzett, kiemelkedő gyógyító, diagnosztikai, megelőző és innovációs tevékenységéért *Bódisné Zámbo Katalin* professzorasszonynak, a Nukleáris Medicina Intézet korábbi vezetőjének, *Czirják László* professzornak, a Reumatológiai és Immunológiai Klinika leköszönő igazgatójának, továbbá *Komoly Sámuel* professzornak, a Neurológiai Klinika előző vezetőjének.

Dr. Bódisné dr. Zámbo Katalin egyetemi tanár 1979 óta a PTE dolgozója, 1998 és 2018 között a Klinikai Központ Nukleáris Medicina Intézet igazgatója. Szakterületének elismert képviselője, az intézet vezetése alatt vált országos szintű betegellátó intézménnyé. A betegellátásban végzett munkáját, oktatói és kutatói tevékenységét magas színvonal jellemzi. Jelentős szerepe volt számos új vizsgálóeljárás bevezetésében.

Dr. Czirják László egyetemi tanár, az MTA doktora. Kiemelkedő szakmai teljesítménye mellett létrehozta a Reumatológiai Tanszéket, megalapította az önálló Reumatológiai és Immunológiai Klinikát, melynek igazgatója volt 2002 és 2019 között. Iskolaalapító tevékenysége mellett elismert hazai és nemzetközi szak tekintély. Ezt az építő munkát folytatva hozta létre az egyetemi szintű korai aktív mozgásszervi rehabilitációs ellátást is.

Dr. Komoly Sámuel egyetemi tanár, az MTA doktora. 2004 és 2017 között a Neurológiai Klinika igazgatója, jelenleg a Neuroimmunológiai Team vezetője. Nevéhez fűződik Pécsen a stroke-trombolízis kezelés, az epilepszia műtéti kivizsgálások és a legmodernebb biológiai terápiák bevezetése. Kiváló kutató és tanár, klinikai szemléletével, diagnosztikai érzékenységgel és sokoldalúságával hozzájárult ahhoz, hogy a Neurológiai Klinika és Idegsebészeti Klinika kooperációja az ország legmeghatározóbb neurológiai gyógyító központjává nőtte ki magát.

A Klinikai Központ elnöke *Árpád-házi Szent Erzsébet Emlékéremet* adományozott *Tóth Mariannának*, a Sebészeti Klinika ápolásszakmai igazgatóhelyettesének több mint három évtizeden át a betegellátás és az ápolástudomány területén végzett kiemelkedő szakmai tevékenységéért.

Tóth Marianna 33 éve folyamatosan a Sebészeti Klinika dolgozója, szakmai útja során részt vett a járó- és a fekvőbetegellátás területén felmerülő kihívások megoldásában. Sebkezelési tapasztalatait, jártasságát más intézmények is hasznosítják, konzulensi segítségét kérik. Sztóma-terápiás ápolóként, a sztómát viselő betegek ellátásában, gondozásában és a páciensek rehabilitációjában kiemelkedő szerepet tölt be. Az ápolók felső- és középfokú elméleti és gyakorlati oktatásában aktívan részt vesz.

Elnöki Dicséretben 71 klinikai munkatárs részesült gyógyító, ápoló, gyógyítást és ápolást segítő, továbbá az egészségügyi munkavégzést támogató áldozatos, magas színvonalú munkája elismeréseként:

Dr. Alizadeh Hussain, az I. sz. Belgyógyászati Klinika tanszékvezető egyetemi docense;
Balku Istvánné, a Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika klinikai elektrofiziológiai asszisztense;

Baranyainé Boskovits Gabriella, a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika vezető műtős szakasszisztense;

Barna Zita, a Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika titkárságvezetője;

Békési Ádám Istvánné, a Laboratóriumi Medicina Intézet vegyésze;

Dr. Benkő István, a Sebészeti Klinika főorvosa;

Bércesné Szonntag Eszter, a Szemészeti Klinika igazgatási ügyintézője;

Bognárné Pusch Györgyi, a Fogászati és Szájsebészeti Klinika vezető asszisztense;

Bosnyák Attiláné, az I. sz. Belgyógyászati Klinika orvosírónoka;

Dr. Börner Orsolya, a Traumatológiai és Kézsebészeti Klinika szakorvosa;

Dr. Csernus Valér Józsefné, a Neurológiai Klinika klinikai főorvosa;

Darányi Ágota, az I. sz. Belgyógyászati Klinika diplomás ápolója;

Bukovics Gyuláné

Prof. Zámbo Katalin

Prof. Czirják László

Prof. Komoly Sámuel

Tóth Marianna

Disztl Szilvia, az I. sz. Belgyógyászati Klinika szakasszisztense;
Dömse Lászlóné, az Ortopédiai Klinika igazgatási ügyintézője;
Dragovecz Gábor, a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika műtőssegédje;
Fábián Piroska, az Idegsebészeti Klinika ápolója;
Faránki Péter, a Radiológiai Klinika klinikai informatikusa;
Farkas Ibolya, a Reumatológiai és Immunológiai Klinika ambulancia vezető asszisztense;
Földvári Dóra, az Onkoterápiás Intézet részlegvezető röntgen asszisztense;
Garzóné Tóth Beáta, a Laboratóriumi Medicina Intézet részlegvezető szakasszisztense;
Gergelics Renáta, az I. sz. Belgyógyászati Klinika orvosírnoka;
Gombai István, az Ápolásszakmai Igazgatóság szociális munkása;
Győr Edina, az Érsebészeti Klinika igazgatási ügyintézője;
Huber Jánosné, az Urológiai Klinika osztályvezető főnővére;
Illés Csilla, a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika szülésznője;
Illés Judit, a Gyermekgyógyászati Klinika osztályvezető ápolója;
Inhoff Erzsébet, az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet aneszteziológiai szakasszisztense;
Ivanova Szilvia, a Sürgősségi Orvostani Tanszék diplomás ápolója;
Dr. Jáksó Krisztián, az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet klinikai főorvosa;
Jászai Gábor, a Kancellária Egészségügyi Gazdálkodási Igazgatóság igazgatója;
Jéglné Illés Zsuzsanna, az Onkoterápiás Intézet fekvőbeteg részlegvezetője;
Kákai Attiláné, a Gyermekgyógyászati Klinika orvosírnoka;
Dr. Kálmán Endre, a Pathológiai Intézet klinikai főorvosa;
Kól Péter, a Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinika műtőssegédje;
Kolbné Gelencsér Edina, a Traumatológiai és Kézsebészeti Klinika igazgatási ügyintézője;
Dr. Kopcsányi Gábor, a Gyermekgyógyászati Klinika klinikai főorvosa;
Koródi Gyula, az I. sz. Belgyógyászati Klinika műtőssegédje;
Dr. Kovács Tibor József, a II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum egyetemi tanára;
Dr. Kövesi Tamás, az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet egyetemi docense;
Lábady Ildikó, a Neurológiai Klinika elektrofiziológiai szakasszisztense;
Láng Attila, az Orvosszakmai Igazgatóság Egészségügyi Igazgatási Osztály osztályvezetője;
Dr. Magyar Balázs, a Szívgyógyászati Klinika egyetemi tanársegédje;
Ott Péter, a Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika mérnök-informatikusa;
Dr. Pankáné Dr. Kozári Adrienne, a Gyermekgyógyászati Klinika Klinikai főorvosa;
Dr. Papné Nagy Rita, a Szívgyógyászati Klinika osztályvezető ápolója;
Papp Edit, az Orvosi Genetikai Intézet vezető labor asszisztense;
Dr. Papp Gábor, a Sebészeti Klinika főorvosa;
Pék Zsuzsanna, a Pathológiai Intézet orvosdiagnosztikai labor analitikusa;
Dr. Péterfi Zoltán, az I. sz. Belgyógyászati Klinika tanszékvezető egyetemi docense;
Petrovics Tiborné, a Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika osztályvezető ápolója;
Riszt Irén, a II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum osztályvezető ápolója;
Sági Ildikó, a Kancellária Egészségügyi Gazdálkodási Igazgatóság gazdasági referense;
Seresné Toldi Rita, a Reumatológiai és Immunológiai Klinika felnőtt szakápolója;
Simonné Palotás Tímea, a Nukleáris Medicina Intézet ápolásszakmai igazgató helyettese;
Sipos Beáta Mónika, az Urológiai Klinika osztályvezető főnővére;
Dr. Stréda Antal, a II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum klinikai főorvosa;
Szatmári Brigitta, az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet diplomás ápolója;
Dr. Szeghy Klára, a Gyógyszertár intézeti szakgyógyszerésze,
Széplábi Mártonné, a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika osztályvezető szülésznője;
Takács Sándor, a Szívgyógyászati Klinika vezető műtős szakasszisztense;
Dr. Tamási Gézáne, a Radiológiai Klinika orvosírnoka;
Tóth Erika, az Idegsebészeti Klinika részlegvezető szakasszisztense;
Tóth Lászlóné, az Idegsebészeti Klinika szakápolója;
Tölgyesiné Szabó Ágnes, az Ortopédiai Klinika laboratóriumi szakasszisztense;
Varga Jánosné, az Immunológiai és Biotechnológiai Intézet laboratóriumi asszisztense;
Varga Krisztina, a Sebészeti Klinika diplomás ápolója;
Végh Lászlóné, a Szívgyógyászati Klinika ambulanciavezető asszisztense;
Vida Lili, a Radiológiai Klinika röntgen szakasszisztense;
Vincéné Solymár Emese, a Gyermekgyógyászati Klinika általános asszisztense;
Dr. Vincze Áron Endre, az I. sz. Belgyógyászati Klinika tanszékvezető egyetemi docense és
Voleczné Varga Mária, a Sürgősségi Orvostani Tanszék orvosírnoka.

A kitüntetetteknek szívből gratulálunk és további eredményes munkát, sok sikert kívánunk.

Semmelweis-díjjal tüntették ki Kollár Lajos professzort

2019. július 1-jén a Pesti Vigadóban a Semmelweis Nap alkalmából Kásler Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumának vezetője Semmelweis-díjat adott át Kollár Lajosnak, az Érsebészeti Klinika emeritus professzorának. Az ünnepségen Batthyány-Strattmann László-díjban tizennégyen részesültek, Pro Sanitate díjat egy orvos vehetett át, továbbá harminchat miniszteri elismerő oklevelet osztottak ki.

Kásler Miklós Semmelweis Ignác munkásságát méltatva azt mondta, hogy egy olyan emberre emlékezünk, akit az emberiség jótevőjeként, az anyák megmentőjeként, az orvostudomány Luther Mártonjaként és a legetikusabb orvosként tartanak számon. Felfedezését a pontos megfigyelés, a kórlefolyás, a bonctani leletek elemzése, értékelése alapozta meg, felfedezését statisztikai adatokkal támasztotta alá.

„Nekünk ő a mérce, a magyar orvostudomány első nagy generációját gyűjtötte maga köré” – mondta Kásler Miklós, hozzátéve, hogy „az anyák megmentője” nem kímélte sem magát, sem orvos kollégáit az igazság érdekében, de ezt nem öncélúan tette, és ez tette őt naggyá.

A kitüntetettekhez szólva a miniszter úgy fogalmazott, hogy nélkülük nem élne tovább ez a szemlélet, és bár a materiális körülmények lényegesek a gyógyításban, az orvos szemléletét, elhivatottságát nem pótolja semmi. Kásler Miklós a díjazottaknak köszönetet mondott munkájukért a kormány, a minisztérium és a betegek nevében.

Kollár Lajos professzornak szeretettel gratulálunk!

Fotó: pecciujsag.hu

Az ÁOK és a GyTK tanévnyitó ünnepsége

Szeptember elsején karunk, valamint a Gyógyszerésztudományi Kar tanévnyitóján az ünnepi beszédek, a fogadalomtétel és a hallgatói köszöntők után a karok vezetősége díjakat, kitüntetéseket is átadott.

A 2019/2020-as tanévben *Nemzeti Felsőoktatási Ösztöndíjban* részesült kiemelkedő tanulmányi eredménye jutalmául az Általános Orvostudományi Karon: Schranz Dániel, Bálint Benedek, Szenttamási Martin; a Gyógyszerésztudományi Karon: Vörös Annamária.

Az *évfolyam kiemelkedő hallgatója* elismerő oklevelet kaptak azok, akik az elmúlt két szemeszterben az adott évfolyam minden kötelező tantárgyát teljesítették, és korrigált kreditindexük 4,50 felett volt. *A II. évfolyamon*, az általános orvos szakon: Vass Réka Viktória, Higuchi Isamu, Schebesta Jonas; a fogorvos szakon: dr. Riedling Ádám. *A III. évfolyamon*, az általános orvos szakon: Dorogi Kíra, Ishida Koh. *A IV. évfolyamon*, az általános orvos szakon: Faragó Eszter, Lucas Daniel. *Az V. évfolyamon*, az általános orvos szakon: Torkos Erzsébet, Kersch Barbara Anna; a fogorvos szakon: Horváth Kíra, Salimian Parnia, Alberts Marie Christine. *A VI. évfolyamon*, az általános orvos szakon: Schranz Dániel, dr. Lovász Bálint Viktor, Münstermann Shari Katharina.

Kiemelkedő munkájuk elismeréséül *Elismerő Oklevélben* részesültek azok a hallgatók, doktoranduszok és frissen végzett orvosok, akik a tudomány, a művészet, vagy a sport területén kiemelkedő eredményeket értek el az *ÁOK-n*: dr. Ole Klein, dr. Vilmányi Gábor, dr. Csaba Gergely József, dr. Balla Róbert, dr. Árkus Vanessza Natália, dr. Hajóssy Miklós István, dr. Kui Tünde Zsuzsanna, dr. Mészáros Fanni, dr. Bencs Réka Zsófia, Bábindeli Cintia, Anders Christoffersen; a *GyTK-n*: dr. Jáhn Eszter, Tatai Kata, dr. Faisal Zelma, dr. Balázs Viktória Lilla, dr. Vörös Virág, Pordán Áron. *A díjazottaknak szeretettel gratulálunk és további sok sikert kívánunk!*

Az ünnepélyes tanévnyitón megemlékeztek azokról az el-

hunyt professzorokról és munkatársakról is, akik ettől a tanévtől már nem lehetnek az oktatók között:

Dr. Komáromy László egyetemi docens, Orvosi Biológiai Intézet

Dr. Mess Béla emeritus professzor, Anatómiai Intézet
 Dr. Sümegei Balázs egyetemi tanár, Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet
 Dr. Szilágyi András egyetemi tanár, Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika
 Dr. Szirmai Imre egyetemi tanár, Neurológiai Klinika
 Dr. Szmolenszky Tamás ny. adjunktus, Szívgyógyászati Klinika
 Dr. Szolcsányi János emeritus professzor, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet
 Tóth Lajos műtőseged, Szemészeti Klinika
 Dr. Vértes Marietta emeritus professzor, Élettani Intézet

Emléküket tisztelettel megőrizzük!

Fotó: Verébi Dávid

„Az a célunk, hogy a nemzetközi porondon is jobban láttassuk magunkat”

Tanévnyitó beszélgetés dr. Nyitrai Miklós dékánnal és Varga Zsuzsannával, a Dékáni Hivatal vezetőjével

Nem hagyta unatkozni munkatársait az előző tanévben karunk dékánja, dr. Nyitrai Miklós, és ismerve terveit, ez nem változik szeptembertől sem. Innovatív, kreatív, előremutató elképzeléseinek eredményei már most is jól látszanak, és ezek hamarosan a nemzetközi porondon is megjelennek. Az elmúlt tanévet értékelő beszélgetésünkben számba vesszük az egyéves dékáni ciklusa során történeteket, valamint az új tanév feladatait. Utóbbiak kidolgozásában és megvalósításában nagy szerephez jut Varga Zsuzsanna, a Dékáni Hivatal vezetője is.

– Dékán Úr, játszottunk egy kicsit a számokkal! Értékelné egy tízes skálán az elmúlt tanév történéseit, egyben egyéves dékáni ciklusát annak tükrében, hogy elképzeléseiből mit és mennyit sikerült megvalósítaniuk?

– Mérőszáma, mértékegysége nincs sem a sikernek, sem a kudarcnak, de összegezve azt mondhatom, hogy sokkal több siker és szép dolog történt velünk, mint amennyi kudarc vagy rossz élmény ért minket. Nem voltunk tökéletesek – és olyan év talán nem is lesz, amikor azt mondhatjuk, hogy hibátlanok voltunk – így egy nyolcast mondanék.

Azt gondolom, hogy a dékáni vezetés elindított és megvalósított előremutató dolgokat, amik érintik a kutatás és az oktatás

területét, továbbá a tanulmányi rendszert, a közösségi életet és a sportot. Ezeknek a fejlesztéseknek már vannak részleges eredményei, és a jövőre nézve is biztatóak. Az volt a legfontosabb, hogy világossá váljon, a karon dolgozó emberek szeretnének fejlődni, és támogatóan állnak a különböző kezdeményezésekhez.

– Kezdjük az oktatással. Van-e elég karizmatikus, ikonikus oktatója a karnak, és vannak-e elkötelezett hallgatói?

– Az elmúlt tizenöt évben a hallgatói létszám sokkal dinamikusabban nőtt, mint az oktatói. Ez odáig vezetett, hogy jelenleg eltérünk az optimális hallgató-oktató aránytól. Célunk az, hogy eltoljuk ezt a létszámot az optimális irányba egyrészt azzal, hogy jobban megbecsüljük a nálunk dolgozókat, másrészt felvesszük azokat, akik minőséget, tudást hoznak. Mivel a hallgatók 60-70 százaléka külföldi, ezért fontosnak tartjuk, hogy a tanári karban is több nemzetközi oktató legyen. Ez egyelőre nagyon alacsony arányú, egy százaléknyi sincs. Dr. Reglódi Dóra tudományos dékánhelyettes vezetésével elindítottunk egy „Visiting Professorship” programot, amit a szenátus megszavazott, és költségvetési forrást is tudunk mellékelni hozzá. Ez arról szól, hogy a hozzánk rövidebb-hosszabb időre érkező nemzetközi oktatókat, kutatókat vagy szakorvosokat tudjuk fogadni, és meg tudjuk őket jeleníteni a rendszerünkben.

Vannak komoly életúttal, kellő tapasztalattal és ismertséggel

bíró oktatóink. Ők itt élnek közöttünk, nap mint nap találkozunk velük, és ezért talán még nem is vagyunk tisztában azzal, mit jelentenek ők nekünk. A régi korok nagyjait könnyebben azonosítjuk, hisz a történelem során tisztult a kép róluk. Az ikonikus személyiségek mellett azoknak az oktatóknak is lényeges a szerepük, akik még nem tartoznak a legendák közé, de napi kapcsolatban vannak a hallgatóinkkal.

Ami a hallgatókat illeti: a magyar programban a felvételi viszonylag kötött rendszer. A középiskolás eredményeik alapján bekerülnek a diákok egy adatbázisba, amiből láthatóak a jelentkezési arányszámok, majd az általunk maximálisan felvehető, 210-es létszámhoz beállítanak egy ponthatárt. A magyar beiskolázással foglalkozó kollégák remek munkát végeznek – ezt a mostani számok is igazolják – ugyanis például a tavalyi, 304 első helyes jelentkező után az idén már 347 első helyes jelentkező volt az általános orvos szakon. Ez több mint tíz százalékos bővülést jelent egy elég komoly versenyt tartalmazó piacon. Tavaly 418 ponttal lehetett bekerülni az általános orvosképzésbe, idén pedig 422-vel. Tendenciát ezek alapján még nem lehet látni, ám ha a következő években is hasonlóan változnak a számaink, akkor biztosan jó az irány a fejlesztésekben.

A keretszámok változatlanok az angol és a német program esetén is, ezeket is minőségi, képzett hallgatókkal sikerült feltölteni.

– A dékáni vezetés kidolgozott egy többlépcsős ösztönző-rendszert munkatársai elismerésére, motiválására. Ennek legutóbbi eleme az a patinás férfi karóra, amit az újonnan ki-nevezett egyetemi docenseknek és egyetemi tanároknak terveztek. Július elején ennek a női változata még csak elképzelés volt, Varga Zsuzsanna akkor azt mondta, augusztusban megszületnek a tervek is. Így lett?

– Igen, jóváhagytuk a tervet és a rendelés fázisába léptünk. Azt gondoltuk, hogy a női karórát a férfi inverzeként készíttessük el. Míg az uraknál a kék, addig a hölgyeknél a gyöngyház fehér szín dominál. Fontos számunkra, hogy a hallgatók és a munkatársak is jól érezzék itt magukat, hisz akkor tanulnak és dolgoznak hatékonyan. Ehhez több aprósággal szeretnénk hozzájárulni, ilyen a gyümölcsnap is, amit eddig havonta egyszer rendeztünk. A jövőben müzli- és gyümölcsszeletekkel is kiegészül a kínálat. A masszázst is elindítottuk első körben a Dékáni Hivatal adminisztratív munkatársainak a körében, szeptembertől pedig kiterjesztjük a többi szervezeti egység adminisztratív dolgozója felé, és tervezzük az oktatók bevonását is. Gondolunk továbbá egy hagyományteremtő sportnap elindításában, valamint a későbbiekben az „Orvoskar Hangja” tehetségkutató verseny megszervezésében, a „PTE Hangja” mintájára.

– Vannak-e visszajelzéseik arról, hogy ezek a kezdeményezések mennyire népszerűek?

– Igen, nagyon jók a tapasztalataink. Azt már előzetesen felmértük, hogy ha a kar vezetése támogatja a különféle sportversenyeken való részvételt, akkor erre van igény, így aztán a programokat kiterjesztettük a Testnevelés- és Mozgásközpont segítségével, és a kari egészségterv felelőseivel. A gyümölcsnap és a masszázs is nagy népszerűségnek örvend, utóbbira a későbbi jelentkezők már alig találtak szabad időpontokat.

– A karon zajló belső változtatások, innovációk mellett a campus külseje is megújult.

– Szerettük volna, ha a campus küllemében is élénkebbé, fiatalosabbá válik, ezért úgy döntöttünk, hogy napvitorlákkal ékesítjük a déli kertet. Ezek nemrégiben fel is kerültek, és általuk nemcsak hangulatosabbá vált ez a rész, de hasznunkra is váltak

a rekkenő hőségben.

Ny.M.: – 14 vitorlát helyeztettünk fel, amik darabonként 40-50 négyzetméteresek, és lefednek egy 500 négyzetméternyi területet. Az ötlet egyébként a várostól jött, a Király és az Irgalmasok utcák hangulatos napvitorláit adták.

– A többi ötlet is ered valahonnan?

Ny.M.: – Más intézményeknél is fontosnak tartják a munkatársak elismerését és motiválását, és járva hazánkat, valamint a külföldi országokat, sok jó ötletnek voltam szemtanúja. Vallom, hogy másoktól tanulni egyáltalán nem szégyen. Ezeket elgondolkodtunk, megnéztük, nálunk hogyan, miként adaptálhatóak, egyáltalán szükség lehet-e a megvalósításukra. Együttműködünk például egy magyar multinacionális céggel, melynek vezetői elmesélték, ők hogyan figyelnek a dolgozóikra. Bevezették például az ingyenes reggelit, ami hasznosnak bizonyul egyrészt azért, mert a munkatársak pontosan bejárnak dolgozni, elkerülve a csúcsforgalmat, másrészt a különféle státuszú emberek beszédbe elegyednek egymással. Így vált ez az együttlétté közösségi fórummá. Nálunk az is hagyomány, hogy karácsonykor összegyűlnek a családok, és közösen ajándékozzák meg a gyermekeiket.

Külföldről jön az arany gyűrű ötlete, ma már szinte minden nagy nyugat-európai egyetemnek van ilyenje. Amikor ezzel előálltam Zsuzsinál, ő fél óra múlva felbukkant egy dobozzal, aminek a hátulján az állt, hogy 2016. február. Ez arra utalt, hogy az előző dékáni vezetés is gondolkodott ilyesmiben.

V.Zs.: – A gyűrűk mellett vannak kari kítűzők is, amiket minden munkatárs megkap. Többféle színben gyártattuk le ezeket. Bronz kítűzőt mindenkinek ajándékozunk, ez a napi viselet részévé is válhat, jelezve kapcsolódásunkat a karhoz. Emellett létezik sárga aranyból és ezüsből, az Alumni hallgatóknak antikolt bronzból, az emeritus professzoroknak pedig rosé aranyból. Ez a szimbolika is a közösséghez tartozást hangsúlyozza.

Ny.M.: – Nem biztos, hogy például az órát mindenki hordja majd, hisz sokféle ízlésű ember van. Ám ha a megajándékozott ott tartja a polcán, ránéz, és eszébe jut, hogy akkor kapta, amikor egyetemi docens vagy egyetemi tanár lett, az lelki feltöltődést, pozitív visszajelzést jelenthet számára. A szervezeti egységek vezetőinek nyakkendő, a hölgyeknek sálát csináltattunk, mind-egyiken szerepel a címerünk is.

V.Zs.: – Exkluzív termékként a jövőben selyem nyakkendők is lesznek, amiket a VIP vendégeinknek szánunk. Kiváló oktatóinkat is szeretnénk megbecsülni, és a Szerzők Ünnepéhez hasonlóan őket is megajándékozni. Egy címert ábrázoló szobrot kapnak, aminek a kiválasztása ugyancsak közönségszavazás alapján történt, ahogyan korábban a bagolyé.

Ny.M.: – Érdemes említést tenni új gasztronómiai elképzeléseinkről is. Meghirdettük a Bellagio étterem helyére az új üzemeteltetőt, emellett folyamatban van az új oktatási tömb aljában létesülő nagy étterem üzemeteltetőjének a megkeresése is. Számba vettük, hogy az általunk ideálisan elképzelt campuson milyen étkezési, kávézási lehetőségekre lesz szükség. Szakemberekkel terveztetjük meg ennek a vízióknak az elemeit, egyikük dr. Kiss István professzor, aki az egészségprogramunkat is vezeti, a másikat egy külsős séf-szaktanácsadó, Várvi Péter, akit megbízással foglalkoztatunk.

– Nem sokat pihentek a munkatársai nyáron sem.

– Egy kis idő azért jutott a pihenésre is, de valóban szorgosak voltak. Azon dolgoztak, hogy megerősítsük három stratégiai lábunkat: az egyik az egyetemhez illeszkedő marketingkonceptió, a kari specialitások beiktatásával, és azok nemzetközi szintű bemutatásával. A másik a PotePédia, aminek a hátterét egy infor-

matikai cég segít megteremteni, a harmadik pedig azon elképzelésünk, hogy csökkentjük a klinikai, gyakorlati képzésben részt vevő csoportok létszámát. Jelenleg 24-en vannak egy csoportban, ami egy páciens megtekintése során problémát jelent mind a betegnek, mind az oktatóknak, mind pedig a hallgatóknak. Ebben már történt előrelépés: az I-es számú Belgyógyászati Klinika a kardiológiát és a gasztroenterológiát hat fős csoportoknak fogja oktatni szeptembertől. A rendszert természetesen nem tűzzel-vassal tervezzük bevezetni, hanem apránként, figyelve az adott klinika sajátosságaira: mekkora az oktatói létszám, milyen az infrastruktúra, a nyelvismeret, hogyan állnak rendelkezésre a dologi feltételek. Reményeim szerint a közeljövőben ezeket a gyakorlatokat hat, illetve maximum tizenkét fős csoportokban tudják majd végezni a hallgatók. Dr. Czopf László oktatási dékánhelyettes irányításával zajlik ez a folyamat, ami óriási feladatot jelent. Ha ez megvalósul, az az oktatásunk minőségén is tükröződni fog.

Fontosnak tartjuk, hogy a munkánkról folyamatosan kapjunk visszajelzéseket. Fel is állítottunk erre egy két-három fős csapatot, akik anonim közvélemény-kutatást végeznek. Nyolc hónap elteltével először a dékánhelyettesek véleményezték a tevékenységünket, majd megtették ezt a dékáni tanácsadók, a professzorok, és a kör tovább szélesedik. Már eddig is felmerült több olyan dolog, amely elgondolkodtató, és amelyből tanulhatunk. Ilyenek voltak a szervezeti működésre, vagy a viselkedésünkre vonatkozó észrevételek. Hadd említsem a legegzenekesebbet, ami épp engem érintett. Az egyik anonim tanácsadó azt javasolta, hogy látogassak meg egy stylistot. (*mosolyog – a szerk.*) Komolyan vettem. Kerestünk egy szakembert egy tüneményes hölgy személyében, aki első körben átnézte a ruhatáramat. Ugyan nem volt rossz véleménnyel a kínálatról és az öltözködésemről, de azért ajánlotta, hogy színesítem kissé a repertoárt. Ezután elmentem vásárolni, és a színes ingek mellett új cipőt is vettem. (*mosolyog – a szerk.*) Összességében kellemes élmény volt, sokat tanultam belőle. Dr. Bauer Miklós professzor tanácsát is megfogadtam, aki azt mondta, fontos lenne, hogy legyen egy szmokingom. A szüleimtől ezt kértem karácsonyra. Egy debreceni szabó varrta meg, aki egy igazi, békebeli mesterember.

– A kutatás területén milyen előrelépések történtek?

– Tovább erősödnek azok a kutatócsoportok, akik eddig is remekül dolgoztak az alap- illetve a felfedező kutatásokban. Az interdisciplinális kutatásoknál is körvonalazódik egy új, egyre markánsabban mutatkozó irány, ami nem kizárólag a transzlációs medicinára korlátozódik, hanem a műszaki, informatikai területekkel való együttműködésre is. Húsba vágó kérdéseket fogalmaznak ugyanis meg az orvos-egészségügyi területek, amiknek a megválaszolása ma már a legkevésbé orvosi feladat, sokkal inkább a mérnököké, az informatikusoké vagy a gyógyszerészeké. Úgy gondolom, hogy ha a következő öt-tíz évben ebbe az irányba mozdunk, megfelelő partnerkapcsolatokat hozunk létre és tartunk fenn, akkor ez egy nagyon erős lábát adhatja a kutatási teljesítményünknek. A belső pályázati rendszerünk is igyekszik ezt követni. Dr. Reglődi Dóra tudományos dékánhelyettes bevezette a tandempályázati formát, ami közös pályázatra nyújt lehetőséget az elméleti és a klinikai területen tevékenykedő kutatók számára. Ennek eredményeként éves átlagban a publikációs teljesít-

ményünk öt-tíz százalékkal bővül.

Az is látszik, hogy elindult egy tisztulási folyamat a közleményeknél. Ezek száma összességében ugyan csökken, ám a Q1-be és a Q2-be tartozó cikkek száma emelkedik, ami azt jelenti, hogy a jó minőségű cikkek száma nő. A Q3-ba és a Q4-be soroltak száma stagnál, a nem rangsoroltaké pedig meredeken zuhan.

A belső pályázati rendszerre a múlt évben 367 millió forintot költött a kar, és idén előreláthatólag ennél is többet fog. Azt, hogy a publikációs teljesítményünk miként változik, az impakt faktorú jutalmakként kifizetett összegben is mérni lehet. 2017-ben ez 49 millió forintot jelentett, tavaly 64 milliót, idén pedig már 80 milliót fog.

– A betegellátás feltételei is javulnak, folyamatosan újul a klinikák műszerparkja.

– A betegellátás a Klinikai Központoz tartozik, a KK elnöke diszponál fölötte, az ÁOK dékánja elsősorban az oktatás és a kutatás szemszögéből szemléli és segíti a folyamatokat. A Modern Városok Program keretéből, annak pénzügyi forrásaiból tavaly 300 millió forintot ajánlottunk fel a klinikák eszközbeszerzésére. Kardinális feladatunknak tekintjük, hogy a klinikákon zajló képzéseket, azok feltételeinek a megteremtését mindinkább támogassuk.

– A beruházásokról annyit tudni, hogy az új oktatási, kutatási tömb átadása 2020 májusára várható, folyamatban van az új fogászati tömb közbeszerzése, és zajlik az Állatház közbeszerzése is. Megfelelnek ezek az információk a valóságnak?

– Igen. Az új épületünk munkálatai szépen haladnak, úgy tűnik, nem lesz csúszás. Reméljük, hogy a jövő év nyarán mind a négy intézetünk átköltözhet, és szeptember elsejére az új oktatási terek is rendelkezésünkre állnak. Az új fogorvosi tömb EFOP-pályázatból épül, a kivitelezője remélhetőleg hamarosan meglesz, és 2021 nyarára készül el. A Preklinikai Kutatóközpont, vagy más néven az Állatház kivitelezési szerződését jogi bonyodalmak miatt nem tudtuk aláírni, újra kellett indítani a tendert. Ez gyorsított eljárás lesz. Bízunk abban, hogy idén már látjuk azt is, hogy ki, milyen futamidővel, mennyi pénzből tudja megvalósítani.

Elkészültünk a „campus reorganizációs tervvel” is, ami az összes épület mintegy ötvenezer négyzetméterét gondolja újra. Nagyon szép terveket készítettek az építészek, ezek pontosítása zajlik. Ezekről tájékoztató anyagok is születnek, amikre majd visszajelzéseket is várunk.

– Az idei tanév is gazdag lesz eseményekben, történésekben. Mít emelne ki ezek közül?

– Egy fontos ünnepet, ami az Alumnihoz kapcsolódik. Idén 35 éves lesz az angol, és 15 éves a német képzésünk, amit összevontan tervezzük megünnepelni Somodi Klára irányításával. Készül egy kiadvány, amiben a korábbi angol és német elnökökkel olvashatunk beszélgetést – kalandozva egy kicsit a múltban – a könnyed és tartalmas ünnepség során vendégül látjuk a korábban végzeteket. Szeretnénk, ha közelebb kerülnének alma materükhöz, és dolgozunk azon, hogy elősegítsük azt a kommunikációt, amit a jövőben tervezünk velük.

Schweier Rita

Az ÁOK Angol Programjának tanévnyitó beszéde

Dear Students, dear colleagues, ladies and gentlemen,

First of all I would like to give a hearty welcome to all of the first year students, so welcome to Pécs, welcome to the Medical School. You can be proud of your achievement of getting into the school because we have quite rigorous entrance examination and about four times over application. So you may think that this successful entrance examination was your most difficult exam. Unfortunately it's not the case, it was the easiest.

So from now on you are required to get a lot of new information, as the Dean said in Hungarian, in one week you have to acquire about as much new stuff as you did in the high school in a semester or a half year or something like this. So basically I would like to ask you not to be overconfident and try to manage your studies and try to keep a balance between studying and having a fun. Of course just studying is very difficult so that is why you have your new colleagues, please talk to them try to make friends with them, try to learn new cultures, meet new people, make new friends and have a good time here.

For this I wish you all my best. Thank you very much.

*Gallyas Ferenc, egyetemi tanár
az Angol Program Bizottság elnöke*

Az ÁOK Német Programjának tanévnyitó beszéde

Sehr geehrte Herren Dekanen, verehrte Professorinnen und Professoren, liebe Gäste, Familienmitglieder, und ganz besonders liebe neue Studentinnen und Studenten.

Im Namen des Dekanats und der Leitung des deutschsprachigen Studienprogrammes möchte ich Sie ganz herzlich zu der feierlichen Eröffnung des Studienjahres 2019/2020 begrüßen. Während des diesjährigen Auswahlverfahrens haben wir aus fast 800 Bewerbern 173 für die allgemeinmedizinische Ausbildung, und weitere 17 für die Zahnmedizinische Ausbildung ausgewählt. Diejenigen, die hier sitzen, haben es geschafft, können stolz auf sich sein, diesen ersten Schritt getan zu haben. Ich möchte Ihnen dazu ganz herzlich gratulieren!

Mit der Aufnahme haben Sie ihr Eintrittsticket gelöst. Aber der Weg wird noch sehr lang, und manchmal auch bisschen schwierig sein, mit Hindernissen und Aufgaben. Wir, die Lehrer und die Dozenten der Fakultät, werden Ihnen auf diesem Weg helfen, werden hinter Ihnen stehen und werden unsere Kenntnisse Ihnen weitergeben. Parallel dazu wird das administrative Personal der Fakultät Ihnen helfen, Ihre alltäglichen Probleme zu lösen. Die Leitung der Fakultät ist ganz besonders daran interessiert, die Qualität des Unterrichts und die Umstände zu verbessern. Sie haben vielleicht gesehen, dass hinter diesem Gebäude, wo wir jetzt stehen, ein neuer Bau im Gange ist. Ein neues theoretisches Gebäude wird errichtet, in dem Sie auch wahrscheinlich in Kürze studieren werden können, unter sehr guten und modernen Umständen.

Ich möchte Ihnen zwei Ratschläge geben: das eine ist, lernen Sie bitte gleich von Anfang an. Sie werden sehen, die erste Prüfungszeit kommt sehr schnell, das Material wird groß sein. Und wer schon am Anfang den Faden verliert, dem wird es ziemlich schwierig sein den in der Prüfungszeit wieder aufzunehmen. Auf der anderen Seite sollen Sie sich auch bitte wohl fühlen bei uns. Seien Sie vielseitig, Sie werden sehen,

vielleicht erst im Nachhinein, dass diese Zeit eines der schönsten und interessantesten Perioden Ihres Lebens sein wird. Nehmen Sie teil an den verschiedenen bunten Studenteneignissen unserer Fakultät, machen Sie Sport, nehmen Sie teil an kulturellen und wissenschaftlichen Ereignissen. Ich bin mir auch sicher, dass die Stadt und die Umgebung Ihnen gute Möglichkeiten dazu bieten wird. Machen Sie Freundschaften, bitte nicht nur unter einander im deutschsprachigen Programm, sondern auch mit den Studenten des ungarisch sprachigen und des englischsprachigen Programmes. Halten Sie auch bitte den Kontakt zu Ihrer Heimat und zu Ihren Familien, und ich bitte auch die Familien Sie während dieses Studiums zu unterstützen, denn das wird besonders wichtig sein.

Ich wünsche Ihnen alles Gute für Ihre Studien, gute Gesundheit, Ausdauer und ab jetzt bitte mit aller Kraft voraus. Vielen Dank für Ihre Aufmerksamkeit!

*Than Péter, egyetemi tanár
a Német Program Bizottság elnöke*

A Gyógyszerésztudományi Kar tanévnyitó beszéde

Tisztelt Kollégák! Kedves Vendégek! Tisztelt Egyetemi Hallgatók!

Mindenekelőtt ki kell fejeznem köszönetünket szüleiknek, hogy támogatták és támogatják tanulmányaikat, tanáraiknak, hogy felkészítették Önöket, és nem utolsó sorban Önöknek, hogy egyetemünket választották és most azzal a céllal és elszánt-sággal lépnek be, hogy kemény munkát fektessenek be az előt-tünk álló években tanulmányaikba, hogy ezzel egy nagy tradícióval rendelkező hivatás gyakorló szakemberei váljanak.

Olyan egyetemre érkeztek, amely 650 évre vezeti vissza gyökereit. Ahol azonban Önök az egyetemünk egyik legfiatalabb karrán kezdik meg a tanulmányaikat, mivel az idei a tizenkilencedik gyógyszerész évfolyamunk. Az eddig végzett 14 évfolyamunk méltón képviseli egyetemünket, kiválóan helytállnak, jól boldogulnak itthon és külföldön egyaránt. Kívánom, legyen ez így az Önök esetében.

Arra szerződünk most közösen szülők, hallgatók, oktatók, hogy Önök öt év alatt gyógyszerészekké váljanak. Könnyű éveket nem ígérhetek, de azt igen, hogy a végére természettudományos alapokkal rendelkező, egészségügyi és gyógyszer tudományokban felkészült szakemberekké válnak. Tényadataink, viz-szajelzéseink szerint végzetteinket a munkaerőpiac is értékeli hazánkban és külföldön egyaránt. A pályakezdő gyógyszerészeinknek nem volt és nincs elhelyezkedési gondja. Sőt évek óta több ajánlat közül választhatnak. Nekünk oktatóknak is jó látni, hogy végzetteink milyen sok területen állnak helyt, hazánkban és külföldön egyaránt, így van közöttük számos kiváló kutató, gyógyszer-tárvezető, kórházi főgyógyász, gyógyászati termékeket előállító cégtulajdonos, humán klinikai vizsgálatokat irányító szakember, törzskönyvező, de még kórházigazgató is. Kérem legyenek Önök is majd a dékáni utódom példái!

A megújulás, változás alapvető követelmény minden egyetemen. Különösen így van ez a gyógyszerészetben. Jelentős fejlesztések vannak folyamatban a karon. Idén megújul a Rókus utcai második épületünk, 3 új hallgatói labor, 2 új előadóterem, és néhány új szemináriumi terem készül el. Nem utolsó sorban ki-zárólagos hallgatói tereket, helyiségeket is kialakítjuk. Így Önök már egyetemi képzésük egy jórészt a megújuló kampuszon fog-

ják eltölteni. A kivitelezés azonban egyelőre csúszik, várhatóan év végére készül csak el. Kérem ezért az Önök türelmét! Reményeink szerint tapasztalni fogják azt is, hogy a karunkon folyó kutató és fejlesztő munka az oktatás színvonalát is erősíti. A kutatás és innováció a tudományos lépéstartást szolgálja. E nélkül nincs színvonalas egyetemi képzés. Ezekbe már Önök is bekapcsolódhatnak majd, ugyanis lehetőségük lesz a tudományos diákköri munkára is.

Végezetül kívánok sok erőt és kitartást az elkövetkező évekre, továbbá kellemes tartózkodást Pécsett! Legyen türelmük az

első évek alapozó ismereteinek fáradtságosabb elsajátításához. Életük legmeghatározóbb éveit következnek! Fiatal emberekből felnőttekké válnak, tanulókból szakemberrekké. Kérem, törekedjenek arra, hogy ezek az évek életük egyik legjobban megtérülő befektetésévé váljon. „És amikor öreg leszek és iszonyú tapasztalt” (Kispál és a Borz után), no azt kívánom, ezt még akkor is így gondolják!

*Dr. Botz Lajos
egyetemi tanár, dékán*

A PTE Pannon Gyermekkar nagy sikere az amerikai turnén

A PTE Pannon Gyermekkar nyáron a Montana állambeli Missoulaban megrendezett kórusfesztiválra kapott meghívást. Az alkalmat kihasználva a gyermekkar egy nagy amerikai-kanadai turné keretében még Calgaryban, Vancouverben, San Franciscóban, Los Angelesben, Clevelandben és New Yorkban is koncertezett.

A Missoulai Kórusfesztiválon hat alkalommal léptünk fel és a szabadtéri koncerteken a két-háromezer fős közönség sem volt ritka, egyébként pedig mindenhol teltházas közönség várta a kórust. Kodály Zoltán, Bartók Béla, Karai József, Bárdos Lajos, Selmeczi György, Balázs Árpád és az általam szerzett műveket adtuk elő, a magyar művek bemutatásával pedig óriási sikert értünk el – mondta Schóber Tamás, a PTE Pannon Gyermekkar karnagyja. Az utazáson egyébként öt tízéves gyermek is részt vett, de helyenként vegyeskarrá is átalakult az együttes. A koncertturnéra már év eleje óta készült a gyermekkar és megérte a sokszor napi tízórás próba, hiszen amerre jártak, mindenhol nagy sikerük volt.

A gyerekek a 24 napos turné keretében több mint 40 ezer kilométert tettek meg, ebből majdnem 40 órát a levegőben töltöttek, de busszal és hajóval is utaztak a városok között. A karnagy elmondta, természetesen úgy tervezték, hogy legyen idő a látnivalókat is megcsodálni, ezért a fiatalok egy igazán felejthetetlen utazást tudhatnak maguk mögött.

Forrás: bama.hu

Közösen ünnepelték Pécs Városa és a PTE a Magyar Felsőoktatás Napját

Szeptember elseje Pécs Város Napja, és 2017-től – az első magyar egyetem alapításának 650. évfordulójától – a Magyar Felsőoktatás Napja. E kettős ünnepet ülte a Pécsi Nemzeti Színházban Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata ünnepi közgyűléssel és a Pécsi Tudományegyetem ünnepi tanévnyitó szenátusi üléssel.

Bódis József felsőoktatásért felelős államtitkár, Páva Zsolt polgármester és Miseta Attila, a Pécsi Tudományegyetem rektorának köszöntője után átadták a két intézmény legrangosabb elismeréseit. A „Pécs Város Díszpolgára” kitüntető címet **Rétfalvi Sándor**, a kortárs szobrász- és építészeti művész kiemelkedő tagja vehette át. Az egyetem *Pro Universitate Quinqueecclesiensi* emléksobrát érdemelte ki **Süli János**, a Paksi Atomerőmű két új blokkjának tervezéséért, megépítéséért és üzembe helyezéséért felelős tárca nélküli miniszter, valamint *posztumusz díjban* részesült **Sümegei Balázs**, a PTE, Általános Orvostudományi Kar, Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet egykori tanszékvezető egyetemi tanára. A Pécsi Tudományegyetem Szenátusának döntése alapján *Nagy Lajos Király Díjat* vehetett át **Bélyácz Iván**, a Közgazdaságtudományi Kar emeritus professzora.

„Városháza Emlékérem” kitüntetésben részesült **Csirke Ferenc** a kosárlabda sport népszerűsítése és a csapatversenyek során elért sikereinek elismeréseként, **Maulné Tóth Csilla** az egészségügy és szociálpolitika terén végzett elhivatott, több évtizedes közszolgálati szakmai munkája elismeréseként. Ugyancsak Városháza Emlékérmét vehetett át **Radó István** a városi, regionális és magyar borkultúra népszerűsítéséért végzett eredményes munkájáért, **Vargáné Fáth Éva** a német nemzetiségi kéttannyelvű oktatás megalapítása, folyamatos fejlesztése és bővítése terén elért sikereinek elismeréseként, valamint **Tóth Károly**, a pécsi fotóművészet meghatározó egyénisége.

Pécs Városa „PRO Communitate” Díj kitüntetésben részesítette **Bódisné Zámbo Katalint** a klinikai orvostudományok terén elhivatott, több évtizedes szakmai munkája elismeréseként. Szintén e magas rangú díjat vehette át **Gyermáné Vass Ágnes**, Pécs közművelődésének és zenei életének meghatározó egyénisége, a **Mecsek Egyesület**, a **Pécsi Székesegyház Nagycsaládok Egyesülete**, **Weber Béláné**, a baranyai néptáncoktatás meghatározó egyénisége, valamint **Dieter Eppler** a Pécs-baranyai regionális gazdasági fejlődés és foglalkoztatás érdekében elhivatott, több évtizedes szakmai munkája elismeréseként.

„PRO Civitate” Díj kitüntetését kapott **Jasmin Imamovic**, a bosznia-hercegovinai Tuzla város polgármestere, a nemzetközi békefenntartás és az emberi jogok védelme érdekében és a közművelődés terén végzett fáradhatatlan és elhivatott munkájának, továbbá a Pécs-Tuzla partnervárosi együttműködésben végzett sikereinek elismeréseként. A Közgyűlés ugyanezzel a díjjal ismerte el **Kellermayer Miklóst** az orvostudomány területén folytatott közoktatási és tudományszervezési tevékenységéért, **Kollár Lajost** a klinikai orvostudományok terén elhivatott, több évtizedes szakmai és tudományos pályafutása elismeréseként, valamint **Tóth Aladárt**, a baranyai erdészeti szakma meghatározó egyéniségét.

Áder János köztársasági elnök 2019. szeptember első napjá-

tól *egyetemi tanárrá nevezte ki* a pécsi egyetem kilenc oktatóját, akik szintén az ünnepség keretében vehették át Miseta Attila rektortól a PTE professzori karához való tartozás jelképeként az egyetem talárját.

Az Állam- és Jogtudományi Karon: **Fenyvesi Csaba**, Bűntető és Polgári Eljárásjogi Tanszék

Az Általános Orvostudományi Karon: **Horváth Iván**, Szívgyógyászati Klinika; **Mühl Diána**, Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet

Dr. Bódis József oktatásért felelős államtitkár

Dr. Miseta Attila, a PTE rektora

A Bölcsészettudományi Karon: **Fedeles Tamás**, Történettudományi Intézet Középkori és Korajtkori Történeti Tanszék; **Szijártó Zsolt**, Társadalom- és Médiatudományi Intézet Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék;

Az Egészségtudományi Karon: **Ács Pongrác**, Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet;

A Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési

Karon: **Szemethy László**, Élelmiszergazdaságtani és Vidékfejlesztési Intézet;

A Természettudományi Karon: **Horváth Attila**, Kémiai Intézet; **Jakab Ferenc**, Biológiai Intézet.

www.pecsinapilap.hu

Fotó: Csortos Szabolcs, UnivPécs

Lissák-díjat kaptak az élettan tantárgyból legeredményesebb hallgatók

Lissák-díjjal jutalmazták azokat az ÁOK-s, fogorvos- és gyógyszerészhallgatókat, akik az 2018-2019-es tanévben az élettan tantárgyból a legkiválóbb eredményeket érték el. Oklevelet kaptak a második és a harmadik helyen végzetek is. A szeptember 20-án rendezett ünnepségen a díjkiosztó után kötetlen beszélgetés zajlott az Élettani Intézetben dolgozó oktató és kutató munkatársakkal.

Magyar orvos: Lissák-díj: **Szapáry Szonja Valéria**
2. Szabó Kíra
3. Dorogi Kíra

Magyar fogorvos: Lissák-díj: **Plagányi Fanny**
2. Bánáti Bence Simon
3. Kovács Franciska

Angol orvos: Lissák-díj: **Yang Haeyoung**
2. Ishida Koh
3. Lee Yu Hyeon

Angol fogorvos: Lissák-díj: **Kaydan Mahsa**
2. Hosseinifirouzabadi Seyedali
3. Sahraejahromi Arian

Német orvos: Lissák-díj: **Permar Rouven**
2. Schwend Marc
3. Krause Malaika Katharina

Magyar gyógyszerész, német fogorvos és angol gyógyszerész nem érte el a szintet, ezért nem volt díjazott.

Az elismeréshez szeretettel gratulálunk!

„Én voltam az utolsó polihisztor fül-orr-gégész”

Egyszerre érkezünk, ő az egyik betegétől szalad a találkozó-ra. Benyitunk a szobájába, de leülni nem tudunk, mert ellepik a régi és az új audiometerek, amiket ma is bütyköl, szerel, javítgat. Éppúgy él és tevékenykedik, ahogyan az elmúlt évtizedekben: gondolatai a betegek és a különböző szerkezetek működése, felépítése, alakítása, összehangolása, no meg az oktatás körül forognak. Lelkesen vezeti a kurzusait három nyelven, és ha épp nem ér rá az egyik kollégája, beugrik vizsgáztatni is. Azok közé tartozik, akik szenvedélyesen hódolnak a hivatásuknak, nem számolva az időt, sőt, energiájukat épp ebből merítik. Minden nap bejár a klinikára, tanácsaira, tapasztalataira sokaknak szüksége van, ahogyan kiegyensúlyozott, higgadt, nyugodt személyiségére is. Dr. Pytel József, a Klinikai Központ Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinikájának emeritus professzora örömmel mesél az életéről és töretlen pályáról, ami teli volt izgalmakkal, felfedezésekkel, kihívásokkal és örömmel.

– A betegétől érkezett, hétfőnként is rendel?

– Nem, ma csak azok jönnek, akiket fontos újratekinteni. A mostani betegemet naponta el kell látni, mert kialakult egy gyulladás. A múlt csütörtökön találkoztunk először, aztán visszarendeltem másnap is, de hétfőig hagytam pihenni. Ma azonban már vissza kellett jönnie, és holnapra is megbeszéltük a kezelést. Hivatalosan csütörtökönként rendelek, amikor fogadom a régebben operált betegeket, az a kontrollos napom. Érkeznek hozzám nagyszülők is, akiket régebben gyógyítottam, ők az unokájukat hozzák magukkal. Örülök annak, hogy sok régi betegem tér vissza valamelyik hozzátartozójával. Talán ennek is köszönhető, hogy 2017-ben megkaphattam az egészségügy legnagyobb kitüntetését, a S Emmelweis-díjat, S Emmelweis kis szobrával együtt, amire nagyon büszke vagyok.

– De már nem müt.

– Nem, öt évvel ezelőtt, hetvenéves koromban hagytam abba az operálást, mert úgy éreztem, jobb, ha magam döntök így, mint ha felszólítanak erre.

– Gondolom, nehéz volt elengednie.

– Még ma is nehéz, hisz annyira megoldanám a pajzsmirigy vagy a fülbeteg emberek mütétjét! (*mosolyog – a szerk.*) Meg tudnám operálni őket, menne még, de már jobb, ha a fiatalok végzik ezeket. Állandó problémát jelent az, hogy megtaláljam azt a ráérő, megfelelő szakembert, akinek át tudom adni az új betegeket. Az ugyanakkor jó, hogy van kinek átadni a mütéteket.

– A gyógyítás mellett oktat is még.

– Igen, a német és a magyar oktatás a fő vonalam, de az angolba is besegíték, és tartok speciális kurzusokat is. Annak idején, amikor csökkentették az óraszámokat, voltak olyan előadások, amelyeket professzorként, hivatalosan nem tudtam megtartani. Ezeket specialitásokként összegyűjtöttem, és hirdtettem belőlük kurzusokat. Immár húsz éve zajlanak ezek, és örömmre mindig van rájuk jelentkező mindhárom nyelven. Az általános műveltségre kiterjedő, de a szakmával kapcsolatos témák ezek, például a sükettség és Beethoven sztorija, a gégerák és Puccini, vagy a gégerák és Babits története (nála kiderült, hogy a lexikonok ellenére nem is gégerák volt), illetve idevág a III. Friggyessel kapcsolatos elmélkedés is. Utóbbi betegségét egy angol fül-orr-gégész elkezelté, emiatt hamar meghalt. A fia vette át a császári trónt, aki bevitte a németeket és a magyarokat az első világháborúba. Ha azonban egy jó szakember operálja meg III. Friggyest,

akkor ez esetleg nem következik be. A kurzusokon a fontos műtéti technikák is szóba kerülnek – ilyenek a lebenytechnikák vagy az idegpreparálások –, amiket malacgégén, illetve malaclábon gyakorlunk.

– Ritka az, hogy valaki az angol mellett németül is oktat. A családból ered a nyelvtudása?

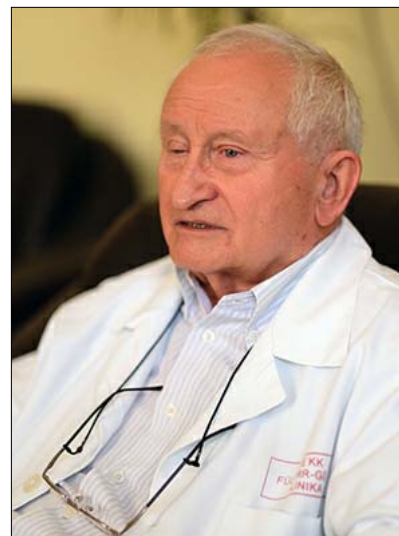
– Nem, a németet idősebb koromban sajátítottam el. A gimnáziumban oroszul és latinul tanultam, aztán elkezdtem a franciát, de mivel nem volt módom gyakorolni, az elsikkadt. Az egyetemi végzésem után Drezdába mehettem egy hosszabb tanulmányútra, és mivel nem tudtam németül, gyors-talpalóként elkezdtem foglalkozni vele, és mire véget ért a tanfolyam, már beszélgetni is tudtam. Akkoriban, az 1960-as és 1970-es években a némettel lehetett inkább boldogulni. Később kiderült, hogy szükség van az angol nyelvtudásra is, bár akkor még nem volt annyira felkapott nyelv, mint most. Belefogtam abba is, nagyon jó nyelvtanárom volt, Bognár József, aki a Nagy Lajos Gimnázium neves angoltanára volt. De a német állt nálam mindig az első helyen, sok időt töltöttem Németországban, így volt módom gyakorolni. Voltam Tübingenben, Münchenben, a magdeburgiakkal ma is jó a kapcsolatom, hozzájuk gyakran visszajártam, mert gyakran veztettem ott előadóként műtéti kurzusokat.

– Ma is örömet leli az oktatásban?

– Igen, a németeknél négy csoportom is van, igyekszem megkönnyíteni nekik a fontos dolgok megtanulását. Demoanyagokat gyűjtök nekik, hogy a gyakorlati kérdésekben eligazodjanak, és ezeket szeretik segédletekként használni. Talán ennek köszönhetően kaphattam meg az „Aranykatedra díjat”, amit egykori anatómiai csoportvezetőmmel, dr. Lázár Gyula professzorral együtt vehettem át, és ez külön öröm volt számomra.

– A kutatás is része még az életének?

– Igen, jelenleg is a kedvenc témáim az audiológia és az objektív hallásvizsgálata. A szobámba azért nem tudtunk bemenni, mert régi és új audiometerek vannak benne, azokat bütykölöm, foglalkozom a technika javításával. Ennek volt köszönhető az is, hogy Magyarországon bevezettem az újszülöttkori hallásvizsgálást. Péccsett volt az első hivatalos, objektív hallásvizsgálás, mert előtte mindössze anyyi történt, hogy két hangos tárgyat összeütöttek, és ha odafigyelt a pici, rámondták, hogy hall, tehát minden rendben. Azt csak később tudtam meg, hogy az első ilyen jellegű vizsgálatokat David Kemp dolgozta ki Angliában, amit licenc védett az Európai Unióban. Mi akkor még nem voltunk tagok, így a licenc ránk nem vonatkozott. A masinát egyébként oto-akusztikus emisszióknak hívták. Kemptől függetlenül magam is készítettem egy hasonlót, és ezzel a módszerrel kezdtük meg a vizsgálatokat Péccsett és Baján. Ahhoz, hogy általánosnak legyen minősíthető a szűrés, az újszülöttek 95 százalékát meg kellett vizsgálni, de törvény akkor még nem volt rá. Az első baba, akit szűrtünk, a leg-

nagyobb unokám volt (*mosolyog – a szerk.*), aki 1997. január 20-án született. Húsz évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy törvényt alkossanak rá, onnantól az összes újszülött hallását objektív módszerrel kellett mérni.

– **Miért épp ez lett a kutatási területe?**

– Az objektív hallásvizsgálat akkoriban fehér foltnak minősült, és dr. Bauer Miklós, a klinika akkori igazgatója rám osztotta ezt a területet. Ez azonban nagyon időigényes volt, már maga a méréselmezés is, ezért úgy döntöttem, hogy az addig szerzett tapasztalataimat a komputerbe beprogramozom. Akkoriban ez nem volt olyan egyszerű, mint ma, hisz csak a Commodore gépek léteztek, illetve volt egy Rozi nevű, két dobozból összeállított komputer, amin ugyancsak programoztam. Amikor kérdeztek, hogy hol van a Pytel nevű tanársegéd, az volt a válasz, hogy „rozizik”. (*nevet – a szerk.*) Az asszisztensnők megmérték a beteget, a programomba az adatokat bevitték, majd született ebből egy lelet, amit ki lehetett nyomtatni, alá lehetett írni. Ez nagy segítség volt, mert miközben a gép dolgozott, én műthettem. A kandidaturámat is ebből írtam.

– **Volt tehát finommechanikai tudása, és nem melleleg megtanult programozni is.**

– Az érdeklődés és a finommechanikai tudás a gyerekkorból eredeztethető. Már általános iskolás koromban jártam az Ezeremester és a Rádiótechnika folyóiratokat, ezek alapján megépítettem az első rádiót, majd az első erősítőt. A mai fiatalok már nem is értik, hogyan volt annak idején lehetséges ez. Manapság már nem divat a javítás, a szerelés, ha a kütyük elromlanak, vesznek helyettük újakat. A szobám tele volt rádiókkal és egyéb szerkezetekkel, amikkel a Gelka nevű cég nem tudott mit kezdeni. De nemcsak szerelni szerettem, tanulni is. Amikor a gimnáziumban a latintanárom, Gömői József megkérdezte, mi akarok lenni, azt válaszoltam neki, hogy orvos. Csúnyán nézett rám, mert azt szerettem volna hallani, hogy tanár. A fizikatanárom pedig a matematika-fizika irányába tolt volna. Olyan osztályba kerültem Dombóváron, az akkor még Gögös Ignác Gimnáziumban, ahol a humán tantárgyakra éppolyan hangsúly esett, mint a reálokra. Ez segített abban, hogy felvételt nyerhessek az orvosi egyetemre.

Az egy érdekes sztori, hogyan kerültem ebbe az osztályba. A gimnáziumi felvételi során négy osztálynyi gyerek, azaz nagyjából nyolcvan sorakoztunk föl. Először azokat állították fel, akik nem tanulták az orosz nyelvet, belőlük lettek a kezdő oroszok. Ezután azok jöttek, akik reálosok, illetve humánosok akartak lenni. Mivel nem pontosan tudtam, mit jelent a humán és a reál, ezért maradtam a helyemen, így lettem reál-humán tagozatos, I. C. osztályos. Mint utóbb kiderült, tudatlanságom okán nagyon jól döntöttem, mert a legjobb helyre kerültem. (*mosolyog – a szerk.*)

A latintanárom prédikátor volt, ezért annyira nem volt kedvelt személyiség abban a rendszerben, de mi nagyon szerettük, mert jó pedagógus volt. Egyszerre tanított nálunk és a lánygimnáziumban is. A kettő között kissé nagy volt a távolság, gyalog legalább fél órát kellett sétálnia, hogy átérjen egyik helyről a másikra, emiatt előfordult, hogy elkésett az óráról. Ilyenkor mindig engem bízott meg, hogy tartsam meg az óra kezdetét, és még osztályozni is engedett. Szerettem a latint és a verseket is, amiket meg kellett tanulnunk. Amit másnapra feladott, azt én már az óra végére tudtam. Nem csoda, ha azt gondolta, tanár leszek.

– **No de akkor miért orvos akart lenni?**

– Volt két unokatestvérem, akik az orvosi egyetemre jártak, és a nyarat mindig nálunk töltötték. Ők rendre tanultak valamit, én pedig hallgattam őket, és magamba szívtam mindent. A szív

részeit már általános iskolásként kiválóan tudtam latinul. Nagyon csodáltam őket, a példaképeim voltak. Végül mindketten remek háziorvosok lettek. Miattuk lettem én is orvos, még ha komoly technikai, matematikai és fizikai érdeklődésem is volt, és van ma is. Még mindig szeretem azokat a matematikai és fizikai feladatokat, amiket komputertechnikával meg tudok oldani. Amit lehet, mindent átfogalmazok a komputeres nyelvre.

– **A kézügyességét az édesapjától örökölhette, aki Kovács volt a Tolna megyei Dalmandon, ahol Ön felnőtt.**

– Igen, ez is, és a gyors észjárásom is tőle ered, édesanyám háztartásbeli volt. Édesapámmal sokat dolgoztam együtt, segítettem neki. Az első mérőműszert a Biofizikai Intézetnek készítettem a Kovácsműhelyünkben, apám segítségével. Dr. Ernst Jenő volt akkor az intézet professzora, a fizika nagy tudója, aki a dolgozatom alapján meghívott az intézetbe, vizsgáznom sem kellett. Ott kutattuk a békaizom összehúzódsát ingerület hatására, és erre készítettem egy piezo-kristályos mérőeszközt, ami akkor még ritka volt, kiállításokra is elvitték.

– **Van két lánytestvére is.**

– Igen, van egy nővérem, aki Dalmandon maradt, a húgom pedig tanárnő Kaposváron. A nővérem is Dombóváron járt középiskolába, az ottani önképzőkört vezette, majd átment Tamásiba, és ott fejezte be a gimnáziumot. Ő irodalmi érdeklődésű, magánszorgalomból verseket ír, amik az interneten jelennek meg. A húgom éneket tanított, és legalább tíz kórust vezet most is. A hetvenéves születésnapján egy háromórás műsort adtak a tiszteletére a tanítványai, ami nagyon megható volt. Ő is díszpolgár lett Kaposváron, ahogyan én Dalmandon, és erre nagyon büszke vagyok.

– **Kisebbségben volt fiúként a lánytestvérei mellett?**

– Nem, hagyták, hogy fiúként én irányítsam a dolgokat. (*mosolyog – a szerk.*) Ráadásul édesanyám mindig velem beszélt meg a ház körüli teendőket. Gyerekként téglát is gyártottam, amiből kemencét építettünk. Robinson volt a kedvenc olvasmányom, érdeklődve figyeltem, hogyan tervezi meg az életét, miként oldja meg a problémáit, és ezeket én is végigjártam. Az első antennát is akkoriban készítettem, megbontottam hozzá a háztetőt, mert a detektoros rádiókhoz nagyon hosszú drótantenna kellett, sajnos be is áztunk utána. (*nevet – a szerk.*) Cipőbokszos dobozokból raktam össze a forgókondenzátort, nem lett tökéletes, de a célnak megfelelt. Azt is olvastam az Ezeremesterben, hogy a villanydrót egyik vezetékét lehet használni antennának, de nem volt mindegy, melyiket. Ezt rákapcsoltam a fülemre, az általam gyártott zárlatos kondenzátor majdnem sokkolt, de szerencsére túléltem ezt is. Anyám mindig óvott, félt akkor is, amikor javítottam a vasalóját, hogy az áram nehogy agyoncsapjon, de megúsztam. (*mosolyog – a szerk.*)

– **A természetét kitől örökölte?**

– A higgadtságomat édesanyámtól, ő is nyugodt természetű volt, és én sem idegesítem magam fölöslegesen. Emlékszem, az egyik regényben olvastam arról, hogy a főhős hogyan próbált uralkodni magán: mindig elszámolt tízig, mielőtt szólt volna. Ezt igyekeztem én is alkalmazni. Megfontolt típus vagyok, a döntéseimet alaposan átgondolom, amit a környezetem lassúságnak vélhet.

Egyetemista voltam, amikor édesanyám – 45 évesen – meghalt reumás lázban. Ez nagyon szomorú időszak volt. Édesapám 72 évesen hunyt el, mi, a testvéreimmel pedig már mindkettőjüket túléltük.

– **A hosszú élet egyik titka, hogy sokat mozog. Említette, hogy az okos órája jelzi, hány lépést kell megtennie naponta,**

emellett a kutyája is sétára kötelezi.

– Az okos órát az unokám állítja be, hogy azt mutassa, amit kell. Bevallom, ezt kissé restellem, mert a komputertechnika indulásánál én tartottam a kollégáknak a fájlrendszerekről és a mappákról a továbbképzést. Ma azonban már annyira rohan a technika, hogy csak a fiatalok képesek követni, akik lehet, hogy nem tudnak programozni, de a meglévő applikációkat kiválóan alkalmazzák. Én megmaradtam a programozástechnikánál.

Minden nap megteszem a magam hét-nyolcezer lépését, és ha egy órán át nem csinállok semmit, az órák azonnal jelez. A kutyám is segít abban, hogy folyamatosan mozogjak, még hóban-fagyban is. *(mosolyog – a szerk.)*

– A táplálkozására is ügyel?

– Fontos lenne, de az nem mindig sikerül. Elkaptam a 2-es típusú cukorbetegséget, ami ma már népbetegségnek számít, emiatt diétáznom kellene, ám ezt nehéz betartani. Volt egy nyitott szív-műtét is, és akkoriban a vesém is kezdett rosszabbul működni. A vesefunkció romlása miatt a cukorbetegségre addig szedett gyógyszereket abba kellett hagynom, ezért nehezebb a cukorháztartásra figyelni, de a mozgás sokat segít. Ebben nagyon tudatos vagyok, ha valami miatt egy nap nem mozogtam eleget, akkor este tíz órák is képesek vagyok pótolni.

– Gondolom, azonnal felvették az orvosi egyetemre.

– Igen, sőt, azt is megkérdezték, ki volt a fizikatanárom, mert annyira jól szerepeltem. A biológia annyira nem volt a szívem csücske, de azzal sem volt gond. Ketten jelentkeztek még az orvosira az osztályunkból, de sajnos ők nem jártak sikerrel. Én is abban a szerencsés, legendás korszakban kerültem ide, amikor Szentágothai, Romhányi, Hámori, Cholnoky, Ernst és Lissák oktattak itt.

Népköztársasági ösztöndíjas voltam, de arra nem volt elég az ösztöndíjam, hogy albérletbe költözhessek a későbbi feleségemmel. Írtam ezért egy rektori pályamunkát, ami 7-800 forintot jelentett pluszban, akkoriban egy havi fizetést. Két téma lebegett előttem: egyik volt a krónikus mandulagyulladás, a másik a krónikus prosztatagyulladás. Azért ezekre esett a választásom, mert meg lehetett őket írni anélkül, hogy patkányokat irtanék ki. Végül a krónikus mandulagyulladásra esett a választásom, és miközben beleástam magam a szakirodalomba, egyre jobban megéreztem ezt a szakterületet.

Mi voltunk az első évfolyam, amelyik pályázhatott, hol akar dolgozni. Három helyet lehetett megjelölni, és nálam a fül-orr-gégészet állt az első helyen. Még egy évfolyamtársnőm volt, aki ugyancsak ide akart jelentkezni, Donhoff professzor unokahúga. Először hezitáltam, beadjam-e a jelentkezésem, mert kevés esélyt láttam arra, hogy engem választanak, de végül beadtam. Az osztálytársnőm aztán megtudta, hogy nem hirdetnek állást, ezért ő elállt a döntésétől, én azonban ragaszkodtam hozzá. Jól tettem, mert július táján dr. Szőke Barna adjunktus elment Zalaegerszegre főorvosnak, és az állása megüresedett. Dr. Bauer Miklós volt a másik adjunktus a klinikán, aki megkérdezte a Rektori Hivatalban, hogy van-e hadra fogható fiatal, aki ide jelentkezett. Mivel eredetileg nem volt állás meghirdetve a klinikán, egyedül csak én jelentkeztem. Bauer tesztkérdéseire jól válaszolhattam, mert fölvetek. A fiamból pedig urológus lett, de csak azért, mert nem jöhetett arra a klinikára, ahol az édesapja a professzor.

„Kis lyuk, kis szakma” – tartja a mondás, az előadásaimon ezt mindig emlegetem is, hozzátéve, hogy épp ellenkezőleg, a mi szakmánk is akkora, hogy ötösré én sem tudnék felelni belőle. Ma már muszáj specializálódni ahhoz, hogy elmélyedjen az em-

ber egy-egy részében, és boldogulni tudjon a nagyvilágban. Az utolsó polihisztornak tartom magamat, aki még mindent csinált.

– Jó volt a klinika légköre, amikor elkezdett dolgozni?

– Igen, nagyon jó légkör volt itt, és van ma is. Azonnal a pártfogásukba vetek a munkatársak, adtak szakirodalmat, felkészítettek mindenre. Most is szeretek itt lenni, ezért is járok be nap mint nap. A nejem ugyan morog, hogy ennyi idősen már nem kellene bejönnöm, de úgy látom, van dolgom. A múlt héten például végig vizsgáztattam, mert kongresszuson voltak a kollégák, és lehet, hogy ma is szükség lesz rá, mert még nincs mindenki itthon.

– 1994-ben került a klinika élére, 2009-ig volt vezető, de már az előtte lévő években is gyakorolhatta az irányítást.

– Igen, mert Bauer professzor rektorként sok időt töltött a Rektori Hivatalban, és olyankor rám bízta a vezetői feladatokat. 15 évig vezettem a klinikát, ami nem volt egyszerű, főként az anyagi nehézségek és a volumenkorlát bevezetése miatt. Épp az én időmben lett egy fül-orr-gégész kolléga az egészségügyi miniszter, aki a szakmájában nemigen jeleskedett. Ő úgy döntött, hogy 30-ra csökkenteni a 75 fős ágylétszámunkat. Ekkor én lefénnyképeztem az osztályon fekvő betegeket, és írtam egy levelet neki, valamint a rektornak és a dékánknak, amiben arra kértem őket, jelöljék ki, hogy a 45 beteg közül kit küldjek haza. A levél hatott, és 55 ágyra sikerült visszatérnünk a csökkentett ágylétszámot. Akkoriban egy mandulával műtött beteg még hat napig fektet az osztályon, míg manapság már másnap hazamehet. A jelenlegi ágylétszámot megfelelőnek tartom, de a volumenkorláthoz való ragaszkodást továbbra sem. Sokat kellett harcolnom a klinika boldogulásáért, de közben azon voltam, hogy megőrizzem a jó légkört, és ez talán sikerült is. Ennek részeként egyszer egy évben az egész csapat kiruccant Villányba, ahol csaptunk egy jó kis összejövetelt. Nagyon meghatott, amikor intézeti munkám elismeréseként átvehettem a Pro Facultate arany fokozatát, ami karunk egyik legnagyobb kitüntetése.

– Figyelve a nyugalmát, a higgadságát, nem lehetett szigorú vezető.

– Valóban nem voltam az, de ez talán hiba volt, mert ösztökélhettem volna jobban a munkatársaimat arra, hogy publikáljanak, és akkor még többet kihozhattunk volna a klinikából. Akkor azonban úgy gondoltam, hogy aki igazán elkötelezett, az hajtás nélkül is végzi a dolgát.

– Új műtéttípusokat is bevezetett.

– Az egyik a nagy izomlebenyek, a myocutan lebenyek bevezetése volt. Erre a technikára akkor volt szükség, ha kiterjedt volt a daganat, és a tumoros szervrész eltávolítása után a hagyományos technikával nem lehetett zární a sebet a nagy defektus miatt. Korábban az ilyen típusú műtétekbe bele sem fogtunk, mert egy ülésben nem tudtuk megoldani. Határterületi sebészet volt, a mellkassebészetet is érintette, nagy rekonstrukciós műtété vált. Akkoriban ostoroztak ezért, mondván, miért avatkozom bele más szakterületekbe.

Határterületet érintett a pajzsmirigyműtétek bevezetése is, amikor a hangszalagot mozgó ideg felkeresése után távolítottuk el a pajzsmirigydaganatot. Később már a sebészek küldték hozzánk a pajzsmirigy daganatos betegeket, és mi azon igyekeztünk, hogy megőrizzük ezt az ideget, azaz ne bénuljon meg a gége. Addig sok olyan beteget kaptunk, akiknek a pajzsmirigy műtétje miatt mindkét gégefele megbénult, és emiatt fulladtak. Légcsőmetszés nélkül tudtuk kihúzni a hangszalagot oldalra, és így kaphatott a beteg levegőt. „Légcsőmetszés nélküli hangréstágító műtét” volt az elnevezése. Ma már az endoszkópos hangszalag-

kiöltés vette át a szerepét, de ha azzal netán nem boldogulunk, akkor még mindig jól jöhet a korábbi műtéti technika.

Új műtét volt a cochlearis implantáció bevezetése is, miután 2000-ben elkészítettem az első ilyen, továbbá az ún. FESS-műtét, a funkcionális-endoszkópos sinus-sebészet, amivel az orrmelléküreget és az arcüreget operáltuk. Ehhez a kérésre – új igazgatóként – megkaptuk a megfelelő műszerezettséget is. Beszereztem a klinikára egy KTP-lézer is, ami nagyon drága volt, ezáltal elindulhatott a lézersebészet is a klinikán.

Az orrplasztikát a hollandok révén sikerült bevezetni, akik utazó klubosokként, szakmai céllal látogatták meg a klinikánkat. Egyikük akkor tartott egy orrplasztika kurzust Amszterdamban, ami felkeltette az érdeklődésemet, mivel nálunk az orrplasztikai műtétek régies módszerrel, és nem túl jó eredménnyel zajlottak. Felajánlottam neki, hogy tartsa Pécsen a kurzusait, már csak azért is, mert nálunk sokkal olcsóbban lehetett. Ráharapott, és a második kurzusát már itt rendezte. Előtte meghívott Amszterdamba, hogy lássam, miről is van szó. Összesen húsz éven át járt hozzánk nemzetközi kurzusokat vezetni. Ezekre jöttek kollégák a világ minden tájáról, és Pécs szakmai központtá vált. Kadávergyakorlatokkal is kiegészült a kurzus, azaz a műtéteket is lehetett gyakorolni.

– **Nagy volt a hírverése annak, hogy az említett cochlearis implantátumnak köszönhetően sok süketnéma gyermek nyerte vissza a hallását és a beszédét is.**

– Az egyetem 35 éves jubileumán tartottam egy előadást, aminek az volt a címe, hogy: „Ezt nem gondoltam volna”. A kiindulópontja a sokak által emlegetett Moldova-sztori volt, amikor arra kéri az öreg gazda a környéken dolgozó mezőgazdasági pilótát, hogy egyszer vigye fel repülni magával. A pilóta beülteti a gazdát a gépbe, és azon igyekszik, hogy felejtethetlenné tegye számára az utat. Egy meredek figurával kezdi, mire András bácsi így szól: „Hát igen, erre gondoltam.” Ezután a pilóta hirtelen felkapja a gépet, utasa alatt forró lesz az ülés, de csak derűsen legyint ismét: „Hát igen, erre is gondoltam.” Végül fejjel lefelé fordítja a gépet, mire az öreg megköszörüli a torkát, és csak annyit mond: „Hát azért erre nem gondoltam volna.” Amikor leérem a földre, a pilóta megkérdezi, mire mondta azt, hogy gondoltam, meg azt, hogy nem gondoltam, mire azt válaszolja: „Hát arra számítottam, hogy bepisálok, arra is, hogy összecsinálok magam, de hogy mindez a nyakamba folyik, arra nem gondoltam volna.” *(nevet – a szerk.)* Ma már nem asszociálunk erre a sztorira, ha halljuk ezt a címet, de akkoriban még sokatmondó volt. Azért ezt a címet választottam, mert két dolog megoldhatatlannak látszott akkor, amikor kezdtem a szakmát: az egyik a süket gyerekeknek visszaadni a hallását, a másik a gégejükét kivett embereknek visszaadni a beszédét. Mindkét esetben megvontuk a vállunkat, és kénytelen-kelletlen elfogadtuk, hogy nem tudunk nekik segíteni. Aztán végül mégis sikerült, a felnőtteknek 2000-ben, a gyerekeknek 2002-ben tettük be az első implantátumokat.

A gégejüktől megfosztott embereknek csak a töredéke tudta magától megtanulni az ún. bőfögő beszédet, aki erre nem volt képes, azzal nem tudunk mit kezdeni. Nekik vezettem be a hangprotézis műtétet, amikor a légsző hátsó falába beültettünk egy hangprotézist, ami valójában egy szelep, és ha befogta a légsző nyakra kivarrt szájadékát, sztomáját, akkor a légnyomás a légszőből bement a szelepen át a garatba, és tudott vele beszélni. Az ugyanis rezgett, akár a hangszalag, nyeléskor pedig zárt.

Nemrég kaptam egy fotót az elsőként operált gyermekről, akinek két éves korában kétoldali implantátumot ültettem be. A ballagása apropóján küldte nekem a képet, és nagyon megható, mert köszönetet mondott azért, hogy tanulhatott, és elvégezhetette

az iskolát. Mindenki úgy tanul meg beszélni, ahogyan hall. Ha valaki rosszul hall, rosszul is beszél. Ez a gyermek tökéletesen megtanult beszélni, és számolni is.

– **Több sikerélménye volt a szakmájában, mint kudarca?**

– Nehéz ezt mérlegre tenni, mert volt bőven kudarcs is, de ha már egyetlen embernek sikerül visszaadni a hallását vagy a beszédértését, akkor megérte a munka. A sikerek feledtetik a kudarcsokat. Volt olyan, amikor a jó szívem vitt bele olyan műtétekbe, amelyeket nem szabadott volna elvállalni sem. Az operáció volt ugyanakkor az egyetlen esélyük a betegeknek az életre, ám sajnos nem sikerültek a műtétek. Ezek nagyon szomorú történetek. A családi nyaralásaink úgy teltek, hogy a gondolataim mindig a betegek körül forogtak. Akkoriban még nem volt telefon, internet pedig főként nem, így megkérdezni sem tudtam a kollégáimat, hogy vannak a rizikós betegek. A feleségem szerint legalább két határ kellett volna a klinika és köztem, hogy ne szaladjak be, és ne avatkozzak bele a dolgokba.

– **Nagy úrt pótolta az Ön által írt Audiológia című könyv, ami szakvizsga alapanyaggá is vált.**

– 1996-ban jelent meg ez a kötet, anyagát valóban az akkori szakvizsga kérdésekre építettem fel. Azt gondolom, jót tettem ezzel a vizsgázóknak, mert elolvasása elég volt a felkészülésükhöz. Azt terveztem, hogy a megjelenés után egy évvel sikerül kiadni a folytatását is, ám ez a tervem kudarcba fulladt, nem volt rá időm. Ideje lenne az első kötetet is újranyomtatni, mert jelenleg csak az interneten érhető el.

– **A felesége is orvos?**

– Igen, bőrgyógyász. Ő korábban abbahagyta a munkát, mivel elromlott a látása, sokszor operálták a szemét. Később az autogén tréninggel kezdett el foglalkozni, aminek örülök, mert remek pszichológiai érzékét ezáltal kamatoztatni tudja.

– **A fiuk sem lehetett más, csak orvos?**

– Elvártuk tőle, hogy az legyen, bevallom, meg se fordult a fejünkben, hogy más lehet. A pressziót ezzel kapcsolatban vállalom. *(mosolyog – a szerk.)* Urológusként hosszabb ideig dolgozott Salzburgban, ott alapozta meg a PhD-jét, majd egy rövidebb időt töltött Dubajban, ám az arab miliót nem sikerült megkedvelnie, és utóbbi szakmailag sem jelentett előrelépést számára. Jelenleg ő az Urológiai Klinika igazgatóhelyettese. Három gyermeke van, két fiú és egy lány. Mindhárom a Tiborc utcai Általános Iskolába jártak – ma Koch Valéria Középfiskola, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium –, ott kezdődött a tollaslabda karrierjük is. A korosztályukban országos bajnokok voltak, és a válogatott tagjai is. A nagyobbik jövőre jön a klinikánkra, a fül-orr-gégészeti oktatásra, mivel akkor lesz negyedéves orvostanhallgató. Úgy tervezem, hogy őt megvárom, aztán abbahagyom a tanítást, és a nejem kedvére teszek, bár ezt még meglátjuk. *(mosolyog – a szerk.)* A középső unokám is orvosnak készül, és úgy tűnik, hogy a legkisebb, a kislány is. A fiam felesége is orvos, így valódi dinasztia vagyunk.

Édesapám egyébként lengyel származású, hat hónapos korában került Magyarországra, a Pytel név tehát lengyel eredetű. Készült egy „Pytel leszármazottak” elnevezésű csoport a Facebookon, és egy összejelölésünk is volt Kaposváron, a húgoméknál, ahol összejött a rokonság, egy nagy csapat, édesapám testvéreinek a leszármazottai. Édesapám szüleitől származtatják a családfát, ami igen szerzteágzó, de a Pytel név csak általam öröklődik tovább.

– **Az informatika mellett a másik hobbija a csillagászat. Miért éppen az?**

– Ez az első unokám születéséhez köthető. Abaligeten volt egy nyaralónk, és észrevettem, hogy ott nincs esténként fény-

szennyezés, nem úgy, mint Pécsett. Itt sajnos csak a nagyobb bolygókat, csillagokat lehet látni. Azt gondoltam, ha megnő az unokám, fontos lesz tudnia, mit látunk az égen, ahogyan a többi csemetének is, ezért beiratkoztam a Csillagászati Egyesületbe, sőt, a legnagyobb unokámat is beíratam. Érdekel a csillagok fotózása is, ami egy nagyon speciális technikát igényel, és ma erre remek lehetőségek adódnak. Régebben sikerült elég jó képeket készítenem a Jupiterről és a Szaturnuszról, ezért ha végleg abbahagyom a munkát, ebben is elmélyülök majd.

– **A teljes kikapcsolódást mi jelenti?**

– A zenehallgatás, emellett eljárunk színházba és komolyzenei koncertekre is, bérletünk van mindkettőre. A különböző előadások előtt mindig felkészülök, hogy tudjam, mit látok, hallok. A könnyűzenét sem vetem meg, de kikapcsolódnai a komolyzene mellett tudok. A múltban is mindig szólt a zene, jórészt a relaxációs muzsikák, amik az operáció folyamatát nem zavarták. Ez így van ma is, bár a kollégáim inkább a rádiót kapcsolják be. Az autómiban is a zene kapja a főszerepet, mostanában főleg Chopin, jelenleg őt kedvelem a legjobban. Régebben előfordult, hogy hangoskönyveket is hallgattam vezetés közben, de ma ezek már álmosítanak. Az olvasás pedig fáraszt, a szemem romlása miatt.

– **Szerencsésnek vallhatja magát, hisz egyenes, szép az életútja.**

– Így is érzem magam, elégedett, kiegyensúlyozott ember vagyok, az életemben minden fontos dolog sikerült, amibe belefogtam.

– **Mit gondol, mi volt a titka ennek?**

– A nyugalom, a szorgalom, az igyekezet, és a kitartás. Ha az ember valamit nem tud, addig kell kutatni, amíg rá nem jön a nyitjára, a megválaszolatlan kérdésekbe nem szabad beletörődni. Manapság szerencsére ez már nem jelent gondot, hisz az okos kutyü mindenre megmondja a választ. Ha valamit eltökéltem, annak a végére jártam, a nejem szerint mániákusan is. (*mosolyog – a szerk.*)

A pályafutásom alakulásában nagyon sokat köszönhetek a feleségem támogatásának. Hadd mondjak erre egy példát: a kandidatúráim tán el sem készült volna, ha ő nem dönt úgy, hogy befizet egy orosz nyelvvizsgára, ugyanis az is kellett a német mellé. A korábbi német tanárom készített fel rá, aki németül tanította az orosz. (*mosolyog – a szerk.*) Végül középszinten sikerült levezgáznom. Később kiderült, hogy elég lett volna csak a szakmai orosz tudás a kandidatúrához, de nem bánom, mert jól elboldogultam a nyelvvel Tbilisziben, ahol akkoriban csak oroszul beszéltek. Emlékszem, még a Dombóvár határában található lakatnyába is kijártam azért, hogy az egyik katonával gyakoroljam a nyelvet. (*mosolyog – a szerk.*)

Szeretnék útravalóként egy idézetet megosztani a fiatalabb kollégáimmal, amit a bevezető előadásaimban is rendre elmondok, Nietzschétől való: „Hitvány hála az tanítónkkal szemben, ha örök-ké csak tanítványok maradunk.” Fontos, hogy folyamatosan képezzük magunkat, így válhatnak belőlünk egyszer tanítók.

Schweier Rita

A PTE Orvostudományi és Egészségtudományi Szakosztályának programja – 2019/2020.

2019. szeptember 9. – Felkért előadások

1. *Prof. Kellermayer Richárd*, Baylor College of Medicine, Texas Children's Hospital, Houston, USA: Gyulladásos bélbetegségek (IBDs): gyógyítsunk széklettel? (40 perc)
2. *Dr. Péterfi Zoltán*, PTE, KK, I. sz. Belgyógyászati Klinika, Infektológia, további közreműködők: *dr. Vígvári Szabolcs*, *dr. Sipos Dávid*, *dr. Varga Adorján* és *dr. Kocsis Béla* (40 perc): Az a csodálatos microbiome.

2019. szeptember 16. – Tanulságos esetek fóruma

1. Egy elhanyagolt, nagy területű lábszárfekély sikeres terápiaja nedves sebkezelés eszközeivel. (Esetgazdák: *dr. Csökö Gábor*, *dr. Győri Attila*, *dr. Zöllei István*, Sebészeti Osztály, Tolna Megyei Balassa János Egyetemi Oktató Kórház, Szekszárd).
2. Gyógyítsd a lábát? Vizsgáld a nyakát. Újabb példa a tetőtől-talpig történő, alapos fizikális vizsgálat jelentőségére a panaszoktól függetlenül (Esetgazda: *dr. Béres András*, Somogy Megyei Kaposi Mór Oktató Kórház, Infektológiai Osztály, Kaposvár).
3. Előfordulhat két veleszületett, ritka betegség egy gyermekben? (Esetgazdák: *dr. Szabó Tünde*, *dr. Szász Mária*, *dr. Stankovics József*, *dr. Kopcsányi Gábor*, *dr. Rózsai Barnabás*, PTE, KK, Gyermekklinika; *dr. Mohay Gabriella*, PTE, KK, Radiológiai Klinika; *dr. Lódi Csaba*, *dr. Dezsőfi Antal*, *dr. Kálmán Attila*, SE, I. sz. Gyermekklinika, Budapest).

2019. szeptember 23. – Tanulságos esetek fóruma

1. Kombinált vasopressortherápia az intenzív ellátásban: kétélű fegyver? (Esetgazda: *dr. Németh Márton*, PTE, KK, Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet).
2. Bélbaktériumok a mellkasban (Esetgazdák: *dr. Maláti Éva*, I. sz. Belgyógyászat, további résztvevők: *dr. Almási István*, *dr. Székely Katalin*, *Baranyai Gabriella*, *dr. Szemes László*, *dr. Győri Attila*, *dr. Andriksa István*, *dr. Rodek Gyula*, *dr. Benczúr Béla*, Tolna Megyei Balassa János Egyetemi Oktató Kórház, Szekszárd).
3. Szkiziform pszichotikus epizód és adenohipophysis-microadenoma – diagnosztikus és terápiás dilemmák (Esetgazdák: *dr. Hajnal András*, *dr. Gomási Dóra*, PTE, KK, Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika, *dr. Trauninger Anita*, PTE, KK, Neurológiai Klinika).

2019. szeptember 30. – Tanulságos esetek fóruma Felkért előadások

1. Több mint 150 E vvt transfúziója: az acetabulum epitheloid angiosarcomája. (Esetgazda: *dr. Pankaczi Zsófia*, PTE, KK, Traumatológiai és Kézsebészeti Klinika)
2. *Dr. Lőcsei Zoltán*, PTE, KK, Onkoterápiás Intézet és *dr. Ottóffy Gábor*, PTE, KK, Gyermekklinika: A 3D konformális és az IMRT /ARC kezelés eredményének és mellékhatásainak értékelése gyermekkori daganatok craniospinalis besugárzásánál az öt éves követési időben (30 perc).

3. *Dr. Kenyeres Balázs*, PTE, KK, Urológiai Klinika: Interstitialis cystitis és hólyagfájdalom szindróma aktualitásai és kihívásai.

2019. október 7. – Tanulságos esetek fóruma

- Hányás és hasmenés ritka oka – avagy egy ritka betegség kezelési dilemmája. (Esetgazdák: *dr. Ihász Miklós*, *dr. Patai Árpád*, Gasztroenterológiai és Belgyógyászati Osztály, *dr. Lóderer Zoltán*, Általános és Plasztikai Sebészeti Osztály, Markusovszky Egyetemi Oktatókórház, Szombathely).
- Aorta aneurysma kezelése fenestrált stentgrafttal – egy eset tanulságai. (Esetgazda: *dr. Fazekas Gábor*, PTE, KK, Érsebészeti Klinika).
- Dr. Endrei Dóra*, PTE, KK, I. sz. Belgyógyászati Klinika, Angiológiai Tanszék; *dr. Minier Tünde*, *dr. Tamaskó Mónika*, PTE, KK, Reumatológiai és Immunológiai Klinika; *dr. Pár Gabriella*, PTE, KK, I. sz. Belgyógyászati Klinika, Gasztroenterológiai Tanszék; *dr. Farkas Péter*, PTE, KK, Radiológiai Klinika; *dr. Hámor Andrea*, PTE, KK, Szemészeti Klinika; *Prof. Berki Tímea*, PTE, KK, Immunbiológiai és Biotechnológiai Intézet: Szisztémás autoimmun betegségek a belgyógyász angiológus szemszögéből (30 perc).

2019. október 14. – XXIX. Pilaszanovich-Pintér Vendégprofesszori előadás – 2019.

- Prof. Paolo de Coppi*, Nuffield Chair of Paediatric Surgery, the NIHR Professor of Paediatric Surgery, Great Ormond Street Hospital for Children and Head of Stem Cells & Regenerative Medicine Section, Developmental Biology & Cancer Programme, UCL Institute of Child Health, London, UK: Paediatric regenerative medicine: prospective and obstacles (40 perc).
- Dr. Dionisij Petrov*, Pirogov Russian National Research Medical University, Department of Paediatric Surgery, Moscow, Russian Federation: „Bridge” procedures in children with biliary atresia after Kasai portoenterostomy. A vendégeket bemutatja: *dr. Vajda Péter*, PTE, KK, Gyermekklinika, Manuális Tanszék.
- Prof. Horváth Örs Péter*, PTE, KK, Sebészeti Klinika: Nyelőcsőpótlás lehetőségei és szövődményei (40 perc).

2019. október 21. – Felkért előadás – Tanulságos esetek fóruma

- Prof. Trinad Chakraborty*, Institute of Medical Microbiology, Justus Liebig University, Giessen, Germany: Genomics and its impact on antimicrobial resistance and therapy (40 perc). A vendéget bemutatja: *Prof. Emőd Levente*, PTE, KK, Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet.
- TSH-termelő hypophysis adenoma – esetismertetés (Esetgazdák: *dr. Sohár Gábor* és *dr. Györkös Andrea*, Zala Megyei Szent Rafael Egyetemi Oktatókórház, I. sz. Belgyógyászati és Infektológiai Osztály, Zalaegerszeg).
- Nézőpont kérdése – Guillain-Barre-szindróma az intenzív osztályon. (Esetgazda: *dr. Sági Ádám*, Intenzív Osztály, Szent Imre Egyetemi Oktatókórház, Budapest)

2019. október 28. – Tanulságos esetek fóruma

- Szokatlan rosszindulatú hasfali tumor – honnan ered? (Eset-

- gazda: *dr. Fincsur András*, PTE, KK, Pathológiai Intézet, közreműködők: *dr. Baracs József*, PTE, KK, Sebészeti Klinika, *dr. Enyeczdi Judit*, Pathodiagnostica Kft, Pécs).
- Két fulmináns lefolyású akut lymphocytás myocarditis esete (Esetgazdák: *dr. Bertalan Andrea*, *dr. Sárszegi Zsolt*, PTE, KK, Szívgyógyászati Klinika; *dr. Bogner Barna*, PTE, KK, Pathológiai Intézet; *prof. Reuter Gábor*, PTE, KK, Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet).
 - Pacemaker-rezisztens szívritmuszavar (Esetgazda: *dr. Pap Anita*, PTE, KK, Pathológiai Intézet).

2019. november 4. – Tanulságos esetek fóruma

- Kritikus felső végtagi ischemia differenciáldiagnosztikája egy eset kapcsán. (Esetgazda: *dr. Fehér Andrea*, Zala Megyei Szent Rafael Egyetemi Oktatókórház, I. sz. Belgyógyászati – Infektológiai Osztály, Zalaegerszeg).
- Kihordott cervicalis várandósság operált esete (Esetgazda: *dr. Szokodi Róbert*, Szülészeti és Nőgyógyászati Osztály, Tolna Megyei Balassa János Egyetemi Oktató Kórház, Szekszárd).
- Akut veseelégtelenséghez vezető nyaki terime esete. Esetgazdák: *dr. Burián András*, PTE, KK, Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika).

2019. november 11. – Felkért előadások

- Prof. Arató Endre*, PTE, KK, Érsebészeti Klinika: Érgyógyászat: múlt-jelen-jövő (40 perc).
- Dr. Szapáry László*, PTE, KK, Neurológiai Klinika, Stroke Tanszék: Az akut agyérelzáródások modern ellátása (30 perc).
- Dr. Bán Ágnes*, PTE, KK, Fogászati és Szájsebészeti Klinika: Molekuláris farmakológiai vizsgálatok az orális lichen planus pathomechanizmusának felderítésében (25 perc).

2019. november 18. – Felkért előadások

- Prof. Dr. Vermes Csaba*, PTE, KK, Ortopédiai Klinika: A nagyízületi implantatum aszeptikus lazulása (40 perc).
- Dr. Rauch Tibor*, PTE, ÁOK, Orvosi Biológiai Intézet és Központi Elektronmikroszkópos Laboratórium: Epigenetikai folyamatok analízise a gyulladással kapcsolatos kórfolyamatokban – Új terápiás lehetőségek és biomarkerek (25 perc).

2019. november 25. – Felkért előadások

- Prof. Maria TS. Galang-Boquiren* DMD, MS University of Illinois at Chicago, College of Dentistry, USA: Obstructive Sleep Apnea – where Medicine meets Dentistry (40 perc). A vendéget bemutatja: *dr. Frank Dorottya*, PTE, KK, Fogászati és Szájsebészeti Klinika.
- Dr. Szomor Árpád*, PTE, KK, I. sz. Belgyógyászati Klinika, Hematológiai Tanszék: 20 éves a pécsi autológ hemopoetikus őssejt-transzplantációs program (30 perc).

Az ülések 16 órakor kezdődnek a PTE, ÁOK, Elméleti Tömb dr. Donhoffer Szilárd (III. számú) tantermében, Pécs, Szigeti út 12.

Prof. Kellermayer Miklós
elnök

Dr. Kocsis Béla
titkár

Prof. Sulyok Endre
egészségtudományi tanácsadó

ÚJONNAN KINEVEZETT PROFESSZORAINK ÉS DOCENSEINK

Dr. Horváth Iván Gábor

egyetemi tanár

1962-ben született Pécsen, gimnáziumi tanulmányait a pécsi Nagy Lajos Gimnáziumban folytatta, 1980-ban érettségizett. 1986-ban szerzett orvosdoktori iskolát a Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi Karán. Az egyetem befejezése után a Pécsi Orvostudományi Egyetem Aneszteziológiai- és Intenzív Terápiás Intézetben, majd az I. sz. Belgyógyászati Klinikán dolgozott. Ez idő alatt aneszteziológiai- és intenzív terápia, belgyógyászat valamint kardiológia szakvizsgát szerzett. 1994 és 1997 között posztdoktori ösztöndíjasként dolgozott a Medical College of Georgia-ban (Augusta, Georgia, USA). Az 1999-ben átadott Szívgyógyászati Klinika alapító tagja, az intervencionális kardiológiai osztály vezetője, mint egyetemi adjunktus, 2008-tól egyetemi docens. 2017-től a Szívgyógyászati Klinika igazgató-helyettese. 2007-ben szerzett PhD-fokozatot, majd 2012-ben habilitált a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karán. Tudományos érdeklődése középpontjában a kardiovaszkuláris rendszer invazív és non-invazív eszközös vizsgálata áll. Tagja a Magyar Kardiológusok társaságának, az European Society of Cardiology-nak. 2013-ban, European Society of Cardiology „Credential Committee”-je a Fellow of the European Society of Cardiology (F.E.S.C.) címet adományozta tudományos munkájának elismeréseképpen. Számos TDK-hallgatója szerepelt a Kari és Országos TDK-konferenciákon, témavezetésével egy hallgató szerzett PhD-fokozatot. Referált publikációinak száma 34, független hivatkozások száma 1298, Hirsch indexe 16. Nős, felesége jogász, egy gimnazista fiúgyermek édesapja.

Dr. Mühl Diána

egyetemi tanár

1959-ben született Pakson. Középközpontú a pécsi Nagy Lajos Gimnáziumban végezte, 1984-ben szerzett általános orvosi diplomát a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. Tudományos diákkörösként a genetikával kezdett foglalkozni Kosztolányi György professzor vezetésével. 1984-től dolgozik a PTE Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézetében. Pályakezdetként a végtag-replantációval és az ortopédiai anesztéziával foglalkozott. 1988-ban szakvizsgázott aneszteziológiából és intenzív terápiából. 1993-tól az AITI Belgyógyászati Intenzív Osztályán dolgozott, 1997-ben kardiológia szakvizsgát tett. Itt kezdte meg a nagy kiterjedésű tüdőembólia kutatásával a tudományos munkásságát, mely később a szepszis, szeptikus biomarkerek, mikropartikulumok, szöveti mátrix metalloproteinázok és inhibitoraik irányába szélesedett. 1989-től klinikai tanársegéd, 1998-tól adjunktus, 2006-tól klinikai főorvos lett. 2003-tól AITI Intenzív Terápiás Osztályának vezetőhelyettese, 2006-tól az I. sz. Belgyógyászati Klinika Kardiológiai Intenzív Osztályának vezetőjeként folytatta oktató, gyógyító és kutató munkáját. 2010-től ismét az AITI, ITO vezetője. 1988 óta magyar és külföldi egyetemi hallgatók, szakvizsgajelöltek, rezidensek, aneszteziológiai és intenzív terápiás szakdolgozók képzését végzi, ill. belgyógyász, sebész szakorvosok postgradualis képzésén rendszeres előadó. Vezetésével 1990 óta 20 hallgató végzett sikeres, több díjazással zárult TDK-tevékenységet, 29 írt dékáni ill. államvizsga-dolgozatot. Témavezetésével 4 orvos szerzett PhD-fokozatot, jelenleg 4 felkészülés alatt, tanítványai a „Régió legjobb PhD-munkája” díját, Wittek-ösztöndíjat, HIVDA és „Best abstracts” díjat nyertek. Ausztriában és Németországban 11 alkalommal töltött ösztöndíjjal támogatott tanulmányutat (ÖAD, Tempus Smart, Erasmus stb.). 2007-től University of Sao Paulo, Department of Pharmacology-val tudományos munkakapcsolatot alakított ki. Magyar és idegen nyelvű tantárgyak oktatója, évek óta PhD-tanfolyam vezetője, 2000-től doktori iskola oktatója. PhD-értekezését 2007-ben védte meg, az ebből írt publikációját Markusovszky Lajos-díjjal jutalmazták. Egyetemi habilitációját 2013-ban nyerte el, 2014 áprilisa óta egyetemi docens. Jelenlegi fő kutatási területei: szepszis, mikropartikulumok, oxidatív stressz, matrix-metalloproteinek és azok inhibitorai. Őt magyar regionális és országos szakmai konferencia rendszer szervezője és előadója. Az Aneszteziológia és Intenzív Terápia folyóirat szerkesztője, 2006-ig az Orvosi Hetilap idegen (német és angol) nyelvű cikkreferense. 12 nemzetközi multicentrikus vizsgálat részvevője volt. A vérzéses állapotok viszkoelasztikus mérési technikájának regionális bevezetője, a Hemosztázis Munkacsoport dél-dunántúli szakmai képviselője, a mesterséges táplálás regionális szakmai tanácsadója. Tudományos közleményeinek száma 56 (ezekre független hivatkozás: 209), összes magyar és idegen nyelvű közleménye: 173, Hirsch indexe 11, Összes hivatkozása 3116. Egy angol könyv, 2 könyvfejezet, 9 magyar könyvfejezet szerzője. Négy magyar, 1 külföldi tudományos társaság tagja. Férje Szepes János gépészmérnök, 2 gyermeke közgazdasági ill. művészeti egyetemet végzett.

Dr. Birkás Béla

egyetemi docens

1981-ben született, Kiskunhalason. Egyetemi tanulmányait Pécsen végezte, a BTK Pszichológia Szakán, ahol 2005-ben diplomázott. A PhD-tanulmányait is a PTE, BTK Pszichológiai Doktori Iskola hallgatójaként végezte, ami mellett a Pécsi Egyesített Egészségügyi Intézmények Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Szakrendelés és Gondozó főállású munkatársaként dolgozott, pszichológus beosztásban. Az egyetemi oktatásba már PhD-hallgatóként bekapcsolódott, 2009 óta pedig főállású oktatóként dolgozik: 2013. január óta a PTE, ÁOK Magatartástudományi Intézet munkatársa, mindhárom képzési nyelven oktat. PhD-minősítését 2012-ben szerezte, dolgozatának címe: *Arcok megbízhatóságának értékelése, mint adaptív döntésmechanizmus.: Rasszjellemzők és tekintetirány hatása az észlelt megbízhatóságra.* Aktuális kutatási témája elsősorban a pszichoszociális tényezők személyiségfejlődésre gyakorolt hatásának valamint a személyiség és bizonyos viselkedésformák közötti kapcsolat feltárására irányul. 2012 óta folyamatosan részt vesz OTKA által finanszírozott kutatásokban, 2014-ben pedig elnyerte az *Erdős Pál Fiala Kutatói Ösztöndíjat*. Publikációs teljesítménye: 29 tudományos cikk (20 angol nyelvű, 11 első, 6 utolsó szerzős), 6 magyar nyelvű könyvfejezet és 4 angol nyelvű szócikk. Összesített impaktfaktor: 29,461, független hivatkozásainak száma: 143. Több magyar és nemzetközi tudományos társaság tagja, 2017 óta a *Frontiers in Evolutionary Psychology* folyóirat munkatársa (associate editor), 2018 óta az *Egészségfejlesztés* folyóirat egyik szerkesztője. Nős, egy 7 éves fiú édesapja.

Dr. Bognár Zita

egyetemi docens

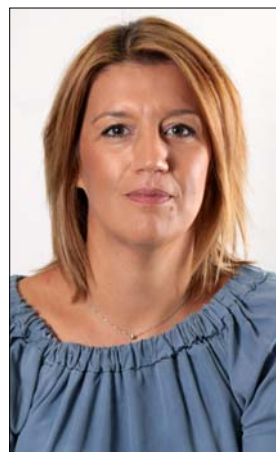
1977. június 13-án született Pécsen, iskoláit is itt végezte. 2002-ben szerzett általános orvosi diplomát a PTE, ÁOK-n. Majd 2004-ben Master of Business Administration (MBA) angol nyelvű diplomát szerzett a PTE, Közgazdaságtudományi Kar és Middlesex University, London egyetemek közös képzésén. 2002-ben PhD-hallgatóként került a Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézetbe, ahol később tanársegéd majd adjunktus lett és jelenleg is dolgozik. 2007-ben védte meg a „Development of the prototype of SOD mimetic mPT inhibitors” című PhD-értékelését. 2018 novemberében habilitált. Fő kutatási profilja az amidaron és metabolitjai hatásának vizsgálata különféle biológiai modelleken, mely témában 2008-óta szabadalommal is rendelkezik. Magyar, német és angol nyelven vizsgáztat, előadásokat tart és gyakorlatokat vezet orvostan-, fogorvostan- és biotechnológus hallgatók számára. Nagy szerepet vállal a Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézetben oktatott tantárgyak elektronikus és nyomtatott tananyagának fejlesztésében. Több választható tárgy tantárgyfelelőse. Német és angol nyelvből felsőfokú nyelvvizsgálattal rendelkezik. Többször volt vendégoktató a Freisingi HSWT egyetemen. Jelenleg egy PhD- és kettő TDK-hallgató témavezetője. Több támogatott kutatási témában (TÁMOP, GINOP, OTKA) dolgozott, számos elnyert saját pályázattal is rendelkezik. Tagja a Magyar Biokémiai Egyesületnek, valamint a Magyar Kardiológusok Társaságának. Tudományos munkáját a következő mutatók jellemzik: nemzetközi szakfolyóiratban angol nyelven megjelent folyóiratcikkeinek száma 18, összesített impaktfaktora 61,773, független hivatkozásainak száma 434. Férje, dr. Szántó Árpád, urológus, a PTE, Urológiai Klinika igazgatója, 2 gyermekük van Eszter Anna 12, Péter Benedek 10 éves.

Dr. Mikó Éva

egyetemi docens

1976-ben született Bonyhádon. Középszintű tanulmányait a pécsi Leówey Klára Gimnázium Német Nemzetiségi Tagozatán végezte, majd 2001-ben általános orvosi diplomát szerzett a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. Az egyetemi évek alatt aktív és többször díjazott tudományos diákköri tevékenységet végzett, hatodévből demonstrátorként segítette a mikrobiológia tantárgy gyakorlati oktatását. 2001-től 2003-ig PhD-hallgatóként dolgozott a Pécsi Tudományegyetem Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézetében, ahol prof. Szekeres-Barthó Júlia reproduktív immunológiai kutatócsoportjában kezdte meg kutatói és oktatói tevékenységét. 2004-től 2006-ig tudományos segédmunkatárs az MTA, Reprodukciós és Tumor-Immunológiai Munkacsoportjában. 2006-tól intézeti orvos. 2009-ben védte meg PhD-disszertációját „A pre-eclampsia immunológia háttere” címmel. 2010-től 2019-ig egyetemi adjunktusi munkakörben dolgozott. Orvosi mikrobiológiából szakvizsgával rendelkezik, jelenleg a klinikai-genetikai-diagnosztika-szakorvosképzésben vesz részt. Intézetében jelentős szerepet vállal az oktatói/kutatói munkában. Az elmúlt években meghatározó oktatói tevékenységet folytat a német nyelvű orvosképzésében több intézetben is. A kari Tanulmányi Bizottság tagja. Kutatási területe a terhességi immunológia, az anyai tolerancia-mechanizmusok sejtszintű és molekuláris vizsgálata. Több belső és külső kutatási pályázat nyertese. Számos hazai és nemzetközi tudományos szervezet tagja, nemzetközi reproduktív immunológiai szaklapok rendszeres bírálója. Tudományos közleményeinek összesített impakt faktora 85,06; független idézeteinek száma 556. 2018-ban habilitált. Férjhez, 2 gyermek édesanyja (Lili Anna 12 éves, Richárd Dániel 7 éves).

Dr. Pozsgai Gábor

egyetemi docens

1979-ben született Mosonmagyaróváron. Általános- és középiskolai tanulmányait ugyanitt, illetve Győrben végezte. Általános orvosi diplomát 2004-ben szerzett a Pécsi Tudományegyetemen. 2003-tól tudományos diákköri munkát végzett dr. Pintér Erika vezetésével a PTE Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetben. Diplomászerzés után PhD-tanulmányokba kezdett ugyanebben az intézetben a dr. Szolcsányi János professzor által vezetett Neurofarmakológia Doktori Iskolában. 2008-ban szerzett PhD-oklevelet. 2007-2008 között rövid ideig a Semmelweis Egyetem pszichiáter rezidens orvosa volt. 2008-2009-ben 18 hónapig a King's College London munkatársa volt Susan D. Brain professzor csoportjában az Egyesült Királyságban. 2009-től a PTE Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetben dolgozik egyetemi tanársegédi, adjunktusi, majd docensi beosztásban. 2018-ban habilitált a Pécsi Tudományegyetemen. Tudományos érdeklődési területe a szulfid, valamint poliszulfid vegyületek élettani hatásai, ezek mechanizmusa és lehetséges terápia felhasználása. Leginkább a fokhagyma eredetű poliszulfid, a dimetil-triszulfid, általi TRPA1 ioncsatorna aktiváció által közvetített fájdalomcsillapító és gyulladáscsökkentő hatást vizsgálta behatóan egér betegségmodellekben. Ezek a kutatások kiterjedtek a szulfid, a szerves poliszulfid és a TRPA1 ioncsatorna kölcsönhatására, valamint a következményes neuropeptid felszabadulás tanulmányozására is. Számos diákkörös hallgatója vett részt tudományos diákköri konferencián. Egy PhD-hallgatója fokozatszerzés előtt áll, egy pedig megkezdte tanulmányait. Huszonhét tudományos közlemény szerzője. Független hivatkozásainak száma 575, összesített impakt faktora 104,141. Több kutatási pályázatot nyert témavezetőként: OTKA PD, Bolyai János Kutatási Ösztöndíj, Új Nemzeti Kiválóság Program. A Magyar Kísérletes és Klinikai Farmakológus Társaság, valamint a Magyar Élettani és Mikrocirkulációs Társaság tagja. Felesége, dr. Pozsgai-Horváth Nóra Andrea, a PTE, KK, Szemészeti Klinika rezidense. Gyermekük, Dorka Diána, Borbála és Gábor Ákos 8, 6, illetve 2 évesek.

Dr. Sándor Zoltán

egyetemi docens

1968-ban született Salgótarjánban. Általános és középiskolai tanulmányait Budapesten végezte. 1992-ben szerzett általános orvosi diplomát „Summa Cum Laude” minősítéssel a szegedi Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetemen. PhD-tanulmányait Svédországban a Lundi Egyetemen végezte és PhD-fokozatát 1998-ban szerezte orvosi mikrobiológiából. Ezután az USA-ba költözött, ahol Houstonban a Baylor College of Medicine-n a Biokémiai és Molekuláris Biológiai Intézetben végzett postdoc kutatómunkát 2002-ig. Ebben az évben hazatért és a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvosi Karán a Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetben az MTA Neurofarmakológiai Kutató Csoportban folytatta munkáját. Az intézet tagjaként gyógyszerfejlesztési projektek keretében szorosan együttműködött a Richter Gedeon gyógyszergyár kutatóival. Az együttműködés keretein belül 2007-2012-ig tagja volt a PTE-Richter Gedeon Rt. Analgetikum kutatólaboratórium munkacsoportjának, majd egy évig a PTE-Richter Gedeon Rt. Transzgenikus kutatólaboratóriumát vezette. 2013-tól a mai napig ismét a PTE, ÁOK, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetben dolgozik, 2019 májusától egyetemi docensként. Jelenlegi kutatási feladatai közé tartozik az intézetben folyó gyógyszerfejlesztési projektek molekuláris biológiai támogatása: különböző, farmakológiai szempontból fontos receptorok géneinek klónozása, különböző markerekkel való jelölése és a receptorokat stabilan expresszáló emlős sejtvonalak előállítás, a kifejlesztett sejtvonalakon kis és közepes áteresztő képességű, radioaktív és fluoreszcens screening metódikák beállítása, melyekkel az új farmakonok hatásai tesztelhetők. Kutatásainak részét képezi új transzgenikus állatok genetikai módosításainak megtervezése, az előállításához felhasznált genetikai konstrukciók elkészítése, és az új transzgenikus állatok genetikai és fenotípusos jellemzése. Számos TDK-hallgató témavezetője volt és irányítása alatt többen nyertek PhD-fokozatot. 31 publikáció szerzője, összesített impaktfaktor 91.681; 397 független hivatkozással. Nős, felesége dr. Aponyi Ildikó gyógyszerész, gyermeke dr. Sándor Zoltán sebész rezidens.

Dr. Sonnevend-Pál Ágnes

egyetemi docens

1968-ban született Budapesten. 1987-ben érettségizett a Szentendrei Ferences Gimnáziumban. 1993-ban szerzett általános orvosi diplomát a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen. Az orvosi tanulmányok alatt 1990-ben TEMPUS ösztöndíjjal a belgiumi Université Libre de Bruxelles hallgatója volt. 1993-94-ben az SOTE Orvosi Mikrobiológia Intézetében orvosgyakornok, 1994-1998-ig a Szent Margit Kórházban belgyógyász szakorvosjelölt volt. 1998-ban belgyógyászat szakképesítést szerzett. 1999-2000-ben a Johann Béla Országos Epidemiológia Központban mikrobiológus szakorvosjelöltként dolgozott, mely időszak alatt részben Soros-ösztöndíjasként a Pécsi Orvostudományi Egyetemen, illetve DAAD ösztöndíjasként Würzburgban az Universitat Würzburg, Institut Für Hygiene und Mikrobiologie-ban a Campylobacter jejuni molekuláris epidemiológiáját is tanulmányozta. Orvosi mikrobiológia szakképesítését 2001-ben szerezte. 2002 és 2006 között a United Arab Emirates University önkéntes kutatójaként dolgozott. 2006-ban a Dél-dunántúli Regionális ÁNTSZ Mikrobiológiai Laboratóriumi Osztály Bakteriológia részlegét, illetve 2007-2008-ban a Mikrobiológiai Laboratóriumi Osztályt vezette. PhD-disszertációját 2009-ben védte meg „A Campylobacter jejuni molekuláris tipizálása” címmel. 2008-2014-ig egyetemi adjunktus, majd 2014-19-ig egyetemi docens volt a Department of Microbiology and Immunology, College of Medicine and Health Sciences, United Arab Emirates University-n az Egyesült Arab Emírátsokban, ahol az orvostanhallgatók képzésében vett részt. Emellett posztgraduális hallgatók önálló témavezetője, valamint 2015-2017 között a PhD program koordinátora volt. 2015-ben habilitált orvosi tudományokból a PTE ÁOK-n. 2015 óta tagja a European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases Educational Subcommittee-nek. 2019. szeptember 1-je óta a PTE, KK, Orvosi Mikrobiológia és Immunitástani Intézet egyetemi docense, a Bakteriológia és Kórházhigiénés Laboratórium vezetője. Tudományos érdeklődési területe a multi-rezisztens baktériumok rezisztencia mechanizmusai és molekuláris epidemiológiája. Angol nyelvű szakfolyóiratban megjelent publikációinak száma 62, összesített impakt faktora 163,176. Egy szakkönyv társszerkesztője.

Dr. Szőke Éva

egyetemi docens

Szőke Éva Pécsen született 1973-ban. A pécsi Leówey Klára Gimnáziumban érettségizett, majd a PTE Természettudományi Karán szerzett biológusi diplomát 1996-ban. Ebben az évben csatlakozott az ÁOK Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetéhez mint tudományos segédmunkatárs. 1999-ben 3 hónapot töltött a Cseh Tudományos Akadémia Élettani Intézetében dr. Ladislav Vyklicky professzor irányítása alatt. PhD-disszertációját Szolcsányi János és Czéh Gábor professzorok témavezetésével *Capsaicin és anandamid hatásainak vizsgálata patkány trigeminális ganglionsejteken* címmel írta, melyet 2002 decemberében védett meg. 2009-ig az MTA kutatócsoport, később az MTA-TKI PTE NAP B kutatócsoport tagja, mint tudományos főmunkatárs. 2018-ban habilitált, 2019 márciusától egyetemi docens a Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetben. Számos pályázat részvevője, 2012 óta TÁMOP és GINOP pályázatok szakmai koordinátora. PTE Kutatóegyetemi pályázat szakmai vezetője. 2017-ben Bolyai János Kutatói ösztöndíjat, 2018-ban és 2019-ben ÚNKP Bolyai+ ösztöndíjat nyert. 2005 óta folytat oktatói munkát, jelenleg az ETK-n Klinikai Laboratóriumi Kutató MSc képzésben résztvevőknek tart Farmakológiai Kutató Módszerek címmel előadásokat és gyakorlatokat. Emellett angol programos orvosi biotechnológus hallgatóknak tart előadásokat, ezeknek a tárgyaknak tantárgyfelelőse. Részt vesz az orvostanhallgatók oktatásában is. Több hallgatója szerepelt sikeresen TDK-rendezvényen vagy nyert dékáni pályamunkával helyezést. Két PhD-hallgatója védett 2016-ban és 2018-ban, jelenleg 3 PhD-hallgató témavezetője. Fő kutatási területe a kapszaicin-érzékeny peptiderg érzőideg-végződés, a rajtuk található ioncsatornák és a belőlük felszabaduló szenzoros neuropeptidek, valamint a neuro-immun interakciók szerepének vizsgálata gyulladással és fájdalommal járó betegségek kísérletes modellrendszereiben. *In vitro* sejt kultúrán folyó munkákat irányít, főként fluoreszcens Ca-imaging, receptorkötődési és receptor-aktivációs vizsgálatokat végeznek. Számos hazai és nemzetközi Társaság tagja, a Magyar Kísérletes és Klinikai Farmakológiai Társaság vezetőségi tagja, a MTA köztestületi tagja. Két szabadalom, 32 publikáció szerzője, összesített impact faktor 135,4; 747 hivatkozással. Férjezett, férje Tóth Róbert mérnök, újságíró, kommunikációs szakember, két lánygyermekük Emese (17) és Réka (15) gimnazisták.

„Szerencsés véletlenek sorozatából állt az életem”

Portrébeszélgetés dr. Krommer Károllyal, a Klinikai Központ Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájának emeritus professzorával

Messziről láttam, hogy délcegen ül egy elegáns úr a padon és újságot olvas. Sejtettem, hogy ő lehet, de közelebb lépve hozzá, bevallom, zavarba ejtett az, amilyen fiatalos gyorsasággal és kellemmel felállt, hogy üdvözljön. Olyan volt, akár egy grófi család sarja, aki az egyik filmjelenetből épp a Szülészeti Klinikára tévedt. Mondta, hogy nem bírja a meleget, ezért le is telepedtünk az árnyékba egymás mellé. Miután megnyugtattam, hogy jól van, hamar rendbe jött a legutóbbi betegségéből, a kezembe adott egy levelet, amit az egyik ötödéves tanítványától kapott az egyik előadása után. A hallgató arról írt, milyen megejtő volt számára az a néhány mondat, amit a betegekkel való emberi bánásmódról, a gyógyítás alázatáról és a hazaszeregettről mondott a professzor úr, és ez miként segíti majd őt a döntéseiben, valamint a későbbi pályája során. Sietve hozzátette, hogy nem dicsekvésből hozta el, hanem azért, hogy hangsúlyozza: a szakmai tudás átadása mellett legalább olyan lényeges, hogy az életre is adjon útravalót a tanár, bár ez mostanság már egyre kevésbé jellemző. Szomorúan nyugtázza, hogy minden elgépiesedett, így az egészségügy is, amit több alkalommal betegként is kénytelen volt megtapasztalni. Ezért még elkötelezettebben hinti tapasztalatait a diákok körében, és foglalkozik türelemmel, készségesen a betegekkel Pécsen és Siklóson. Véletlenek sorozataként fogalmazza az életét dr. Krommer Károly, a Klinikai Központ Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájának emeritus professzora, akire a döntő pillanatokban mindig rámosolygott a szerencse.

– Miként őrizheti meg az ember idős korára is úgy a délceg-ségét, a lendületét és a mozgékonyágát, mint Ön?

– (mosolyog – a szerk.) Ez nem érdem, hanem ajándék. Azért

a feledékenységben és a lassulásban érzem én is az öregséget.

– Genetikai ajándéknak értsém?

– Részben lehet az, bár inkább anyai ágról. Az apai nagyapám 63 évesen, édesapám 58 évesen halt meg szívinfarktusból, és egy ember volt csak az apai ágról, aki 85 évig élt. Az anyai rokonaim hosszabb ideig éltek, de súlyos ízületi, porckopásos problémákkal küzdöttek. Nekem is volt bélműtétem, majd két alkalommal hasnyálmirigy gyulladásom, de mindegyikből szerencsésen kilábaltam. Az is kellett hozzá, hogy idejében megkapjam a megfelelő ellátást. Elképzelem, milyen nehéz lehet a falusiaknak, akiknek ha panaszuk van, elmennek a háziorvoshoz, ő leveleszi a vérüket, ám mire annak eredménye megérkezik, akár meg is halhatnak. Nekem este hat óra tájban kezdődtek a panaszaim, nyolckor bementem a klinikára, és a vérvétel után, tíz órakor már készen állt a diagnózis.

– Gyors gyógyulása annak is köszönhető, hogy fegyelmezetten betartotta a diétás tanácsokat.

– Erre nagyon ügyeltem, azért is, mivel az 1960-as években

volt egy fiatal kollégám, aki ebben a betegségben, azaz hasnyálmirigy gyulladásban halt meg. Az ő elrettentő példája sokat segített.

– **Alapvetően is fegyelmezett embernek tartja magát?**

– Inkább azt mondanám, hogy rendszerető vagyok. A klinikán és otthon is szeretem rendben tartani az irataimat, a dolgaimat, köszönhetően német származásomnak. Néha előfordul ebből kisebb konfliktus is, mert a környezetemben élők nem teljesen így gondolkodnak. Vonatkozik ez főként az unokáimra, akik hárman vannak. Sajnos csak hárman, ugyanis a négy lányom közül mindössze az egyiknél születtek gyermekek.

– **Akkor többségben vannak a hölgyek.**

– (*mosolyog – a szerk.*) Olyannyira, hogy csak egy fiúunokám van, így mi „védjük a vonalat”, ami nem mindig könnyű.

– **A felesége is orvos?**

– Nem, ő laboratóriumi asszisztens, de sokáig titkárnőként is dolgozott az egészségügyben. Ezt a két feladatot egyszerre látta el az akkori Városi Kórházban, majd jöttek sorban a gyerekek, és őket gondozta. 53 éves volt, amikor az édesanyja megbetegedett, őt ápolta, majd 55 éves korában nyugdíjba ment, mert akkoriban ez lehetséges volt.

– **Valljuk be, egy szülész-nőgyógyász mellett és négy gyermeket nevelve nehéz is lehetett volna mesés karrierrel álmodnia.**

– Valóban, akkoriban még ténylegesen szülész és nőgyógyász voltam, csak 1970-től kezdve lettem onkológus. Ezt a két feladatot egy ideig párhuzamosan láttam el, de rájöttem, hogy tisztességgel mindkét helyen nem lehet megfelelni, másrészt az ügyeket is nehezen bírtam. Sajnos az a típus vagyok, akit ha egyszer-kétszer felébresztenek, nehezen vagy egyáltalán nem tud már elaludni. Pályám kezdetén rendszeresen háromnaponként ügyeltünk, azonban a nyári szabadságolások idején másnaponként, azaz 15 alkalommal egy hónapban. Ha ezen időszak alatt egy vagy két kolléga kiesett az ügyeletekből – akár betegség, honvédségi behívók vagy egyéb okok miatt –, akkor 48 órás ügyeletet kellett ellátni. A szülőszobában az éjjel-nappali, folyamatos beosztás volt a legmegterhelőbb, ezért az első nap 24 órájában ott teljesítettünk szolgálatot, a második nap 24 órájában pedig a nőgyógyászati osztályon. Itt lehetett aludni, hacsak nem volt éjjeli műtét, császármetszés vagy méhen kívüli terhesség miatt. Ilyenkor csak a harmadik nap délutánján mehettünk haza pihenni, majd a következő napon kezdődött az egész elölről. Naponta öt orvosnak kellett ügyelnie. Pécssett minden szülés itt zajlott, és a környéken lévő kórházakból is gyakran szállítottak be problémás betegeket. Akkoriban az újszülötteket és a csecsemőosztályt is mi láttuk el, és bármikor sor kerülhetett sürgős műtetre, váratlan szülészeti vagy egyéb probléma esetén. Nem egyszer megtörtént, hogy a műtét közben érkezett egy várandós, aki épp szülni készült, tehát a „partvonalon is” készenlétben kellett állnia valamelyikünknek. Akkoriban még sokan születtek, a legtöbbet az egyik ügyeletben „fogtam ki”, akkor 21 szülés volt 23 gyerekkel, azaz két ikerszüléssel.

– **Az azért mégis csodálatos lehetett, amikor a világra segítette a gyermekeket, még ha megterhelő is volt az állandó jelenlét.**

– Valóban az volt, épp ezért sokan furcsállták, hogy miért pártolok át az onkológiai területre, ahol olyan sok a gyógyíthatatlan beteg. Én azonban épp az ellenkezőjével szembesültem, mert a betegek nagy részét sikerült meggyógyítani, a méhnyakrákos betegek 66 százalékát, a méhtrákosok 87 százalékát, és köztük sok olyan beteget, akiknél a műtét már nem jöhetett szóba. Pedig akkoriban csak rádiumkezelést és röntgen besugárzást alkalmaztunk. Szakmaspecifikus ellátás folyt, ez azonban változott akkor,

amikor dr. Kuhn Endre professzor átjött Budapestről Pécsre. Ő korszerűsítette az osztályt, kis kórtermeket létesített, megfelelő sugárvédelemmel látta el őket, és a nőgyógyászati tumorokon kívül más daganatokat is kezelte. Így lettem én is onkológus.

Az 1800-as évek végéig az onkoterápia egyet jelentett a műtéttel. Csak akkor volt némi esély a gyógyulásra, ha operálható volt a daganat, egyébként a beteg biztosan meghalt. Nagy hálával tartozunk Konrád Röntgennek, aki 1896-ban felfedezte a később róla elnevezett elektromágneses sugárzást, és 1898-ban Marie Curie-nek a polónium, majd a rádium felfedezésért, amit a hüvelybe, a méh üregébe téve, továbbá a szájüregi daganatoknál az ajkat, nyelvet megtűzdelve lehetett eredményesen alkalmazni. Ezáltal a műtéttel nem megoldható esetek jelentős részét is meg tudtuk gyógyítani. Ezután jött a kemoterápia. Az 1960-as évek közepén lehetőségem nyílt bevezetni klinikánkon a kemoterápiát egy alkilező szerrel, az Endoxannal. Az elején csak egyféle gyógyszert adtunk, majd kombináltuk másokkal is. Nagy szó volt, amikor felismerték a platinaszármazékok szerepét a kemoterápiában – ezeket egyébként egy mikrobiológus fedezte fel. Észrevette, hogy a platinaelektrodok körül nincsenek baktériumok. Jött az ötlet, hogy ez toxikus hatás lehet, próbáljuk ki a daganatos betegeknél. Urológusok heredaganatos betegeken alkalmaztak először cisplatin, ám súlyos, vesetoxikus hatása miatt elhagyták. Aztán 1986-ban a londoni Royal Marsden Hospitalban Wiltshaw professzor asszony egy görög kutatóval, Kronerrel együtt petefészek daganatos betegeken alkalmazta, és drámai javulást észlelt. A vesetoxikus hatást a beteg fokozott hidrálásával mérsékeltek. A másik hatékony szer taxánszármazék volt. A taxánt a kaliforniai tiszafából állították elő. Egy tonna fakéregből mindössze ezer gramm taxánt lehetett előállítani, ezért nagyon drága volt, ma már szintetikusan gyártják. A legújabb irány pedig a molekuláris genetika, a célzott kezelés. Megnézik, van-e olyan fehérje, amelyik fogékony az adott gátlószere, és ha nincs, akkor más szerrel próbálkoznak. A hormon- és az immunterápia kiegészítésként lehetnek hatékonyak. Óriási a fejlődés, aminek a tanúja lehettem, hálás vagyok, hogy ezeket a korszakokat végigéltem.

– **Hogyan került épp erre a szakterületre?**

– A klinikán félvétenként osztálycseré volt. Szakvizsga előtt végigjártuk a szülőszobát, a szeptikus, a nőgyógyászati és az onkoradiológiai osztályt, ahol a rádium-és röntgenkezelések történtek. Ezek után lehetett szakvizsgázni nőgyógyászatból. A szakvizsga előtti utolsó félévben kerültem az onkoradiológiai (korábbi nevén rádium) osztályra. Eleinte azt gondoltam, ez csak egy fél év lesz, de közben nagyon megtetszett. Jó volt, hogy Kuhn professzor Budapestről egy általános onkológiai osztályról került ide, mert sokféle daganatot kezelhettünk, a nőgyógyászatiak mellett emlőtumorokat, ajakrákot, nyelvgöki tumorokat, gégetumort, és alkalmasint férfi betegeket is. Akkoriban itt volt lehetőség a dél-dunántúli daganatos betegeket jelentős részének a komplex kezelésére.

A női klinikának az 1960-as években az ún. pavilonépületében volt a C osztálya, ami egyetlen, nagy közös kórteremből állt, ahol igen korszerűtlen körülmények között, szeptikus, sugárkezelésben részesülő és gyógyíthatatlan betegek is feküdtek, akikkel már nem lehetett mit tenni. Kuhn professzor volt az, aki megteremtette a nőgyógyászati-terhességi röntgendiagnosztikának, a daganatos betegek tele-besugárzásának és rádiumkezelésének korszerű feltételeit. A Radiológiai Klinikának is volt egy kis osztálya a 400 ágyas klinikán, tőlünk teljesen függetlenül, ahol ugyancsak végeztek röntgenkezelést más daganattípusok esetén. A Szülészeti Klinika területére a pavilonépület mellé telepítettek

aztán egy telekobalt egységet, bár az a Radiológiai Klinikához tartozott, de nagy előnye, hogy a közel-besugárzás (rádiiumkezelés) és a külső besugárzás (telekobalt) egymás mellé kerültek.

2002. január 4-én az egyetem akkori rektora kért fel arra - mivel a Dunántúlon nem volt senkinek sugárterápiás és klinikai onkológus szakképzése -, hogy szervezzek egy Onkoterápiás Intézetet, miután már minden egyetemi városban létezett, csak Pécsen nem. Először vonakodtam, mert 64 éves voltam, és a felsőoktatási törvény szerint 65 éves kor után nem lehet igazgatói feladatot ellátni, végül kényszeredetten elvállaltam. Nem akartam a rektor úrnak nemet mondani. Utólag már örülök neki, hisz alkotni, létrehozni valamit csodálatos dolog. A női klinika pavilonépületének a helyén épült fel az új, nagy onkológiai tömb és jó érzés látni azóta is, ahogyan fejlődik ez a szakterület. Még ennek a létrehozása előtt nyílt arra lehetőségünk, hogy a telekobalt egységre emeletet építhessünk, és így áthozhattuk a korábban a Radiológiai Klinikához tartozó fekvőbeteg részlegünket, mivel nehéz volt az ügyeletek megoldása. Most végre szerves egységben működik minden. Dr. Szabó István professzor, a klinika akkori igazgatója, dékánhelyettesként átértézte egy onkológiai intézet létesítésének a szükségességét, ezért felajánlotta a pavilonépületet erre a célra, de természetesen nem akart lemondani a női nemi szervi daganatos betegek kezeléséről sem, ezért a klinika főépületében - más nőgyógyászati klinikákhoz hasonlóan - egy 15 ágyas, szakmaspecifikus onkológiai osztályt létesített, aminek a vezetésére - onkológus szakorvos hiányában - engem kért fel. A Bőrgyógyászati Klinika akkori igazgatója is engem bízott meg az onkodermatológiai osztály kialakításával és felügyeletével, mivel ott sem volt akkor megfelelő szakember erre a feladatra. 2004-ben emeritáltam, néhány évig még párhuzamosan dolgoztam az említett szakmaspecifikus onkológiai osztályokon, míg végül mindenütt lett szakképzett utódom.

- Ahhoz szükségeltett némi matematikai-fizikai érzék és tudás is, hogy a sugárdozírozást megfelelően tudja végezni.

- Nagyon szerettem mindkét tantárgyat, matematikából országos versenyekbe is bekerültem. Az általános iskola után gimnáziumba terveztem menni, azonban osztályidegen származásom miatt az Építőipari Technikumba irányítottak. Oka ennek, hogy édesapámnak volt egy kis üzeme és kereskedése, ahol 12 főt alkalmazott, és ez kizsákmányolásnak számított. A helyzeten rontott, hogy volt egy hold szőlőnk is, ezért „ipari kuláknak” nyilvánították. Az volt a szerencse, hogy szemben lakott velünk az akkori városi tisztifőorvos, akivel édesapám jó viszonyban volt, és elpanaszolta neki a helyzetet. Ő kitalált nekem egy banális betegséget, ami hivatkozási alapul szolgált arra, hogy nem bírom a fizikai munkát, nem szabad fizikai terhelésnek kitenni, az építőiparban tehát nem tudom megállni a helyem, így sikerült átvételemet kérnem a Nagy Lajos Gimnáziumba. Sajnos az egyetemre sem tudtam simán bekerülni, pedig rendkívüli ajánlással mentem, mert Achátz Imréné volt a matematikatanárom, Achátz Imre országgyűlési képviselő felesége, aki igen jó ajánlást írt rólam az egyetemi felvételre. Azon azonban egy olyan pártember volt jelen - akár a bíróságon a népi ülnök, egy kétkezi munkás -, aki ismerte édesapámat, és irigy volt rá. Neki ugyanis hiányzott néhány ujjja, ezért nem tudta a mesterségét folytatni. A segítség azonban most is megérkezett, de hívhatjuk szerencsés véletlennek is. A felvételemet egy egyetemi professzornak köszönhetem, aki közbenjárta az érdekeltségem, miután jól ismerte édesapámat. Az egyetem elvégzése után is hasonló volt a helyzet, akkor még a fejünk fölött döntöttek arról, hogy a végzés után kit hova helyeznek. „Félkezű Bill” - mi, hallgatók így hívtuk akkoriban - úgy döntött, hogy én csak a Simaság vagy Intapusztai Elmebeteg

Utókezelő Intézetbe mehetek. Ez szerintem minden hallgató szíve-vágya. *(nevet - a szerk.)* Amikor ezt közölték velem, éppen a női klinikán voltam hatodéves szigorló, és megtudtam, hogy van öt üres állás is a klinikán. Elmentem dr. Lajos László professzorhoz, az akkori igazgatóhoz, hogy jelentkezsem az egyikre. Szerencsére jól szigorlatoztam, és Lajos professzor ide kért. Az igazgatók kérését általában figyelembe vették. Azt tudni kell, hogy ez egy „vörös klinika” volt, sok párttaggal, így sejtettem, hogy nagy jövő itt nem vár rám. Négyévente „kádereztek” bennünket, döntöttek arról, hogy lehet-e előremenetelünk a klinikán, avagy sem. De ekkor is rám mosolygott a szerencse. 1966-ban a klinika onkoradiológiai osztályának a vezetését Kuhn professzortól dr. Keller Gábor vette át, aki az egész egyetem személyzetis főnöke is volt, és mivel ez sok elfoglaltságot jelentett számára, rám bízta az osztályt. Sokat segítettem neki, ezért bízott bennem és megvédett. A rendszerváltás után már nem voltak problémák, docens lehettem, majd kineveztek egyetemi tanárnak.

Visszatérve a sugárdozírozásra: a sugárkezeléshez szükségeltett bizonyos térszemlélet, hogy a kismedencében megfelelően lehessen tájékozódni, és pontosan ki kellett számítani az adott daganatra azt a maximális dózist, ami az ép szövetek minimális károsodásával jár. A mi esetünkben nem pontszerű sugárforrásokról volt szó - ahol jól kiszámíthatóan a távolság négyzetével fordított arányban csökken a sugárzás intenzitása -, hanem vonalszerű, vagy más formátumú applikátorokról, ahol a számítás bonyolultabb. Ma már fizikus foglalkozik ezzel. A kobaltágyú hozzánk telepítésével lett először egy, majd két fizikus munkatársunk. Ezzel a munkakörrel valóban sikerült visszatérnem ahhoz, amit a legjobban kedveltem az iskolában: a matematikához és a fizikához. Emellett úgy éreztem, hogy sokkal nagyobb dolog meggyógyítani valakit egy halálos betegségből, mint kivenni a méhét vagy a miómáját, és ez határtalan örömmel töltött el. A minap is jelentkezett ellenőrzésre egy korábbi betegünk, akinek 27 éves korában lett méhnyakrákja. Sugárkezelést, megműtöttük, majd ismét sugárkezelést, és meggyógyult. Jelenleg 65 éves - és számos ilyen esetünk van. Sokkal több sikerélményünk volt, mint amennyi kudarcunk. Igazán nem is a kezelés kudarcaként fogom fel azokat az eseteket, amikor nem sikerült meggyógyítanunk a betegeket, hanem inkább úgy, hogy nem lehetett többet, mást tenni értük, annak ellenére, hogy mi mindent megpróbáltunk a szakma akkori szabályai szerint.

Számomra jó volt az, hogy nem kellett azonnali döntéseket hozni, és nem volt kiszámíthatatlan ez a munka, ellentétben a szüléssel, ami sokszor stresszben tartotta az embert. Inkább az a típus vagyok, aki szeret elgondolkodni a dolgokon, hosszasan elmélyülni, és az onkológiában erre módom nyílt. Békésebb, nyugodtabb terület volt ez, inkább nekem való.

- Az 1960-as években is sok volt a daganatos beteg?

- Igen, mert a szűrés, a kenetvizsgálat csak akkortájt indult meg. Ez hozott némi javulást, majd stagnálást, bár eleinte csak elenyésző számban, a nők mindössze 20-25 százaléka jött el a szűrésre. Ami látványosan nőtt, az a méhtestdaganatok száma. Régen ötször annyi méhnyakrák volt, mint méhtestdaganat, mostanra már kiegyenlítődött az arányuk, sőt, a fejlett államokban jelenleg több a méhtestdaganatos beteg. Sajnos a petefészekrákok előfordulása is emelkedő tendenciát mutat.

- Mi ennek az oka?

- Régen az asszonyok sok gyereket szültek, és az volt a normális, ahogyan az állatvilágban is, hogy az egyik terhesség után jött a másik. Azoknál, akik nem szültek, sokkal gyakoribb a méhtest-és az emlődaganat előfordulása, aminek egyik oka lehet, hogy az ösztrogénhatás állandóan éri mind a méh nyálkahártyá-

ját, mind pedig az emlő mirigyes állományát, és a várandósságok folyamán ez nem szünetel. Az apácák közt is gyakran előfordulnak ezek a típusú daganatok, ellentétben a méhnyakrákkal. Mivel nem élnék nemi életet, így a HPV-vírust sem hordozzák magukban.

– Felvetődött-e Önben, hogy néha azért jó lenne a világra segíteni egy-egy újszülöttet?

– Érdekes módon nem, pedig határtalan öröm volt egy-egy szülés az anyáknak, a hozzátartozóknak, és nekünk, orvosoknak is. De mindig eszembe jutott az a kialvatlanság, ami ezzel járt, no meg a sok feszültség, ami körülvette. Pedig eleinte én is vonakodtam a daganatos betegek kezelésétől, hisz hallgatóként még azt tanultuk, hogy tehetetlenek vagyunk velük kapcsolatban, és akkor még meg sem lehetett mondani nekik, hogy mi a bajuk. A pavilonban töltött gyakorlat azonban meggyőzött mindenek az ellenkezőjéről.

– Beszéljünk egy kicsit a származásáról – hogyan került a német eredetű családja Pécsre?

– A dédapám Benischben született, egy Olmütz melletti, 99 százalékból német ajkú településen. Takács volt. Akkoriban a mesteremberek tapasztalatszerzés céljából vándoroltak, így került Sellyére. Ott megházasodott és letelepedett. Az ő legidősebb unokája Krommer Károly, az én édesapám. Nyolcan voltak testvérek, nagyon szegény körülmények között éltek, édesapámat nem tudták taníttatni, így a hat elemi után inasnak adták a falu csizmadia mesteréhez. Felszabadulása után Pécssett nyitott saját műhelyt, ahol rendelésre új cipőket gyártatott, majd kereskedéssel is foglalkozott, 12 alkalmazottal. Az államosítást megúsza, mert még időben elküldte az alkalmazottjait. Büszke vagyok rá, mert hat elemivel, sok küszködéssel, állandó, szívós munkával jól működő manufaktúrát hozott létre, amit sajnos tönkre tettek „a fordulat évében”.

Én 1938-ban születtem, és ez a dátum azért is érdekes, mert akkor hozták Pécsre a rádiumot, és kezdődhetett meg a sugárkezelés.

– Az édesapjára hasonlít?

– Külsőleg igen, belsőleg talán nem annyira, mert én nem vagyok olyan jó szervező, mint ő volt, és üzleti érzékem sincs, igaz, ezekre nem is volt szükségem. Édesanyám velünk, a négy gyerekkel, és a háztartással foglalkozott. A régi, klasszikus családi körben, nagy szeretetben nőttünk fel. Nehezek voltak a körülmények, de otthon béke volt.

– A testvérei mivel foglalkoztak?

– A nővérem ugyancsak orvos, ő is inspirált abban, hogy az legyek. A húgom immunhiány miatt sokat küszködött a gyakori tüdőgyulladásokkal, és sajnos 44 évesen meghalt. Két gyermeke született, egyikük ugyancsak elhunyt nyirokmirigyrákban. Az öcsém villamosmérnökként dolgozott, de ma már ő is nyugdíjas.

– Gondolom, a reál tantárgyak iránti vonzódása korán megnyilvánult.

– Igen, a fizika és a matematika mellett a kémiát is nagyon kedveltem, és remek tanárain is voltak. Különösen az egyetemen, ahol nemcsak tanítottak, hanem neveltek is minket, felkészítettek az életre. Elmondták, hogyan kell törődnünk a beteggel, miként álljunk hozzá, hogyan beszéljünk vele, és ami a legfontosabb, holisztikus szemlélettel kezeljünk, azaz ne a betegséget, hanem magát a beteget gyógyítsuk. Mára elaprózódott az orvoslás, lassan olyannyira, hogy – ironikusan szólva – van, aki a bal, és van, aki a jobb lábbal foglalkozik. A képzőművészeti területeken is léteznek már külön területek, egyesek a hasüregi részekben jártasak, mások a kismedencében, vagy a mellkasban. Ettől függetlenül azért lehetne egységes egésznek tekinteni az embert, és törődni a lelkével is.

Annak idején dr. Hámori Artúr belgyógyász professzor mondta nekünk: „Ép testben ép lélek, sérült testben sérült lélek”, és ez teljességgel igaz. Dr. Romhányi György professzor pedig azt emlegette: „Az orvos néha gyógyít, többnyire kezel, de mindig vigasztal”. Ezt én úgy szoktam módosítani, amikor a hallgatókkal beszélgetek, hogy manapság már nem néha, hanem sokszor gyógyít az orvos, nem úgy, mint az 1960-as években, de a remény hal meg utoljára. Azt is elmondom nekik, hogyan kell bánni a beteggel: ha bejön a rendelőbe, akkor illik neki bemutatkozni, hellyel kínálni, kikérdezni, mi a panasz, mert egy jó anamnézis fél diagnózis. Miután megvizsgáltuk, ismét leültetjük, elbeszélgetünk vele, tájékoztatjuk az állapotáról, és nem utolsósorban megnyugtatójuk. Azt sem árt tudniuk a hallgatóknak, hogy a betegnek mindig igaza van, akkor is, ha mi úgy gondoljuk, hogy nincs. Előfordul, hogy agresszív a beteg, de ha nem vesszük át ugyanazt a hangnemet, hanem csendesen odafigyelve beszélgetünk vele, biztosan sikerül lecsillapítanunk. Gyakran idézem Romhányi professzor azon gondolatát is, ami arról szól, hogy: „Orvosnak lenni a legszebb dolog a világon, de gyógyítani csak szent alázattal lehet.” A beteg frusztrált, fél, és nagyon fontos, hogy megnyugtassuk. Tartsuk mindig szem előtt, hogy „miniszterek” vagyunk, szolgálunk, a latin szó ugyanis szolgát, szolgálatot jelent. Romain Rollandot idézve azt is el szoktam mondani, hogy: „Az a nép, amely nem szenvedett, amelyik sohasem volt beteg, a mindig egészséges nép – szörnyeteg.” Ebben is sok igazság van. Ha az ember még nem szorult ellátásra, nem volt kiszolgáltatott, nem látta „alulról” az egészségügyet, akkor nem tudja igazán átérezni mások problémáját, szenvedését.

– Biológiából is jeleskedett a középiskolában?

– Igen, ragyogó biológiatanárunk volt, Sávay László, aki nemrégiben hunyt el, 98 évesen. Ő ugyancsak orvos akart lenni, azonban a háború miatt ez nem sikerült neki. Remekül előkészített minket a felvételire. A kémiatanárunk, dr. Simor Ferenc is nagyszerűen tanított, annak ellenére, hogy nem is volt kémikus. Klimatológiával foglalkozott a Dunántúli Tudományos Intézetben. Baranya megyében ő számolgatta a hőfokokat, és ebbe minket, matekban jártasakat is bevont. (mosolyog – a szerk.) Hallatlan szerencsém volt, hisz a reál tárgyakat nehéz lett volna tananyagból tanulni, ez alól talán csak a fizika a kivétel. A matematika és a fizika teljesen egzaktak voltak számomra, a kémiában azonban voltak bizonytalanságaim azzal kapcsolatban, hogy két anyag vajon reakcióba lép-e egymással, vagy sem. (nevet – a szerk.)

– Az egyetemet is könnyedén vette?

– Igen, bár sokat kellett tanulni, főleg anatómiából, amit a legendás Szentágothai professzor oktatott. A kórbonctant Romhányi professzortól hallgattuk, és mivel nem volt tankönyvünk, jegyzetelgettünk. Igazán nem az volt a fontos, hogy miként preparálunk ki valamit, hanem az, amiket mondott. Nagyon fontos mondatok voltak ezek, például: „Mit a legnehezebb eldöntenie az orvosnak? Azt, hogy meddig kell, és meddig szabad gyógyítania.” Fiatalkoromban beírtuk a kórlapra, hogy a beteg gyógyíthatatlan, tüneti kezelése javasolt. Most sok esetben addig kezelik a beteget, amíg létezik olyan szer, amelyet lehet neki adni, holott ez haszontalan akkor, ha az életminőséget sem javítja, és érdemben az életét sem hosszabbítja meg. Arról nem is beszélve, hogy közben intézethez van kötve, pedig többet érne, ha a hátralévő idejét a családjával tölthetné. Az internetnek köszönhetően a betegek nem egyszer számon kérik az orvostól, hogy bizonyos szereket miért nem ad nekik. Nehéz kimondani, de muszáj, ha inkurábilis a beteg.

– **Hallgatóként mely szakterület vonzotta leginkább?**

– A neurológia. Komolyan elgondolkodtam azon, hogy neurológus legyek a Környei professzor vezette klinikán, ahol szinte mindig volt betöltetlen állás, ám az a sok emberi nyomorúság, amit ott láttam, visszatartott. Nem terveztem, hogy szülész-nőgyógyász leszek, de mivel itt kaptam állást, igyekeztem a feladatomat lelkiismeretesen végezni és megtalálni a helyem, ami sikerült is.

– **Dr. Lajos László professzorról is legendák keringenek. Többen mesélték, mennyire precíz és alapos volt, milyen alázattal és türelemmel gyógyított.**

– Valóban kiváló ember volt, rengeteget tanultunk tőle. Nagyon szigorú volt, kaptunk bőven tőle letolást jogosan, és néha jogtalanul is. (*mosolyog – a szerk.*) Bent lakott az intézetben, és akit felvettek a klinikára, mindenkit megvizsgált, a legapróbb problémával érkezőt is. Akkoriban nem volt ultrahang, és ő akkora rutinra tett szert, hogy tapintással meg tudta állapítani, mi a baj. Egy apró cisztát is ki tudott tapintani a hasfalon keresztül, amit a másnapi műtét igazolt. Ő indikálta az összes műtétet. Ha éjjel érkezett problémás beteg, fölkelt, megvizsgálta, majd kiadta az utasítást, mi a további teendő. Tudta nélkül semmi sem történhetett, és ez így volt idősebb korában is. Példájával tanított, hogy az első mindig a beteg.

– **Mennyit oktat jelenleg?**

– Néhány előadásom van még a nőgyógyászati daganatok témaköréből, gyakorlatot pedig a szakambulanciára beosztott szigorlóknak tartok a rendelési időm alatt. Emellett szakorvosoknak is tartok továbbképző előadásokat.

– **A kutatás mennyire képezte szerves részét az életének?**

– Laboratóriumi kutatásokat nemigen végeztem, inkább klinikai elemzéseket. Sok study-t irányítottam, amikben összehasonlító vizsgálatok folytak az egyes kezelésekkal. Sok közös munkánk volt a bécsi I. Frauenklinikkel, valamint a torontói és az angliai egyetemekkel. A disszertációm a petefészekrákos betegek komplex kezeléséből, a kemoterápiák kombinációinak a hatékonyságából írtam, a legtöbbit ezzel a témával foglalkoztam. Korábban elméleti szakemberekkel karöltve végeztünk virológiai és immunológiai vizsgálatokat, amelyek mostanában ismét aktuálisak, főként a HPV-vel összefüggésben. A Mikrobiológiai Intézetben is zajlott közös kutatás Pácsa Sándorral, a kiváló virológussal. Tumoros betegtől vettünk szövétmintákat, azt elküldtük hozzá, és kimutatta, hogy milyen más vírusok vannak benne. Ezért a munkánkért akadémiai dicséretet és jutalmat is kaptunk. Fontosnak tartom, hogy egy klinikus dolgozzék együtt elméleti szakemberrel. Számomra a klinikai eredményesség volt a leglényegesebb.

Az onkoterápia nagyon heterogén terület, hisz már a műtét-nél is komolyan fontolóra kell venni, hogy egy egyszerű szerveltávolítást végzünk-e, avagy a környéki nyirokcsomókat is kivesszük, netán a távolabbi nyirokcsomókat is ki kell-e irtanunk. Az is töprengés tárgya ma már – régebben nem volt az –, hogy a műtét előtt adjunk-e sugárkezelést. Akkoriban rendszeresen alkalmaztuk. Hasonló dilemmát jelent a beavatkozás előtt adható kemoterápia is a tumor méretének a csökkentésére. Az adjuváns terápia alkalmazása is problematikus – sok kérdés van tehát ezen a területen. Nagyon jó, hogy ma már onko-teamek döntenek ezekben, amelyekben szerepel sebész, radioterapeuta, klinikai onkológus, patológus, esetenként képalkotó diagnosztika. Az lenne az igazi, ha ezeknél az egyeztetéseknél a beteg is jelen lehet-

ne, de ez sok esetben megoldhatatlan, hiszen többen messze laknak. A mi időnkben ilyen csapatmunka még nem létezett, általában a sebésszel, patológussal konzultáltunk a teendőkről.

– **Hány napot tölt a klinikán hetente?**

– Jelenleg az ambuláns napomon vagyok jelen, szerda délutánként, amikor hármas a feladatom: a szűrővizsgálatra jelentkezőket megvizsgálom, szükség esetén elküldöm további vizsgálatokra azokat, akiknél valamilyen gyanús elváltozást észleltek a kollégák, előkészítem a további kezelésüket, és emellett a már kezelt betegek gondozását végzem. Péntek délután az Onkoterápiás Intézetben a betérő betegekkel, az ellenőrző vizsgálatokkal foglalkozom. Osztályos munkát ma már nem vállalom, de korábban, amikor utódom, dr. Gócze Péter professzor szabadságra ment, készséggel helyettesítettem. Szerencsére ma már van szakember utánpótlás. Hétfő és szerda délután pedig a Siklósi Kórházba járok, az ottani onkológiai gondozóban dolgozom immár 14 éve.

– **Ha pedig nem dolgozik, akkor járja a Mecseket.**

– Igen, az egyik hobbim ez, a másik az utazás, valamint a zenehallgatás. Régebben egészen a TV-toronyig fölmentem naponta, mostanában másnaponta megyek, és nem egészen föl, nem mintha nem tudnék, csak kissé már unom. (*mosolyog – a szerk.*) Régebben sokat túráztunk a családdal, a Mecsekben, a Bakonyban, az Alacsony- és a Magas-Tátrában, a Fogarasi Havasokban, az Alpokban. A Mecsek mellett az Al-Duna a másik nagy kedvenc, minden vágyam az volt, hogy egy hajóút keretében lássam. Fialat orvosként be is fizettem erre, azonban a hajó elakadt Újvidéknél, mivel alacsony építésű volt a híd, így aztán helyette megnéztük Belgrádot. (*mosolyog – a szerk.*) Ezután próbálkoztam egy társasúttal is, azonban nem volt meg hozzá az elegendő létszám. Az egyetem utazási klubja szervez többféle utazást az Al-Dunára is, erre most ismét jelentkeztem a lányommal együtt. Talán végre sikerül eljutnom oda, ahova már hosszú évek óta vágyom.

– **Miért épp az Al-Duna vonzza?**

– Ennek sok oka van: Magyarországhoz tartozott, sokat olvastam róla, Jókai Aranyemberének is van hozzá köze, és nagyon szép. A természeti csodáknak nagy hódolója vagyok, a világbán már nagyon sok helyen jártam.

– **A lányai mivel foglalkoznak?**

– A legnagyobb lányom, Judit, a Kertészeti Egyetem élelmészeti szakát végezte el, ebből írta a PhD-jét is. Jelenleg Brüsszelben, az EU-nál dolgozik. A második lányom, Ágnes, Németországban járt egyetemre, majd Pécsen diplomázott művelődésszervező szakon. Lúcia gordonkaművész, Kinga lányom pedig fuvolaművész, mindketten tanítanak és hangversenyeznek szerte Európában.

– **Ki segítette a világra a lányait és az unokáit?**

– Három lányom Lajos professzornál született, a negyedik Csaba professzornál. Én semmiképp sem vállaltam volna ezt a feladatot. Az unokáim pedig Szabó István professzornál, aki akkoriban volt a klinika igazgatója.

– **Van remény arra, hogy valamelyik unokája folytatja a hivatását?**

– Igen, a legnagyobb tervezi. Orvostanhallgató cserkészársai sokat mesélnek neki arról, milyen szép ez a hivatás. Pécsen végezné az egyetemi tanulmányait, mert nem akarja elhagyni sem a várost, sem a Mecseket.

Schweier Rita

Heim Pál professzor emlékezete Pécsen

90 éve hunyt el a neves gyermekgyógyász

1929. október 24-én a *Pécsi Napló* első oldalán megrendülten tudatta a hírt, hogy Heim Pál, a modern gyermekgyógyászat megteremtője, az Erzsébet Tudományegyetem Gyermekklinikájának volt professzora előző nap tragikus hirtelenséggel elhunyt: „A pécsi Erzsébet Tudományegyetem központi épületén gyászlobogót lenget az őszi szél. Súlyos, megrendítő gyász érte az egyetemet, Pécs városát, a magyar és egyuttal az egyetemleges orvostudományt: az

Heim Pál

(Pécsi Egyetemtörténeti Gyűjtemény)

elmúlt éjjel hirtelen, váratlanul elhunyt Budapesten, gyilkos betegség áldozata lett Heim Pál dr., a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem gyermekgyógyász tanára. Alig egy hónapja, hogy Heim Pál dr. Pécsről elköltözött s búcsút mondott annak az egyetemnek, amelyhez melegen érző szívének minden szeretetével tartozott. [...] halála a pécsi egyetem husába vágott gyógyihatalan sebet. Szerette, becsülte, tisztelte mindenki: kollégái, ismerősei, tanítványai rajongtak érte. Büszkesége volt a pécsi egyetemnek, amelyet szinte el sem lehet képzelni nélküle.”¹

Heim Pál több mint egy évtizeden keresztül gyógyított és oktatott az Erzsébet Tudományegyetem Orvostudományi Karán. 1918-ban nyilvános rendes tanárnak hívták meg a pozsonyi Erzsébet Tudományegyetemre, ahol csak egy évet tudott dolgozni, de ezen rövid idő alatt is megszervezi az egyetem gyermekklinikáját. A cseh megszállás után az egyetemmel együtt Budapestre költözött, ahol az 1921/22-es tanévben az egyetem rektorává választották, közben a Fehér Kereszt Kórház gyermekosztályát is vezette. Rektori székfoglaló beszédét 1921. szeptember 21-én mondta el *Az anya és csecsemő biológiai kapcsolata a magzat megszületése után* címmel. Rektorsága alatt alapította meg az Erzsébet Tudományegyetem Baráti Egyesületét, amelynek Apponyi Albert mellett ő volt első elnöke. Életre hívta az Erzsébet Tudományegyetem Egyetemi Tudományos Szövetségének orvosi szakosztályát is, mely a tudományos ülések, klinikalátogatások mellett évente pályadíjat is kiírt a legjobb orvosi munkák díjazására. A budapesti évek alatt jelent meg „*A csecsemővédelem fontosságáról*” (1920) című műve is.²

Az Erzsébet Tudományegyetem Pécsre költözése után foglalta el újra katedráját: „1924-ben Pécsen újból kezdi az építést.

Minden perce az egyetemé. Mindenki szereti. Fogalomná válik neve.”³ Bár az 1923/24-es tanévet az Erzsébet Tudományegyetem már Pécsen indította el, az orvosi képzés a klinikák felszereltségének hiányosságai miatt csak a következő tanévben kezdődhetett el. 1924 őszén indult a munka: a főépület megfelelő átalakítása az 1924/25-ös tanévben történt meg, és e tanévben készült el a fertőzőpavilon építése is. 1925 őszén már 149 betegágygal működött a klinika. A főépületben a csecsemő- és belosztály mellett gyermeksebészeti és orr-, fül-, gégerendelés is helyet kapott.⁴ A klinika vezetőprofesszora és családja is benn lakott az épületben,

Az ETE Gyermekklinikájának épülete
(Pécsi Egyetemtörténeti Gyűjtemény)

így szinte bármikor elérhető volt, ha egy betegnek vagy kollégának szüksége volt rá.

Klinikáján heti öt óra előadást tartott az orvostanhallgatóknak gyermekgyógyászat tárgyában, emellett 2 órában diagnosztikai gyakorlaton is részt vettek az orvosjelöltek. Pécsi egyetemi tanári időszaka alatt jelent meg „*A gyermek táplálkozása*” (1926) című műve. Sok tanulmányt, tudományos értekezést jelentetett meg hazai és külföldi szaklapokban. Több orvosi és tudományos társaság tagja és vezetője volt.⁵ Szívén viselte az egészségügyi segédszemélyzet munkáját is, melynek fontosságáról 1927-ben megjelent tanulmányában írt részletesen. Az első világháború után kiemelt területnek tartotta az anyák és csecsemők védelmét, ezért aktívan részt vett a Stefánia Szövetség létrehozásában az orvosi bizottság elnökeként, illetve a későbbiek folyamán a pécsi fiókintézetek kialakításában. A szövetséggel együttműködve Heim két éves gondozónő-tanfolyamot indított az egyetemen Pécsre kerülése után.⁶ Szerette volna befejezni a pécsi anya- és csecsemővédelmi otthon felépítését is, de korai halála megakadályozta ebben.

A város és az egyetem közéletében is tevékenyen részt vett: elnöke volt a Katolikus Egyesületek Központi Választmányának, a Collegium Maurinumnak és a Foederatio Americanának. 1922-

¹Pécsi Napló 1929. október 24. 1.

²Szabó 1940. 356.

³Szabó 1940. 356.

⁴Szabó 1940. 167-168.

⁵Benke 1998. 84.

⁶Pálmai 2017.

ben Pécs városa pótképviselővé választotta. 1929 őszén meghívták a Pázmány Péter Tudományegyetem Gyermekklinikájának élére. Heim Pál Budapestre távozásakor búcsúlevelet intézett a pécsi egyetem orvoskarához: „Az elmúlt 11 és fél év hosszú idő, nehéz küzdelmekkel, aggodalmakkal, balsikerekkel és sikerekkel, megaláztatással, de jogos büszkeséggel teli idő volt, és mindennek dacára életem legdrágább, legeredményesebb és azt merem mondani legboldogabb ideje volt. A pozsonyi, majd budapesti átmeneti és végre a pécsi állandó és végleges klinika felállítása, üzembe helyezése, eredményes, becsületes munkássága oly feladat volt, mely egész embert kívánt. [...] A pécsi évek már nyugodt évek voltak és életem legharmonikusabb évei voltak. Ezen öt év alatt tanultam legtöbbet, dolgoztam legeredményesebben [...] Az Erzsébet Egyetemen szemben két dolgot nem fogok elfelejteni soha sem. Az egyik az, hogy dacára minden küzdelemnek, dacára a sok keserűségnek, ez az egyetem nyújtott nekem alkalmat, adott nekem módot és eszközöket, hogy tovább fejlődhsek, hogy képességeimről tanubizonyosságot tehessek és így neki köszönhetem a budapesti egyetemre való meghívásomat is. A másik pedig az,

Heim Pál családjával a gyermekklinika kertjében (Pécsi Egyetemtörténeti Gyűjtemény)

hogy én ennek az egyetemnek esküt tettem, amelyben megfogadtam, hogy az egyetem rektorát, tanácsát tiszteletben tartom, autonómiáját megvédem, minden dolgát tehetségemhez képest előmozdítom.”⁷ Budapesten is nagy lelkesedéssel fo-

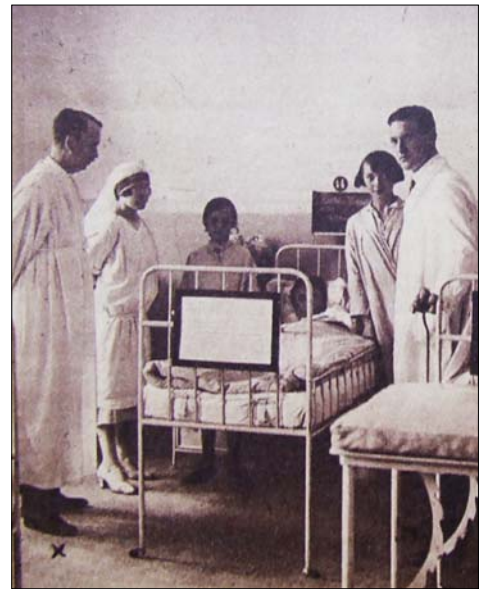
gott munkához. Tanszékfoglaló előadását még megtartotta, azonban 1929. október 23-án tüdőgyulladásban elhunyt.

Pécs város törvényhatóságának október 23-i ülésén Keresztes-Fischer Ferenc főispán emlékezett meg az elhunytól, a törvényhatóság mélyeséges gyászáról jegyzőkönyvben is megemlékeztek, valamint döntöttek arról, hogy az özvegyhez részvétlátogatást intézzenek.

Heim Pál temetése október 25-én volt a budapesti Kerepesi úti temetőben. Az Erzsébet Tudományegyetem képviselőjében Weszely Ödön rektor mondott búcsúbeszédet: „Heim Pál kivételes egyéniség volt. Tanártársai, tanítványai és anyák ezrei az egész országban szerették és imádták mindenütt. Ahol gyógyított a legnagyobb szeretet melegével vették körül”⁸ Scipiades Elemér a tanártársak nevében, Frúhauf Béla szigorló orvos a pécsi tanítványok és az Emericánás ifjúság nevében búcsúzott. Pécs városát Nendtvich Andor polgármester képviselte.

Az Erzsébet Tudományegyetem november 19-én tartott ünnepi közgyűlésén Fenyvessy Béla tartott emlékbeszédet: „Alig két hónapon belül kétszer vettünk búcsút Heim Páltól. Először egy verőfényes szeptemberi délután a pécsi vasúti állomáson. Ő kerülni akarta feltűnést és azért csak kevesen kísérték ki; klinikájának orvosi kara és védőnői és néhány jó barátja, akik véletlenül tudták meg, mikor utazik Budapestre, hogy átvegye ottani kliniká-

ját. [...] Elérkezett a második búcsúzás ideje. De most borús, szomorú késő októberi nap volt. A Kerepesi-temetőben beláthatatlan tömeg állt körül Heim Pálnak virágerdővel borított koporsóját és mikor elindult vele a kocsi, ezúttal utolsó útjára, némán, sápadtan, a viszontlátás reménye nélkül kísérte őt barátainak és tisztelőinek, agognak és fiataloknak, férfiaknak és nőknek gyászbaborult, könnyező serege. Kevés embert sirattak meg többen és őszintébben, mint őt. [...] Élete egyik nagy feladatának ismerte az anya- és csecsemővédelmi intézmények továbbfejlesztését és irányítását. Mint a Stefánia-szövetség orvosi osztályának elnöke és mint a gyermekvédelem országos biztosa szervezett, lelkesített, oktatott városban és falvakban, lelkesedésével munkatársakat tudott toborozni és fanatizálni. Ennek a tevékenységnek eredményeképp már néhány évi működése után sikerült Pécs város csecsemőhalálózását oly mélyre szállítani le, aminőre alig volt példa hazánkban. [...] Heim Pál áldásos életének zenitjén távozott el körülökből. Két gyermekorvosi tanszék maradt utána árván és mérhetetlen sokat veszítettek tanártársai, tanítványai, betegek és a magyar paediatria tudománya.”⁹

Heim Pál vizitál a gyermekklinikán (Magyarország, 1925. november 5. melléklet)

Heim Pál szobra Pécssett <https://www.kozterkep.hu>

tani le, aminőre alig volt példa hazánkban. [...] Heim Pál áldásos életének zenitjén távozott el körülökből. Két gyermekorvosi tanszék maradt utána árván és mérhetetlen sokat veszítettek tanártársai, tanítványai, betegek és a magyar paediatria tudománya.”⁹

Pécssett 1929. október 26-án a Stefánia Szövetség gyászmisét tartott az elhunyt professzor emlékére a székesegyház Corpus Cristi kápolnájában.¹⁰ Október 29-én az Americana pécsi szervezete tartott gyászünnepélyt Heim Pál emlékére. Az ünnepségen több egyetemi tanár és

⁷Pécsi Napló 1929. október 24. 1.

⁸Pécsi Napló 1929. október 26. 1.

⁹Fenyvessy 1930. 11–19.

az Americana ifjúsága nagy létszámban vett részt, az emlékbeszédet Sperl József szenior mondta el. Heim Pál korábbi helyét fekete lepellel takarták le, azon három égő gyertya, egy feszület és egy pohár bor állott. Az ünnepség végén eloltották a gyertyákat, összetörték Heim Pál poharát, majd néhány perces néma csönd után csendben vonultak ki a teremből.¹¹ A gyászoló intézmények, szervezetek és magánszemélyek létrehozta Heim Pál-alapnak nevezett jótékonyági alapot is, a befizetett összeget Heim Pál özvegye és gyermekeinek megsegítésére szánták.¹²

Emléke később sem halványult az egyetemen. Halálának első évfordulóján 1930. október 23-án a Szent Mór Kollégium kápolnájában tartottak emlékező gyászistentiszteletet, ahol Vargha Damján celebrálta a szent misét.¹³ 1931-ben a gyermekklinika kertjében állították fel Geecső Sándor Heim Pált ábrázoló szobrát, mely ma is emlékezteti a klinikára érkezőket a pécsi gyermekkórház első igazgatójára. Az szoboravató-ünnepségre 1931. június 1-jén került sor, melyen megjelent a város több prominens személyisége is az egyetem vezetősége, tanárai és oktatói, valamint több neves hazai orvosprofesszor mellett. Így megtisztelte az eseményt jelenlétével Virág Ferenc megyéspüspök, Nendtvich Andor polgármester, Hainiss Elemér és Imre József budapesti egyetemi tanár. A szobrot Bozók Gyéza, az egyetem rektora leplezte le: „*Legyen áldott és tisztelt emléke mindörökké és éljen tovább az általa megmentett gyermekek mosolyában, az anyák örömkönnyeiben, kartársai megbecsülésében és barátainak szeretetében.*”¹⁴

Irodalom

- Adományok a Heim Pál alap javára. *Pécsi Napló* 1929. október 27.
Az Americana gyászünnepély Heim Pál emlékére. *Dunántúl* 1929. október 31.
Benke József: *Az Erzsébet Tudományegyetem rektorai és dékánjai*. Pécs, 1998.
Gyászmise Heim Pál dr.-ért. *Pécsi Napló* 1929. október 26.
Heim Pál dr., a pécsi egyetem volt tanára, a modern magyar gyermekgyógyászat megteremtője, Budapesten tragikus körülmények között meghalt. *Pécsi Napló* 1929. október 24.
Fenyvessy Béla: Megemlékezés Dr. Heim Pálról, egyetemünk volt professzoráról és rectoráról. In: *A Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem 1929/30. tanévi irataiból. II. füzet*. Pécs, 1930. 11–19.
Nagy ünnepségek közepette leplezték le Heim Pál és Beck Soma, az egyetem elhunyt tanárainak szobrait. *Pécsi Napló* 1931. június 2.
Óriási részvét mellett temették el Heim Pál professzort. *Pécsi Napló* 1929. október 26.
Pálmai Dóra: *Heim Pál emlékére*.
[<https://tgyoblog.wordpress.com/2017/03/29/heim-pal-emlekere/>] (2019. 09. 12.)
Requiem Heim Pál emlékére. *Pécsi Napló* 1930. október 24.
Szabó Pál: *A M. Kir. Erzsébet Tudományegyetem és irodalmi munkássága*. Pécs, 1940.

Dezső Krisztina

¹⁰Pécsi Napló 1929. október 26. 3.

¹¹Dunántúl 1929. október 31. 5.

¹²Pécsi Napló 1929. október 27. 8.

¹³Pécsi Napló 1930. október 24. 5.

¹⁴Pécsi Napló 1931. június 2. 1.

Tisztelt Olvasók!

Ezúton szeretném köszönteni Önöket, valamint pár mondatban bemutatkozni:

2019. július 1. napjától látom el a betegjogi képviselői feladatkört Baranya megye területén. A tevékenység az Emberi Erőforrások Minisztériumának keretein belül működő, Integrált Jogvédelmi Szolgálat munkatársaként, kormánytisztviselőként végzem.

Magánzsférában, saját vállalkozás keretei között 17 évet dolgoztam jogászként/jogtanácsosként, illetve oktatási intézményünk vezetőjeként. Intézményvezetőként – sok más szakmacsoportos képzés mellett – egészségügyi kreditpontos képzések szervezésével foglalkoztam. Ápoló szakképesítésemet duális képzés keretében szereztem. Végzős pedagógia szakos egyetemi hallgatóként kutatási témám a betegjogok oktatásának lehetőségei az iskolarendszerű; az iskolarendszeren kívüli képzések, illetve az egészségnevelő programok keretein belül.

Házas vagyok, két kisgyermekünk van, Pécssett élünk.

Munkám során – a jogvédelmi szolgálat céljaival összhangban – fontosnak tartom, hogy a valamennyi fél számára jelentős terhet jelentő jogi út helyett a párbeszéd irányába mozdítsam el a panaszos ügyeket.

A munkám megkezdéséhez eddig kapott szakmai segítségüket ezúton is köszönöm, külön megköszönve dr. Szendy Erzsébetnek a segítségét, akinek ezúton is jó egészséget kívánok!

Üdvözlettel: dr. Fehér Hajnalka, betegjogi képviselő

Emberi Erőforrások Minisztériuma
INTEGRÁLT JOGVÉDELMI SZOLGÁLAT
H-7624 Pécs, Ferencesek utca 22.
Mobil: +36 (20) 48 99 533
E-mail: hajnalka.fehér@ijb.emmi.gov.hu
web: www.ijsz.hu

Legjobb diákjaink

Az Orvosi Biológiai Intézet több évtizedes hagyományát folytatva, 2019. május 15-én köszöntöttük az évközi írásbeli tesztek összesítése alapján legjobb eredményt elért hallgatóinkat. A több, mint 700, első évfolyamra beiratkozott hallgatónk közül a legjobb teljesítményt nyújtó diákjaink – szintén a hagyományoknak megfelelően – a dékáni vezetés könyvjutalmában is részesültek. Az általános orvos és fogorvos szakos hallgatók képzése külön zajlik, ennek megfelelően az egyes szakok legjobbjait külön hirdetjük.

A 2018/2019-es tanév legjobbjai:

Molekuláris sejtbiológia tárgy, általános orvos szak:

1. helyezett: Vass Réka Viktória (a molekuláris sejtbiológia tantárgy legjobbjá)
2. helyezett: Szabados András
3. helyezett: Andrásy Miklós Zsolt
4. helyezett: Mácsai Áron és Molnár Petra

Fogorvos szak:

1. helyezett: Rác Dániel

Molecular Cell Biology, általános orvos szak:

1. helyezett: Higuchi Isamu (Best performance in Molecular Cell Biology, egyben a Tigyi András emléklakett kitüntetettje)

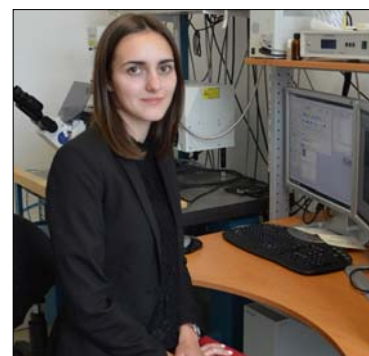
Fogorvos szak:

1. helyezett: Taheri Soroush

Molekulare Zellbiologie, általános orvos szak:

1. helyezett: Schaller Moritz (Jahrgangsbioologie im Bereich der Molekularen Zellbiologie)
2. helyezett: Heppner Anne Maria
3. helyezett: Hefner Markus és Wambach Niklas Philipp

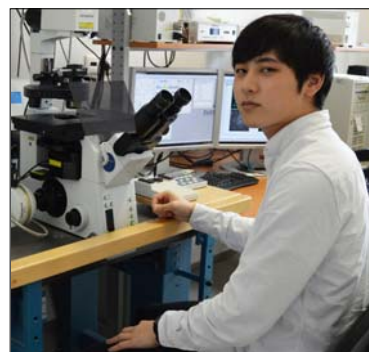
Összeállította: Dr. Bátor Judit

Vass Réka Viktória

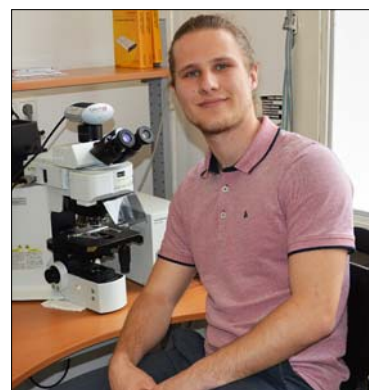
Rác Dániel

Higuchi Isamu

Taheri Soroush

Schaller Moritz

A csoportképen (balról jobbra): Taheri Soroush, Higuchi Isamu, Markus Hefner, Moritz Schaller, Niklas Philipp Wambach, Mácsai Áron, Szabados András, Vass Réka Viktória, Andrásy Miklós Zsolt, Molnár Petra.

„Nagyon fontos, hogy legyenek olyan protokollok, ajánlások, amelyek segítik a klinikusokat”

Interjú dr. Csikós Ágnessel, az Alapellátási Intézet igazgatójával, a Hospice-Palliatív Tanszék vezetőjével

2019 márciusában az Alapellátási Intézet Hospice-Palliatív Tanszékének a részvételével kezdetét vette a palliatív szedáció vizsgálatát célzó, ötéves Horizon2020-as kutatási program. A palliatív szedáció az éberségi szintet csökkentő gyógyszerek ellenőrzött alkalmazását jelenti olyan helyzetekben, amikor egyéb kezelésekkel nem lehet megfelelően kontrollálni a beteg tüneteit. A nyolc európai ország együttműködésével zajló projekt a különböző klinikai gyakorlatok mellett az eljárás etikai, jogi és morális aspektusait is vizsgálja. A kutatás jelentőségéről és annak magyarországi hatásairól beszélgettünk dr. Csikós Ágnessel, az Alapellátási Intézet igazgatójával, a Hospice-Palliatív Tanszék vezetőjével.

– Mit jelent Magyarország és a pécsi Hospice-Palliatív Tanszék számára az, hogy bekapcsolódhatott a palliatív szedáció vizsgálatát célzó európai együttműködésbe?

– A palliatív szedáció egy nagyon összetett és érzékeny téma. Külföldön bevett gyakorlatnak számít ennek alkalmazása az életvégi, palliatív ellátásban, nálunk azonban egyelőre nincsenek megfelelő iránymutatások erre vonatkozóan, ahogyan a multidiszciplináris gondolkodásmód is hiányzik, holott ezek meglehetősen nagy segítség, mankó lenne a betegeknek, a családtagoknak és az ellátóknak is. Számunkra tehát nagyon fontos, hogy csatlakozhassunk egy olyan konzorciumhoz, kutatócsoporthoz, amely olyan országokat foglal magában, mint a konzorciumvezető Hollandia, továbbá Belgium, Anglia, Németország, Olaszország, Spanyolország és Románia. A klinikai gyakorlatnak az említett országokban része a palliatív szedáció alkalmazása, bár természetesen eltérések adódnak. Az a célunk, hogy itthon is megjelenhessen ennek a lehetősége, a módjáról pedig ajánlásokat fogalmazunk meg. Amiről kevesebb szó esik, holott nem kevésbé fontos, az az, hogy ennek nemcsak szűkebb értelemben vett klinikai vonatkozásai vannak, hanem sok etikai, morális problémát is felvet. A kutatás ennek aspektusait is vizsgálja, valamint azt, hogy a hozzátartozók, a családtagok milyen kihívásokkal, nehézségekkel találják szemben magukat. Egy nagyon szisztematikus vizsgálatról van szó, ami összehasonlításokat is tartalmaz a különböző országokban mind a szabályozási, mind a gyakorlati vonatkozásokban. Nagy lehetőséget jelenthet abban, hogy a palliatív ellátásának ezen a területén is fejlődjön Magyarország, és úgy tudjunk előrelépni a klinikai gyakorlatban, hogy egyben az itthoni betegellátást is segíthessük.

Fontos hangsúlyozni, hogy nem az élet megrövidítése a cél, hanem a tünetek enyhítése. Azért is fontos erről szélesebb körben és a nyilvánosság előtt beszélni és gondolkodni, mert sok a tabu és a félreértés a téma körül, nem egyszer az eutanáziával is egy kalap alá vonják, holott szó sincs erről. A palliatív vagy terminális szedáció nem más, mint tüneti enyhítés, ami akkor jön szóba, ha a beteg szenvedéseit egyéb módon már nem lehet csökkenteni. Átmenetileg is beszélhetünk ennek alkalmazásáról, de a legtöbb esetben az életvégi ellátáshoz kapcsolódik. Nagyon fontos, hogy legyenek olyan ajánlások, klinikai indikációs pontok, amelyek a klinikust segítik abban, hogy tudja, mikor gondoljon ennek alkalmazására, azt miként tegye, mik azok a hatóanyagok, amiket használhat, milyen dózisban, milyen gyakorisággal. Erről a külföldi gyakorlatban sosem egy ember, hanem egy team dönt, a beteg kezelőorvosával karöltve. Az ellátási tervről lényeges a családtagokkal is beszélni, és ez az ajánlások részét képezi. Ebben a sokszorosan nehéz érzelmi helyzetben el kell nekik mondani, mit, miért, hogyan teszünk, és az miként szolgálja a beteg érdekeit. Ellenkező esetben sok félreértésre adunk okot, és támadási felületet képezünk. A tapasztalataim szerint ha ez az együttműködés és beszélgetés idejében elkezdődik, akkor nem adódik probléma, konfliktus, de azt előrebozsátom, hogy ez egy hosszas és időigényes folyamat. Ha mód van rá, természetesen a beteget is be kell ebbe vonni, hogy tudjuk, számára mi a fontos.

– Eddig ez hogyan zajlott Magyarországon a különböző ellátóhelyeken?

– A klinikai gyakorlatban most is jelen van, de fontos egységsíteni és szabályozni, mert nehézséget okoz a klinikusok számára, hogy az ilyen helyzetekben mi az, ami megtehető, és a kezelés miként történjen. Fontos egy protokollt, egy eljárási lépéssorozatot kidolgozni, ami pontos iránymutatásként szolgál az ellátóknak, és nem egyéni döntéseken, mérlegelésen alapul, hanem multidiszciplináris megegyezésen.

– Mindeközben egyre több beteg és hozzátartozó dönt, illetve döntene arról, hogy ez az életvégi ellátás az otthonában, illetve valamely hospice intézményben történjen.

– Valóban, a betegek nagy része az otthonában szeretne maradni, és ott ellátást kapni. Több európai országban is megvan a lehetősége a terminális szedációnak a beteg otthonában, jó példa erre Hollandia. Természetesen ez szigorú protokollok és előírások mentén zajlik. A kezelést a családorvos is el tudja indítani egy palliatív teammel közösen. Vannak olyan országok, ahol otthoni körülmények között ez még nem megvalósítható, ott a kórházakban, de főként a hospice osztályokon végzik. Én már annak is örülnék, ha nálunk legalább az intézményi keretek között kialakulna ennek a rendje.

– Pécsnek azért kivételes a szerepe, hisz az egyetlen létezik egy Hospice-Palliatív Tanszék, ami élen jár az együttműködések kialakításában, a képzések szervezésében és lebonyolításában, valamint van egy alapítvány is, a Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány, ami hosszú évek óta segíti a betegeket és a hozzátartozókat.

– Tényleg szerencsések vagyunk, hisz a Klinikai Központ és az orvoskar a kezdetektől fogva támogatja a palliatív ellátási formák oktatását és bevezetését a gyakorlatba, és nagyon jó az együttműködésünk az otthoni hospice ellátókkal is. Az elmúlt 10-15 év során kialakulhatott ezáltal egy olyan integrált ellátási modell, amely unikális az országban. Nálunk a betegek az otthonukban tudnak ellátást kapni, és a klinikusok együtt tudnak működni az otthoni ellátókkal. A betegek az állapotuknak és a szükségleteiknek megfelelően tudnak a team tagjaitól segítséget kapni: a dietetikustól, a pszichológustól, a fizioterapeutától, a szociális munkástól, az orvos és a szakápolók mellett. A betegek és hozzátartozóik emellett a szakambulancia kerekei között is igénybe tudják venni a palliatív ellátást. A különböző ellátási formák szerencsésen tudnak egymáshoz kapcsolódni, ideértve az Onkoterápiás Intézetet is, és így a betegek ellátásának a színvonalát, valamint a folytonosságát jobban tudják biztosítani.

– **Félve kérdezem: van-e ehhez elég szakember Pécsen, valamint országosan?**

– Sajnos nincs, sokkal többre lenne szükség, már csak azért is, mivel ezek a betegek és családok multidiszciplináris segítséget igényelnek, amit akkor kaphatnának meg teljességgel, ha lenne elegendő orvos és szakdolgozó. Nagyon fontosnak tartjuk a képzéseket, mind a graduális, posztgraduális, palliatív licenc vonatkozásaiban,

mind pedig a szakdolgozói vonalon. Szerencsére az ország minden részéről nagy az érdeklődés ezek iránt, Soprontól Szegedig, Budapesttől Dunaújvárosig érkeznek kollégák a legkülönbözőbb klinikai területekről: az onkológusoktól a sebészekig, a fül-orr-gégészekről a bőrgyógyászokig. Ez azért is csodálatos, mert egymástól is sokat tanulhatnak, hisz közülük többen sok évtizedes szakmai tapasztalattal, gyakorlattal rendelkeznek. Az is szerencsés, hogy a graduális képzésben is vannak olyan kurzusaink, amelyeket felvehetnek az orvostanhallgatók. Örvendetes továbbá, hogy léteznek olyan PhD-munkák a palliatív ellátás területén, amelyek segítik a kutatásokat.

Lényeges kérdés az ellátás további fejlesztésének a szempontjából az, hogy miként tudjuk a finanszírozást javítani, plusz forrásokat bevonni, de elsődlegesen kutatjuk azokat a lehetőségeket, amik az ellátási forma stabilitásának a biztosításához járulnak hozzá. A finanszírozott ellátási formák bővítése a cél, továbbá az, hogy teljes munkakörben, főállásban sikerüljön ezen a szakterületen is foglalkoztatnunk a munkatársakat. Sokan ugyanis csak másodállásként, a klinikai munkájuk után vállalják az otthoni hospice szakellátást, mivel annyira rossz a finanszírozása. Szakmapolitikai lépéseket is teszünk ennek érdekében, remélve, hogy előbb-utóbb sikerrel járunk.

Schweier Rita

Múlt havi rejtvényünk megfejtése: **A boldogság nem más, mint jó egészség és rossz memória.**

Most Albert Schweitzert idézzük:

A helyesen értelmezett tudomány (folytatás a rejtvényben)

AZ IDÉZET FOLYTATÁSÁNAK ELSŐ RÉSZE	DÉL-AMJ FŐVÁROS RÉGIÉS FEJFEDŐ	VAJDA JÁNOS MUZSÁJA VOLT	ÉKSZERFAJTA FOGVA, KEZDVE	POPCSA-PAT VOLT A FÜGGŐ VÁLTOZÓ	TISZTELETBELI FR. FILOZÓFUS V.	ÜSTÖKÖS CSÓVÁJA ILLETÉKESÉG	BUENOS ...: AZ ARGENTIN FŐVÁROS	SZIGETEK RÖVIDEN KÉRDŐSZÓCSKA	TAPASZTALAT MEGFIGYELÉS
▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	B
AZÉRT, AVÉGBŐL				POLINÉZ OSLAKOK RIZLING JELZŐJE				FÉL PERCI ÜGYET BÍRÓSÁG ELÉ VISZ	
▶			VASFEGYELEM KÍGYÓ, ANGOLUL				ARCSZÍN ERDŐKERÜLŐ		
PÉCHY ...: SZINÓ V. PARKOLÓ JELE	RÉSZBEN ODAÉGI INGATAG		JAPÁN FILLÉR TRENÍROZ		VEGYES TÁMASZ, TÁMOGATÁS				
▶		SZENTES- KEDŐ NÉMET SZIGET				MOHAMEDÁN JOG EGY KEVÉS			
▶		NOTRE ...: TEMPLOM MARÓ ANYAG			... GR OS; NAGYBAN FALÁNK, NAGYEVŐ		RITKA NŐI NÉV SÁRKÓZI KÖZSÉG		NYÁRI ÉDESSÉG
MEGMŰVELÉSEN SZÁNTÓFOLD	IDÉZET 2. RÉSZE IDÉZET 3. RÉSZE							AZERÓ JELE OTTAWA LAKÓJA	
▶			MESSZIRE KOMISZ, CSIBÉSZ		CSERZŐ- VARGA ÜRES EDÉNYI		FÉL VÉKA! ÉDES SPANYOL BOR		
SZÁMÍTÓ- GÉP- MÁRKA ABOVO			ÜVEGSZERŰ KÖZET KAUKÁ- ZUSI NÉP				KÖZPONTI RÉSZ ÖSSZE- SZID		
▶		ÉSZAKI FÉRFI NÉV NÉMET FILOZÓFUS		IGEN, ANGOLUL IVADÉK, UTÓD		MONDAT- RÉSZ AMJ IRÓ V. (HOWARD)			
ALBÁN FOLYÓ TOJÁS- HÉJ!		GRAFIKUS V. (JÁNOS) KUTYA MONDJA			KONVHAFONOK BIANKA, BECÉZVE		IZRAELI LÉGICÉG A FEJÉRE, RÉGISEN		
RÓMAI EZRES	GYOM- NÓVÉNY ÁRUHÁZ- LÁNC				HALOM, KUPAC KÖLTŐI KIÁLTÁS				
▶					FILMSZÍNÉSZ (STEVEN) FÉLFAI				
PONTOS- SÁG, RENDSZE- RETET	G								

Száz éve született Berde Botond, egyetemünk alapítványtevő díszdoktora

Berde Botond professzor 1914-ben Nagynyedden született egy jelentős hagyományokkal rendelkező erdélyi családba, amelynek a nemességét Bethlen Gábor adományozta 1615-ben. Felmenői között oldalágon ott találjuk Berde Áront, az első magyar nyelvű meteorológiai szakkönyv íróját, aki ugyancsak első volt a Kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem rektori székében.

Szülei, Jeney Erzsébet és Berde Károly (utóbbi egyetemünk egykori nagyhírű bőrgyógyász professzora) voltak. A XX. század történelmi eseményei döntően meghatározták a család életútját. Berde Botond két éves volt, amikor édesapja a trianoni döntés következtében a Romániához került Kolozsvárt elhagyni kényszerült, és a menekült egyetemmel Szegeden a Bőrgyógyászati Klinikán folytatta orvosi munkáját. 1931-ben édesapja pécsi professzori kinevezésekor szüleivel együtt érkezett városunkba. Középiskolai tanulmányait itt végezte a Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumában. A Pécsi Erzsébet Tudományegyetem orvoskarán 1937-ben kezdte meg tanulmányait. A második bécsi döntés után Kolozsvárott avatták orvosdoktorrá. Hallgatói kvalitásait a „sub auspiciis Gubernatoris” minősítésű diploma jelzi. A világháború utáni újabb területi változásokat követően ismét Pécsre költözött, ahol a Gyógyszertani és Kísérleti Patológiai Intézetben Mansfeld Géza fogadta munkatársai közé. Amikor tanítómestere Budapesten kapott egyetemi katedrát, követte őt az ottani egyetemre, majd 1948-ban Bázélbe távozott. Itt egy évig az orvoskar gyógyszerintézetében dolgozott, a következő évtől kezdve pedig egészen 1983. évi nyugállományba vonulásáig a Sandoz Ltd. munkatársa volt többek között az orvosi kutató részleg vezetőjeként, majd kutatás-fejlesztési igazgatóként és a végrehajtó tanács tagjaként. Látókörének széles spektrumát mutatja, hogy a Pubmed adatbázisban fellelhető 80 közleményének témaköre a neuroendokrinológiától az ergot alkaloidokon és prosztaglandinokon keresztül a termoregulációig terjed.

Bár kutatói pályája külföldön teljesedett ki, a pécsi Alma Mater meghatározó szerepét mindvégig hangsúlyozta. Itt a legnagyobb hatást Donhoffer Szilárd és Mansfeld Géza tanárai gyakorolták rá. Visszaemlékezéseiben mindkettőjüket nagy hálával és szeretettel, egyben finom humorral említi. Donhoffer professzorra emlékező írásában róla, mint atyai barátról emlékezik meg, kiemelve, hogy orvosi szemléletének kialakítását neki köszönheti: „Én az egész későbbi karrierem alatt merítettem ebből – a belgyógyászati diagnosztika köpenyén átszillogó kóréletteni tanításból – mert a kóréletteni folyamatok ismerete az én mindennapi munkám alapja volt.” Egyik legjelentősebb, a pajzsmirigy működésére vonatkozó közleménye is még pécsi tartózkodása idejéből, itteni munkahelyének feltüntetésével jelent meg a „Nature” c. folyóiratban, egyetemünk számára is komoly presztízst jelentve. Kutatásai mellett jelentős tudományszervezési és innovációs tevékenységet is folytatott. Nemzetközi elismertségét svájcon kívül lengyel, argentin, német, brit, amerikai és európai szintű (Academia Europea) szervezetek tagsága és díjai fémjelzik. A Magyar Tudományos Akadémia 1993-ban fogadta külső tagjává, valamint a Határon Túli Magyar Orvosok Bizottsága is felvette soraiba. A módszertannal kapcsolatos és gyógyszerfejlesztési irányultságát székfoglalójának címe is tanúsítja: „Új gyógyszerfajták felkutatásáról, különös tekintettel a metodoló-

giai kérdésekre”.

Egyetemünk 1994-ben adományozott honoris causa (tisztelbeli doktor) címet Berde Botond professzornak. Még ugyanabban az évben feleségével, Marie-Antoinette Gwerderrel javaslatot tettek egy fiatal oktatóink módszertani fejlődését elősegítő magánalapítványra. A javaslatot követően az 1997-ben megalapított és azóta is aktív Berde Botond Ösztöndíj segítségével eddig több mint húsz tehetséges fiatal nyert el pályázatával (az ösztöndíj kuratóriumának elbírálása alapján) 3-4 hetes tanulmányutat jeles külföldi intézményekben.

Berde Botond 2014-ben bekövetkezett haláláig állandóan figyelemmel kísérte az alapítvány munkáját, kézíratos hagyatékkal – bőrgyógyász professzor édesapjával egyetemben – azóta is jelen van egyetemi közösségünkben. (Különösen becses hagyatékunk Mansfeld Géza professzortól kapott Universal márkájú órája, amely mentorával együttes emlékét őrzi egyetemtörténeti gyűjteményünkben.)

Születésének századik évfordulóján hálával idézzük fel személyét és egyetemünk érdekében kifejtett példaértékű tevékenységét. Emlékezetét kegyelettel megőrizzük és ápolásra továbbadjuk az utódgenerációknak.

Emödy Levente
a Berde Botond Ösztöndíj
Kuratórium elnöke

Schneider Imre
a Berde Botond Ösztöndíj
Kuratórium előző elnöke

Fotó: Sebők Béla

Berde Botond Ösztöndíj: külföldi tanulmányút a hazai tudományért

Berde Botond professzor, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának egykori díszdoktora idén ünneplné századik születésnapját. Sajnos professzor úr már nincs közöttünk, de a farmakológia területén elért tudományos eredményein kívül nevét sok fiatal ismerheti a róla elnevezett ösztöndíj kapcsán. A professzor 1997-

ben alapított támogatási alapja sok pályakezdő kutatónak tett lehetővé külföldi tanulmányutat, amely során a fiatalok híres nyugat-európai egyetemeken gyűjthettek szakmai tapasztalatot. 2019-ben engem ért a megtiszteltetés, hogy az ösztöndíj segítségével karunk képviseletében egyhónapos gyakorlaton vehettem részt a King's College London Farmakológiai Intézetének laboratóriumában.

Londoni tanulmányutam során Susan Brain professzoraszony kutatócsoportjának munkájába kapcsolódhattam be, amelyben a TRPC5 ioncsatorna protektív szerepét vizsgáltam osteoarthritis állatmodellben. A gyakorlati idő alatt számos laboratóriumi technikát sajátíthattam el: PCR-ral genotípeztem géniütött állatokat, készítettem sejtenyészetet, amin kipróbálhattam a cobalt-imaging technikát, egértérdízületből és gerincvelőből metszeteket készítettem és elemeztem, elsajátítottam a safranin O festési technikát, bepillantást nyerhettem az immunhisztokémiai technikák fortélyaiba, valamint viselkedési teszteket is végezhettem. Megfigyelhettem a transzlációs medicina

1.

2.

1. Dr. Kéringer Patrik a King's College London bejárata előtt

2. A Termofiziológia Tanszék tagjai. Balról jobbra: Kiss Johanna, Oláh Emőke, Baumholczér Gréta, Fekete Kata, Hegedűs Dániel, dr. Kéringer Patrik, dr. Rumbus Zoltán, dr. Solymár Margit, Pákai Eszter, dr. Garami András, dr. Toldi János, Leonardo Kelava.

gyakorlatban való alkalmazását, az *in vitro* és *in vivo* vizsgálatok széles palettáját láthattam és próbálhattam ki, a kísérletek eredményét pedig a klinikai vizsgálatok fényében értékeltük.

A Termofiziológia Tanszékről (lásd fotó) nem én voltam az első, aki együtt dolgozhatott Susan Brain kutatócsoportjával: tanszékvezetőnk, dr. Garami András 2014-ben látogatta meg a laboratóriumot, szintén a Berde Botond Ösztöndíj segítségével. A tanulmányutaknak köszönhetően sikerült közös projekteket létesíteni a londoni kutatókkal a testhőmérséklet-szabályozás élettanának felderítésére, egyúttal erősítve karunk nemzetközi jelenlétét a tudományos életben.

Tanszékünk példája is jól mutatja, hogy van létjogosultsága a külföldi tanulmányutak támogatásának, a szakmai ismereteken túl a fiatal kutató bepillantást nyerhet más laboratóriumok működésébe, így segítve a hazai alap kutatás fejlesztését és minőségbeli javítását. Bízom benne, hogy a Berde Botond által alapított ösztöndíj még sok fiatalot fog inspirálni és a tudományos pályán tartani.

Dr. Kéringer Patrik

S. B.

B. L.

Az V. évfolyamosok búcsúfelvonulása – 50 évvel ezelőtt

A képek 1969. május végén készültek, az V. év végén, a szorgalmi időszak befejezésének örömeire, a szigorló év megkezdése ill. az évfolyam „szétszóródása” előtt. A képeken látható kollégák erre az évfolyamra jártak és 1970-ben végeztek. Főleg a kollégiumban lakók ötletei alapján készült a felvonulás forgatókönyve és a plakátok.

Dr. Szilágyi Károly
c. egyetemi tanár

Tisztelt Olvasók!

Mind 1848-49, mind 1956 forradalmának vannak olyan emblemikus hősei – ilyenek az aradi vértanú-tábornokok is – akik később az összes áldozat jelképévé válnak szinte. Szerencsére, Reményik Sándor gyönyörű versének keletkezése óta, már ismét a helyén áll az emlékmű Aradon. Tisztelet a hősöknek, őrizzük meg az emléküket rendületlenül!

Kiss Tamás
könyvtáros

Reményik Sándor: A szobor helyén

Kerestem, s megtaláltam a helyet.
Már égre nem törtek nagy vonalak,
Csak áldozati illat lebegett.
Körül vasrács, és belül pusztá gyepek,
De a gyepek közt gyöngyvirág-levelek.
A levelek közt egy-egy karcsú szár,
Hogy mennyi nőtt: én nem számláltam meg,
Csak hittel hiszem: éppen tizenhárom,
S tizenhárom gyöngy minden karcsú száron.
Hát ez maradt: túl szobron és időn,
Ércen, márványon, merev méltóságon,
Új viharon, új vértanúhalálon:
Tizenhárom gyöngy, tizenhárom száron.

Arad, 1929. május

A fotóhoz: 1989. AZ ARADI VÉRTANÚK EMLÉKÉRE – BLOKK. Ofszetny. 11 1/2:12 1/4 K. fog. T: Kékesi László. Á 1989. okt. 6.-1990. okt. 31. P 229 300 fog. 4 700. Az aradi 13 vértanú: (képek a címtől balra kezdve, az óramutató járásával egyező irányban) Schweidel József (1796-1849), Pöltenberg Ernő (1813-1849), Kiss Ernő (1799-1849), gróf Leiningen W. Károly (1819-1849), Knézich Károly (1808-1849), Nagysándor József (1804-1849), Damjanich János (1804-1849), Aulich Lajos (1793-1849), Dessewffy Arisztid (1802-1849), gróf Vécsey Károly (1807-1849), Török Ignác (1795-1849), Lázár Vilmos (1815-1849), Láhner György (1795-1849). A blokk bélyegén: A szabadság alakja Zala György aradi emlékművén. 4002 BI 206 4051 20(+10) Ft 500,- 500,- (Forrás: Magyar Posta- és Illetékbélyeg Katalógus)

Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán

Megyünk, valami láthatatlan
áramlás szívünket befutja,
akadozva száll még az ének,
de már mienk a pesti utca.

Nincs más teendő: ez maradt,
csak ez maradt már menedékkül,
valami szálló ragyogás kél,
valami szent lobogás készül.

Zászlóink föl, újjongva csapnak,
kiborulnak a széles útra,
selyem-színei kidagadnak:
ismét mienk a pesti utca!

Ismét mienk a bátor ének,
parancsolatlan tiszta szívvel,
s a fegyverek szemünkbe néznek:
kire lövetsz, belügyminiszter?

Piros s vér a pesti utcán,
munkások, ifjak vére ez,
piros a vér a pesti utcán,
belügyminiszter, kit lövetsz?

Kire lövtek összebújva
ti, megbukott miniszterek?
Sem az ÁVH, sem a tankok
titeket meg nem mentenek.

S a nép nevében, aki fegyvert
vertél szívünkre, merre futsz,
véres volt a kezed már régen
Gerő Ernő, csak ölni tudsz?

...Piros s vér a pesti utcán.
Eső esik és elveri,
mossa a vért, de megmaradnak
a pesti utca kövein.

Piros s vér a pesti utcán,
munkások - ifjak vére folyt,
- a háromszín-lobogók mellé
tegyetek ki gyászlobogót.

A háromszín-lobogók mellé
tegyetek három esküvést:
sírásból egynek tiszta könnyet,
s a zsarnokság gyűlöletét,

s fogadalmat: te kicsi ország,
el ne felejtse, aki él,
hogy úgy született a szabadság,
hogy a pesti utcán hullt a vér.

Budapest, 1956. október 26-27.

Tamási Lajos: Halottak napja

– Menj el a térre
ahol fekszenek,
mondták – csak menj oda
ha nem hiszed.

Elindultunk
és néztük, hogy dörög
egy helikopter
a város fölött.

Kocsikon fegyver,
tankok, katonák
vonultak
a Szabadság-hídon át.

A rádióban
dobolt a gyászzene,
szél fujt, a város
vad lélegzete.

Esőben csillogtak
a háztetők
amikor megálltunk
a tér előtt.

Sötétedett már,
nem láttuk a vért,
csak a gyertyák
lobogtak a holtakért.

S nem tudtuk, hogy
ki ölt és ki a holt?
Hullt az eső,
halottak napja volt.

1956. november

A szobor Szervátiusz Tibor alkotása.
Felállítás éve: 2001. Budafokon a Városház téren láthatjuk.

Tamási Lajos: A rend

És helyreállt a rend és fölötte
keményen és szilárdan áll a törvény.
Csönd van. S ennél nem telik többre
a megreccsent gerincek földjén.
Nytított sebekre ráfagyott a
megalvadt sűrű vér vöröссе.
Födetlen idegek remegnek
s a csontok rosszul forrnak össze.

1958-59.

Csuklós buszon a Mobilitási Hét fontos üzenetei

A PTE is csatlakozott az Európai Mobilitási Hét programjához, melynek célja, hogy a városokban, így Pécsen is felhívják a figyelmet a fenntartható közlekedési alternatívákra, a sétára, a kerékpározásra vagy a közösségi közlekedésre. Szeptember 19-én karunk parkolójában egy, a közösségi közlekedés részét képező csuklós buszt festettek a hallgatók, az oktatók és a PTE gyakorló gimnáziumának a diákjai.

A pécsi egyetemisták körében igen népszerű a kerékpározás és a közösségi közlekedés kombinációja, így adott volt, hogy egy busz felületén jelenjenek meg a Mobilitási Hét kampányának fontos üzenetei. A körbefutó grafikán a várossal és egyetemmel azonosítható jellegzetességeket – mint az épített örökség, a kulturális sokszínűség, a tudomány és szellemi szabadság – a föld színeiben pompázó inda öleli, ami a természeti környezet szépségére, törekenységére, ugyanakkor éltető erejére, vitalitására hívja fel a figyelmet.

Tervezője dr. Vasváry-Nádor Norbert, a Műszaki és Informatikai Kar Ipari Termék- és Formatervező szakának vezetője, a kivitelezésben pedig a szak hallgatói segítettek. A festett busszal szeptember 20-tól már lehet találkozni a városi közlekedésben.

Ne csak a jelenben élünk, hanem a jövőre is gondoljunk!

Interjúmban dr. Gócze Katalinnal, a Sportmedicina Tanszék tanszékvezető helyettesével beszélgettünk. A szöveg elkészítésének apropóját az adta, hogy a Sportmedicina Tanszék irányításával létrejött egy kifejezetten női sportolóokra fókuszáló munkacsoport, amely nem titkoltan azt tűzte ki célul zászlajára, hogy evidenciákon alapuló, hiteles információkból táplálkozó forrással segítse az amatőr hobbi- illetve a profi- és félprofi sportolókat egyaránt.

A beszélgetésünk apropóját az adja, hogy létrejött egy felmérés, amely kifejezetten női hobbi- és versenysportolókra fókuszál, mi adta az ötletet?

Gócze Kata: Egyfelől úgy gondolom, hogy a női sportolók külön figyelmet érdemelnek, hiszen nőként a saját egészségügyi problémáikkal kell megküzdeniük, illetve a sportolásból adódóan más jellegű igényeik vannak, mint a férfi sportolóknak. Az persze fontos, hogy ezt a sportolók körében is tudatosítsuk, másfelől az ellátó rendszernek is fel kell(ene) erre készülnie, hogy képes legyen ezeket a speciális igényeket kiszolgálni. Fontos megjegyezni, hogy az utóbbi évtizedekben jelentősen megnőtt az aktívan sportoló nők száma, világszinten és Magyarországon egyaránt. Főként a középkorú nők esetében ez az egészségtudatosság része, illetve mozgalom-szerűen keresik az új kihívásokat, amelyek kapcsán kiteljesedhetnek. Szabadidős tevékenységként indítják a sportot, majd egyre komolyabb célokat kitűzve próbálják a határaikat feszegetni.

Szükségtelen elvonatkoztatni Önmagadtól, hiszen te is besorolható vagy ebbe a csoportba. Hogy látod a nők helyzetét a mai Magyarországon?

G.K.: Az ismeretségi köröm nagyobb részében szerencsére divattá vált a mozgás. Ez az egészségmegőrzésünk szempontjából nagyon fontos lépés, amit azonban önszántunkból kell megindítanunk! Úgy látom, hogy ez öngerjesztő folyamat, mert a testi és a pszichés oldalon is pozitív visszacsatolást kap a sportoló. Ennek is köszönhető, hogy egyre nagyobb tömegek mozdulnak meg.

Az biztosan kijelenthető, hogy divattá vált az amatőr sportolás, de hogy látod emellett az érintettek felkészültségét, tudatosságát?

G.K.: Sok esetben célokat igen hamar kitűznek maguknak az emberek, azonban ezek gyakran nem reálisak, illetve a cél felé vezető útem nem biztos, hogy megfelelő tempójú. Így, arra szeretnénk fókuszálni, hogy az egészségtudatosság megtartása mellett sérülésmentesen tudjon az egyén felkészülni. Hiszen, nem csupán az elérhető életkor növelése a cél, hanem az egészségben eltöltött évek száma. Sajnos a nem megfelelő forrásból szerzett információ könnyen félreveheti az egyént.

Az elmúlt években tanszéket váltottál, a korábbi munkahelyeden is foglalkoztál az egészségmegőrzés témakörével, de változtatt-e rajtad a Sportmedicina Tanszéken betöltött szerepköröd?

G.K.: Nagy mértékben nem, mert már családayaként is arra törekedtem, hogy tudományos alapokon nyugvó információk segítsenek a családunk egészségének megőrzésében, szokásaink kialakításában. A gyermekeinknél pedig különösen fontos, hogy már korai szakaszban olyan mintákat kapjanak, az étkezésben, a sportolásban, az egyéni stresszhelyzet kezelésben, amelyek egész életre szólhatnak, de feltétlenül egy jó alapot, amelyre építkezhetnek. Ez az egyik része a dolognak. Viszont a váltásban abszolút szerepet játszott, hogy dolgozhassam az egészségtudatosság fejlesztésén profi- és hobbisportolók körében egyaránt. Ez jelenleg hazánkban nem kellően megalapozott,

de talán igazi jövőképe sincs. Egy sportoló életében pedig különösen fontos, hogy *ne csak a jelenben éljen, hanem a jövőre is gondoljon*, és ez kiterjedjen a sportolói karrierjét követő életszakaszokra is. A hobbisportolókra sajnos általánosságban igaz, hogy az egészségmagartásuk gyakran megegyezik az átlag magyar lakosság attitűdjével, és ez egyáltalán nem kedvező, szóval bőven van teendő e téren...

Elméleti tanszék igazgatásában veszel részt, mégis kiléptetek a frontvonalba. Mi inspirálta a döntést?

G.K.: Őszinte leszek: keresem a kihívásokat és szeretnék új területeket feltérképezni! A korábbi kutatási területem is a női egészségmegőrzéssel volt kapcsolatban: a méhnyakrák carcinogenesisével foglalkoztam molekuláris szinten. Már akkor is az egyéni rizikóbecslés volt a fő célterület. Tulajdonképpen félig-meddig ezt a missziót szeretném folytatni. Az ötlet nem teljesen a sajátom, de azt láttam, hogy az amerikai intézetekben külön részlegek foglalkoznak a női sportolókkal. Ezt egy olyan iránynak láttam, amit érdemes itthon is meghonosítani és népszerűsíteni. Különös tekintettel arra, hogy egy nő életében vannak különleges (élet)szakaszok mozgás tekintetében is, elég, ha csak a várandósság előtti és utáni időszakra, vagy a változókorra gondolunk. Ezek a fázisok a nő életében különféle kihívásokat rejtenek, és nem biztos, hogy tisztában vannak vele, hogy adott periódusban a testük mit bír el, vagy milyen mennyiségű-minőségű terhelés optimális.

Magyarországon a női futók csoportját céloztátok meg a felmérésekkel.

G.K.: Igen, és ez nem volt véletlen: azt látjuk, hogy a futás hazánkban egyre népszerűbb és szinte hetente hirdetnek meg újabb futóversenyeket. Ugyanakkor a közvetlen környezetem is felhívta már a figyelmemet arra, hogy nincsenek olyan hiteles források, amelyek megbízható információkkal segítik a sportolókat. És akkor az egyéni adottságokról még szó sem ejtettünk.

Számos tevékenységet hangoltatok össze, így szálltok ki a futóversenyek helyszínére. Kik tartoznak a csoportba?

G.K.: Elméleti és klinikai intézetek is csatlakoztak: A Gyógyszerésztudományi Kar Gyógyszerészi Biotechnológia Tanszéke Kvell Krisztián vezetésével, a Fogászati és Szájsebészeti Klinika csapata Gurdán Zsuzsanna irányításával, a Foglalkozás-egészségügyi Munkahigiénés Központ biztosítja számunkra a szűrőbusz használatát, amely berendezéseit a saját igényeinkhez tudtuk igazítani. A csapattal a női sportolókra, a náluk leggyakrabban jelentkező problémákra fókuszálunk, elsősorban az atléta triászra, mint kórállapotra illetve annak feltárására. Másik fontos szempont volt a felkészülést segítő sérülésrizikó-becslés. Ezek mellé a Fogászati és Szájsebészeti Klinika biztosította a szájüregi szűrést, amely kapcsán fontos kiemelni, hogy a szájüregi patológiák incidenciája jelentősen emelkedik. A következő versenyen a Bőrgyógyászati és Onkodermatológiai Klinika munkatársaival együttműködésben a fényvédelem fontosságára és lehetőségeire is szeretnénk felhívni a figyelmet, anyajegyszűréssel egybekötve.

A sportolók hogy viszonyulnak a lehetőséghez, amit felkínáltak számukra?

G.K.: A harmadik, nagy létszámmal megrendezett „futóversenyünkre” készülünk, ami alapján elmondható, hogy a szervezők ropantul örülnek a lehetőségnek. Több ezer induló közül minden korszály képviselteti magát, lényegében a teljesen amatőr szinttől, a félprofi/profi versenyzőig. Eddigi tapasztalataink alapján, a részvételre vetítve a szűrőre résztvevők száma mutatható volna kedvezőbb arányt is.

Benne van ebben az, hogy a magyar lakosság nincs felkészülve arra, hogy ilyen lehetőségekkel éljen, vagy egyszerűen tartanak az eredménytől?

G.K.: Biztosan ez az utóbbi is szerepet játszik benne, gondolok elsősorban azokra, akik a struccpolitikához ragaszkodva elkerülik az ilyen lehetőségeket. Persze nem értem igazán a lelkesedés hiányát, mert annyiféle szűrővizsgálatot népszerűsítenek manapság, helyi és országos rendezvények egyaránt... Szerencsére van az éremnek egy másik oldala is: voltak, akikre kifejezetten ösztönzőleg hatott, amikor megtudták, hogy a hozzájárulásuk kutatási törekvést is szolgál.

Milyen elemekből tevődik össze egy ilyen szűrés?

G.K.: Az atléta triász elsősorban olyan sportágakban gyakori, ahol szoros testsúlykontrollra van szükség. Ez hosszútávfutóknál is gyakori jelenség, amikor az energiabevétel és -felhasználás krónikusan felborul. A kedvezőtlen étkezési mintázat velejárója lehet a csontegészséget is negatívan befolyásoló hormonháztartás zavarára illetve következményes vérszázavar és vérszékímaradás. A szűrés csontsűrűség mérésből az atléta triász kockázatbecslésére nemzetközileg validált, dietetikai, sportolási szokásokat feltérképező és pszichés állapotot felmérő kérdőív kitöltéséből, testösszetétel méréséből, vizeletvizsgálatból, szájüregi szűrésből és ujjbegy vér analíziséből tevő-

dött össze. Ehhez kapcsolunk testtartás elemzést, funkcionális mozgásmintázat-szűrést illetve megítéltük a kötőszöveti lazaságot.

Mintaszám tekintetében mi az a célkitűzés, amellyel már elégedett volnál?

G.K.: Jelenleg 100 körüli mintaszámunk van, ezzel már elkezdünk dolgozni. De talán a teljes csapat nevében mondhatom, hogy vagyunk annyira elkötelezettek a téma iránt, hogy a közeljövőben rendszeressé tegyük a mintagyűjtést!

Ha bátran a jövőbe tekintünk, akkor milyen változásokat látnál örömmel a női hobbi- vagy versenysportolók körében?

G.K.: A mozgásra mindenkit csak bátorítani tudok, ugyanakkor figyeljünk arra, hogy ne hirtelen és átgondolatlanul vágjunk bele a sportolásba! Próbáljunk ki minél több mozgásformát, legyen tudatosabb a sportág-választás, ugyanakkor legyenek bátor, de megvalósítható célkitűzéseik a nőknek, amelyek az életvitelükhöz, a testalkatukhoz és az adottságaikhoz harmonikusan illeszkednek. Mindezekon túl jó volna segíteni abban, hogy a szájhagyomány útján terjedő, a félreérthető, vagy hamis evidenciákon alapuló mendemondákat felváltásuk a formába öntött, valóban használható és elérhető információk.

Váncsodi József

Biciklis reggeli a PTE ÁOK-on

Szeptember 24-én az előadások, gyakorlatok kezdete előtt reggelivel és kávéval várták a biciklivel érkezőket a PTE ÁOK főépületében. A Bringás reggeli a karon működő Kerékpáros Munkacsoport szervezésében zajlott. A Kerékpáros Munkacsoport vezetője dr. Tényi Tamás dékánhelyettes, tagjai Berta Anikó, az Angol-Német Hallgatói Önkormányzat irodavezetője, dr. Duga Zsófia, a Magyar Felvételi és Hallgatói Szolgáltató Iroda vezetője, Varga Zsuzsanna a Dékáni Hivatal vezetője dr. Nyitrai Miklós dékán képviselőjében, valamint egy hallgató. A munkacsoport célja a hallgatók közlekedésbiztonsági ismereteinek bővítése, a kerékpározás népszerűsítése és a kerékpározással kapcsolatos infrastrukturális fejlesztések megvalósítása. A munkacsoport programjainak egyike a Bringás reggeli. A kerékpárral érkezők hasznos ajándékokat, lámpát, csengőt is kaptak, valamint kerékpárra szerelhető kosarat is nyerhettek. A rendőrség képviselőjében a Baranya Megyei Balesetmegelőzési Bizottság idén is részt vett az eseményen. Ismeretterjesztő anyagokkal, kerékpáros kiegészítővel és gravírozással is készültek, illetve készségesen válaszoltak a felmerülő kérdésekre. Az esős idő ellenére sokan részt vettek az eseményen, a 200 darab kakasócsiga hamar gazdára lelt. A következő Bringás reggeli a tavaszi szemeszterben lesz. A Kerékpáros munkacsoport ezúton is szeretné kifejezni köszönetét mindenkinek, aki hozzájárult a program szervezéséhez, lebonyolításához!

Karakai Soma
Fotó: Verébi Dávid

Az ÁOK Munkatársak Archívumából válogatunk

*Dr. Csiky József (1881-1929)**

*Dr. Csiky József
(Balatonfüred, 1926.)*

1881-ben Marosvásárhelyen született Csiky József. Budapesten járt egyetemre. Díjazott demonstrátorként – I. sz. kórbonctani intézet –, majd gyakornokként 1903-tól (ekkor volt szigorló orvos) szerepel az egyetem munkatársai között. Herzog Ferencsel és Ángyán Jánossal a világhírű Jendrassik Ernő (1858-1921) bel- és idegyógyász, fiziológus tanítványai között tartják számon.

Az I. világháborúban tartalékos százados-orvosként a budapesti honvédehelyőrségi kórházban szolgált. Érdemeire való tekintettel elnyerte a Vöröskereszt hadiékítményes tiszti diszjelvényt, valamint a III. osztályú polgári hadiérdemkeresztet. 1916-ban magántanári képesítést kapott „az idegkórtan és gyógytanból”. Gyógyító tevékenységet a Nemzeti Színház és Operaház tagjainak 50 ágyas hadikórházában – amely 22 hónapi működés után szűnt meg 1916 májusában – is folytatott. 1917-től az országos hadigondozó hivatal Bajza-utczai utókezelő intézetének volt a parancsnoka, majd igazgatója lett. 1919 májusától a Révész-utczai (Hadigondozó) közkórház II. számú idegbetegek osztálya főorvosként dolgozott.

1907. szeptember 1-től a budapesti tudományegyetem idegkórtani-, 1909. december 1-től 1919. augusztus 31-ig a II. számú belgyógyászati tanszékére tanársegédi, majd 1919. szeptember 1-től 1922. augusztus 31-ig terjedő időre adjunktusi megbízást kapott. Előtte 1904-től illetve 1905-től volt díjazatlan, majd díjazott kórbonctani illetve belgyógyász gyakornok.

A Pozsonyból menekülni kényszerült Erzsébet-tudományegyetem 1921/22-es tanévének első félévében dr. Csiky József heti 7,5 órában a belorvostant, 4 órában pedig a belorvosi diagnosztikát oktatta.

1921. október 6-án nevezték ki a debreczeni magyar királyi Tisza István-tudományegyetem orvostudományi karának belgyógyászati tanszékére. Az orvosi kar megnyitójára november 6-án került sor. Dr. Kenézy Gyula „nagyhatású” megnyitója után Csiky József tolmácsolta a kar tanárainak ígéretét, miszerint a legjobb tudásuk szerint szolgálják az egyetemet. Erre az igyekezetre talán a legjobb példa, a pár év eltelte után az Egyetértés 1924-es évfolyamában közölt részletes bemutatás az addigra „Csiky klinikaként” ismert belgyógyászati osztályról. Néhány érdekesség a cikkből: az ácskapocs formájú épület földszintjén 42. emeletén 68 férőhely volt. Létezett „urifertály” amely összesen 14 db 6, 4, 2, 1 ágyas kórteremből és külön szobákból állt, azonban a klinika valamennyi betege számára első osztályú, napi ötszöri étkezést biztosítottak. Az alagsorban több milliót érő „vízgyógyintézet” és „villamos gyógytelep” szolgálta a gyógyítást. Az emeleten került elhelyezésre a 8000 kötet magyar és idegen nyelvű könyvből és folyóiratból, valamint 30000 különlenyomatból álló Jendrassik-könyvtár, melynek gyűjtőköre a belgyógyászat és a „valamely betegségből származó idegbetegségre vonatkozó” szakirodalom volt. Kezelésével Brief József könyvtárfelügyelőt bízták meg. A könyvtár alapjául Jendrassik Jenő (1824-1891) gyűjteménye szolgált. A könyvtár falain a „két Jendrassik”, Csiky és az idősebb Jendrassik példaképének Jean-Martin Charcot-nak (1825-1893) arcképei függtek.

Egy másik érdekes eseményről is beszámoltak a korabeli lapok. Csiky József volt a főrendezője az Országos Diáknyomorenyhító Akció keretében 1924 májusában megrendezett hangversenynek.

A debreceni klinikára történt kinevezésével egyidőben kezdett el foglalkozni ápolónőképzéssel. A magas színvonalú képzést a Rockefeller-Intézet egy 40 férőhelyes ápolónői otthon építésével támogatta 1926-ban. Igazgatója lett a debreceni ápolónői intézetnek is. 1926-ban Eugène Louis Backman (1883-1965) az uppsalai egyetem orvosprofesszora 2000 kötetből álló gyűjteményt küldött dr. Csiky Józsefnek keresztül az debreceni egyetem számára. Valószínűleg a küldemény is a Jendrassik-könyvtárat gazdagította.

Talán egyik legutolsó megnyilvánulása volt a Debreceni Orvosegyesület 1928. december 13-i évfűlésének megnyitója, amelyben a gyakorló és a klinikus orvosok összefogását, együttműködését, szükség esetén „seminariumi esték” megszervezését szorgalmazta.

Krónikus szívbajban szenvedett, de hirtelen bekövetkezett halálát agyvérzés okozta. Ideiglenes ravatalát a debreceni egyetem előcsarnokában állították fel, de Budapesten helyezték örök nyugalomra 1929. január 28-án. 1925-től tagja volt az Orvosi Hetilap sajtóbizottságának. Az Orvosi Hetilap hasábjain Ángyán János vett végső búcsút tőle 1929. február 2-án.

Az Orvosi Hetilap, az Orvosképzés és a Budapesti Orvosi Újság egyaránt számos publikációt közölt az igazgatása alatt álló Tisza István-Tudományegyetem belklinikájáról.

Könyvfejezet:

- A belorvostan tankönyve (szerk. Jendrassik Ernő). 1914.
- Belorvosi diagnosztika (szerk. Jendrassik Ernő). 1921.
- Belorvosi diagnosztika 2. jav., bőv., kiad. (szerk. Jendrassik Ernő). 1926.

Cikkek:

- A chronikus szívbajok modern gyógykezeléséről (1906)
- A hypotonia méréséről (1908)
- A myastheniás gravis pseudoparalyticáról és a vele kapcsolatos kimutatható izomelváltozásról (1910)
- A sublimat hatása a Wassermann-reactióra (1910)
- Myasthenia gravis gyógyult esete (1912)
- Szokatlan nagyságu megoperált agyvelődaganat (1915)
- Adatok az ischias tanához (1915)

Az utómozgás tünetéről. A Kohnstamm-féle katatonuskísérlet. (1915)
 Kísérleti adatok az asthma kérdéséhez (1916)
 A traumás neurosisról (1916)
 A hüléses arczidegbénulás kórboncztanához (1916)
 Agydaganatok belgyógyászati diagnózisa (1922)
 A fejfájásról (Orvosképzés. 1926.)

Előadások

Általános szempontok a koponyasérültek utókezelésében. (1918)
 A betegápolónők és ápolók kiképzése és szervezése (1926)
 Az ápolónevelés államosítása (1926)
 A főfajás patológiájáról és terápiájáról (1926)
 A diabetes sebészi kezeléséről (1927)

Tagság

Természettudományi Társulat
 Budapesti Királyi Orvosegyesület (1921-ig, Ő volt az első főtitkár!)
 Debreceni Orvosegyesület
 A háború folytán megkárosodott orvosok és családjuk segélyezésére alakult budapesti helyi bizottság
 Debreceni Zenekedvelők Köre
 Tiszántúli Automobil Club

* Írásunkban a forrásokban szereplő névváltozatokat szerepeltettük és néhány esetben az eredeti helyesírást alkalmaztuk!

(Az érdeklődők számára e-mailben elküldjük a felhasznált cikkek listáját!)

Dr. Gracza Tünde, Szabolcsi Csilla

Dr. Kiss Iván egyetemi magántanár emlékére (1945-2017)

2017. december elején telefonon hívtam, nem jelentkezett. Később felesége sírva közölte, hogy Iván barátunk november 29-én elhunyt. Betegségének első tünetei 2015 év végén jelentkeztek. Nagyon szeretne volna megérni Stella lánya diplomaavatását. Halála előtt három héttel még naponta úszott, de a gyilkos kór erősebb volt nála.

Édesapja Kiss E. Viktor, Pécs egyik legismertebb orvosa volt: kétüléses, háború előtti Fiat Topolinóját (CD 508) ismerték az egész városban. Mindig elegánsan, Eden kalappal, fehér ingben és nyakkendőben, barna bőr orvosi táskájával járt a betegeihez. A nap mind a 24 órájában elérhető volt, a hétvégeken is. Rendelője a lakásán volt, röntgenkészülékkel, laborral. Hasvízcsapolást, mellkasröntgent, kontrasztos gyomor-bél vizsgálatot, próbareggelit, sőt, mikroszkópos diagnosztikát is végzett. Ma már nem létező, sokoldalú orvos, a címnek valóban megfelelő *medicus universalis* volt.

Barátságom Ivánnal 1952-ben kezdődött, 1954-ben Iván szülei vendégül láttak Tihanyban. Kocsis Bélával 4 éven keresztül egy osztályba jártak a hatvanas évek kezdetén a Pécsi Széchenyi István Gimnáziumba, ebből az osztályból többen a Pécsi Orvostudományi Egyetemen szereztek diplomát éppen 50 éve. Először a 2018. évi érettségi találkozónkon szembesültünk a szomorú ténnyel, hogy a névsorolvasáskor Iván nem jelentkezett, és most már többé nem fog érettségi találkozóra jönni, az orvosi diplománk kiadásának 50. évfordulóján sem lesz sajnos jelen. Elvesztettük egy kedves iskola-társunkat, egy évfolyamtársat, egy hajdan volt szorgalmas medikust és egy sokoldalúan képzett szakorvost.

Iván az úszás szerelmese volt, bosszankodott, ha megfázott és nem mehetett le az uszodába. Sokat utazott külföldre és sokoldalú nyelvtudásával (angol, német, francia) tűnt ki. A kiváló tanárokat sajnos nem lehet felsorolni hely hiányában, de meg kell említeni többek között Simai Margit tanárnőt, aki észrevétlenül megtanította diákjainak a fizikát, Horvát Adolf Olivér tanár úr, a Mecsek növény-tudósa még mikroklíma-mérésekbe is bevonta őket, vagy Takács László biológiatanár, aki a Szörényi intézetben volt aspiráns, felejthetetlen biológiaórákat és szakköri foglalkozásokat tartott: 1962-ben már kromatográfiás futtatásokat végeztetett a középiskolában... Bal-lagási búcsúként most is tanítványaiiban él az elhangzott elbocsátó mondat: Menjete, elöttetek a végtelen tér, ahol mindenki megtalálja helyét.

Az orvosegyetemen is szerencsések voltunk (1963-1969), a hatvanas évek elismerten a POTE aranykorszaka volt. Sok-sok neves professzor tanított bennünket és adta át szakmai tudását. Akkor az egyetemnek kimondottan volt nevelési funkciója. A klinikusok a példájukkal tanítottak bennünket. Az egyik legmeghatározóbb személyiség Romhányi professzor úr volt, örökérvényű mondásainak egyike: a siker egyik fontos kulcsa, hogy főnököt kell tudni választani. Iván életútja abszolút mértékben alátámasztja ezt a mondatot.

Kifejezetten előnyös megjelenése, szerénysége és szolgálatkészsége az évfolyam egyik legnépszerűbb tagjává tette. Egy jellemző példa erre, hogy óraszünetekben évfolyamtársait (a lovagiasság szabályai szerint természetesen elsősorban a hölgyeket) BMW Isetta

350 kocsiával szállította az egyetem akkor több kilométeres távolságban lévő intézetei között. Mint orvostanhallgató bejárta Európát, németül, angolul és franciául beszélt. Két éven keresztül diákkörösként dr. Papp Gyula (később Szegeden tanszékvezető, az MTA rendes tagja) mellett dolgozott a Gyógyszertani Intézetben. Ahogy ő mondta, „hat év kemény munka után”, 1969. szeptember 12-én avatták orvosdoktorrá Kiss Ivánt a POTE aulájában.

Orvosi pályafutását 1969. október 1-én kezdte a dunaujvárosi Városi Kórház Kórbonctani Osztályán, mint segédorvos. Főnöke a szakmailag kitűnő, munkájában nagyon érdekelt Romhányi-tanítvány, dr. Rajkovits Károly volt. Nagyon sokat tanult tőle, többek között a Romhányira jellemző látásmódot. Nagyszerű múzeumuk volt, gazdag metszetgyűjteménnyel. Dunaujvárosban a szemészet, urológián és a fertőző osztályon valamint mentősként is ügyelt, belekóstolva a gyakorló orvosi munkába. 1973-1977 között az Orvostovábbképző Intézetben (OTKI), a II. Sebészeti Klinikán dolgozott, mint tudományos munkatárs: asszisztált, sebészek kandidátusi disszertációját segítette. Ideje nagy részét az Endrőczy Elemér vezette Kísérleti Laboratóriumban töltötte. Itt ismerkedett meg az alapvető statisztikai és állatkísérletes módszerekkel. Sebészeti tevékenysége egyik mellékállomása a testüregekben uralkodó pH telemetriku meghatározása volt. Tassonyi Edömér hívására aneszteziológus lett. Itt alkalmazták egyedülálló gyakorisággal a katéteres adagolással végzett folyamatos epidurális anesztéziát, itt ismerte meg a fájdalomterápiát is.

1977-ben került Németország egyik legszebb városába, a szép fekvésű Freiburgba, Kurt Wiemers professzorhoz, aki sebész és aneszteziológus volt. A bemutatkozó félórás szakmai beszélgetés után a professzor meghívta munkatársai közé. Kollégái szeretettel fogadták. Itt, mint aneszteziológus minden klinikát végigjárt. Három év után kinevezték adjunktusnak. 1980-ban szakorvos: az Idegsebészeti Klinika vezető aneszteziológusa lett. A 80-as évek elején a fájdalomterápia még gyermekcipőben járt, az angolszász országok jóval előrébb jártak, ezen a területen Kiss Iván Európában az elsők közé tartozik. 1983-ban a Magyar Tudományos Akadémia meghívta a külföldön élő magyar orvosokat, hogy tartsanak referátumot a szakterületükről, így kapott ő is meghívást egy előadás megtartására. Nyugat-Európában több vezető sebészeti és idegsebészeti klinikát látogatott meg, tapasztalatszerzés céljából (1979/1980). Iván minden új eljárásnak – megfelelő kontroll után – híve volt.

Lassan eljutott a gondolathoz, hogy egy olyan habilitációs disszertációt írna, amely közvetlenül a betegellátás gyakorlatát szolgálja. Egy modellt kívánt megvizsgálni: éreznek-e az állatok krónikus fájdalmat? Ebben a munkában három ember segítette: Tóth Károly patológus, aki akkor Ivankovic professzor mellett, Heidelbergben daganatos patkánytörzseken végzett kutatásokat. Hallgatókori mentora, Papp Gyula akadémikus, a szegedi gyógyszertanász professzor felhívta figyelmét Francis Colpaert kutatóra (Belgium), aki két módszert is kidolgozott a fájdalom patkányokon történő mérésére. Személyes találkozás után jó barátságba került vele, éveken keresztül együtt dolgoztak. Ami talán ennél is fontosabb volt, a kísérletes munkával egyidejűleg standardizáltan kezelte a freiburgi klinikán a gyógyíthatatlan rákos betegek fájdalmait. S ami ma már elképzelhetetlen Németországban, pár hónap rendkívüli szabadságot kapott a habilitáció megírására, csak az ügyeletekben kellett részt vennie. A kötelező előadás megtartása és a *habilitált doktor* cím elnyerése után 1987. május 18-án egyetemi magántanári címet kapott, és növelte aktivitását az orvostudományban. 38 szemeszteren keresztül oktató a Freiburgi Egyetemen. A habilitáció anyagát „Karzinomschmerzen” címmel a Springer Verlag jelentette meg 1987-ben Bécsben.

1989-ben megpályázta és elnyerte Essenben az Alfried Krupp Alapítvány teljes körű orvos továbbképzést nyújtó új kórházában az 500 ágyas aneszteziológiai osztály főorvosi állását. Rengeteg tanítványa volt. A Krupp kórház a Focus nevű hetilap vizsgálatai alapján 1990-ban Németországban a legjobb kórháza címet nyerte el. Továbbra is publikált elismert szaklapokban. 1992-ben a Springer Verlagnál jelent meg a „Neuroanästhesie” c. könyve, ez az első ebben a tárgyban, amely a német nyelvterületen megjelent. Külön hangsúlyt fektetett a regionális anesztéziák precíz, kíméletes, anatómiai ismereteken nyugvó kivitelezésére. Ő maga minden új eljárást megtanult, így bevezette a lokálanesztetikum ópiáttal való kombinációját, ami a mellékhatások számát csökkenti. Minden klinikai részleg aneszteziológiai ellátásában személyesen is részt vett.

Tudományos és nagyszerű oktatási, nevelési munkájának elismerésül a Haynal Imre Egészségtudományi Intézet Budapest (OTKI utódja) „doctor honoris causa” címet adományozott Kiss Iván egyetemi magántanárnak. A Lancet Lifeline rovatában 2000-ben egy interjú jelent meg vele. Barátja Francis Colpaert 2002-ben történő meghívását elfogadva, egy ún. sabbatical évet töltött kísérletes munkával. Ez a tartózkodás újabb tudományos sikereket és további szakmai kapcsolatokat eredményezett. Nyugdíjazása után is a klinika alkalmazottja maradt, azonban hobbjának is élt. Utolsó éveiben családtörténeti kutatással is foglalkozott valamint anyagi nagyszülei sorsával magyar származású világutazókkal) Erről számolt be 2015. október 29-én a Pécsi Zsidó Szabadegyetemen „Láthatatlan örökségem. Öt évtized medicina” címmel tartott nagyszerű előadásában.

Rá jellemzően haláláig kapcsolatban volt a klinikával. Főorvostársai, beosztottjai és német aneszteziológus kollégái nagyon megbecsülték, és nagy részvétellel búcsúztatták el Essenben. Vele egy nagyszerű orvos, oktató és kutató távozott el az élők sorából. Családja, tanítványai, tisztelői, barátai és évfolyamtársai emléket kegyelettel megőrzik.

*Makovitzky József (Heidelberg és Freiburg)
Kocsis Béla és Emődy Levente (Pécs)*

Főszerkesztő: Bogár Lajos

Szerkesztők: Ábrahám Hajnalka, Barthó Loránd, Bátor Judit, Gracza Tünde, Hollósy Tibor, Kozári Adrienne, Ludány Andrea.

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke

A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 72/536-116. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031

Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo ■ HU ISSN 1586-1295.

Nyomtatva a PTE Nyomdája.

Köszönjük Kittkáné Bódi Katalinnak, az Oktatástechnikai és Szolgáltatási Osztály vezetőjének és munkatársainak, Czulák Szilviának és Verébi Dávidnak, hogy a szükséges fotókat elkészítették és a fényképek utómunkálatait elvégezték.

Régebbi számainkból

Lénárd László és Németh Péter professzor előadása a „100 éves a pécsi orvostudomány” című jubileumi emlékülésen, a Romhányi György Aulában, 2018. október 20-án. Megjelent az Orvostudományi Hírmondó 2018. novemberi számában.

Mérföldkövek a pécsi orvostudományban

Dr. Lénárd László előadása

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!
Kedves Megjelentek!
Tisztelt Kollégák!

Kicsit elfogódottan állok itt, mert azt a megtisztelő felkérést kaptam, hogy az orvostudomány elmúlt száz évéről beszéljek. Amikor végiggondoltam, miről is szóljak, hogyan fogjak hozzá, akkor realizáltam, hogy 1963-ban, 55 évvel ezelőtt léptem be az egyetem kapuján. 1968-tól oktatok, 50 éve, azaz az évszázad felét itt töltöttem. Ez az én alma materem, amihez igyekeztem hű maradni, így aztán ez a beszámoló kissé szubjektív lesz. Próbálok kiemelni azt, amire rektor úr is utalt az imént, nevezetesen, hogy mindig voltak problémák, sokszor fenyegette a megszüntetés réme az egyetemet, mégis túléltek és itt vagyunk. Jelenleg pedig mondhatjuk, hogy jól állnak az egyetem ügyei. Alapvetően én is optimista vagyok, és szeretnék tisztelni nagy professzoraink előtt, akik mentették az egyetemet, mentették, ami menthető, és mindig a minőség megtartása lebegett a szemük előtt.

Röviden a kezdetekről: 1367-ben Vilmos püspök és Nagy Lajos király Orbán pápa engedélye alapján felállította a Studium Generalét, és a pápa szeptember elsején Viterbóban aláírta az alapító okiratot. Az ma már nem egészen világos, de talán sejthető, hogy Vilmos püspök ezt jobban akarta, hisz Nagy Lajos királynak ezért fizetnie is kellett. A Studium Generale engedélyt kapott a teológia kivételével minden tudományág művelésére. Azt nem tudjuk, hogy volt-e orvosi oktatás, mert nincs rá semmiféle bizonyíték. Sajnos hamar elhalt ez az egyetem, de arra sincs adat, hogy ez mikor következett be. Brodarics ugyan azt írja, hogy az 1526-os mohácsi csatában pécsi egyetemisták is részt vettek, ám ezt kevesen fogadják el. Amit azonban tudunk, hogy 1402-ben és 1403-ban még létezett az egyetem. Akkor is jó volt a pécsi bor, akkor is választottak diáktort, és úgy berúgtak, hogy az egyik diákot fejbe vágják. A püspökig jutott az ügy, irat is született belőle, ez a dokumentum valahogy fennmaradt.

A következő intézmény az Óbudai Egyetem volt, amiről kevesen tudnak. Ez négykarú volt, és itt már van írásos emlék is arról, hogy volt orvosi képzés is. Sajnos rövid ideig, mindössze húsz évig létezett. Ezután következett a Mátyás király által Pozsonyban alapított Academia Istropolitana, ami pontosan száz évvel a pécsi egyetem alapítása után történt, tehát 1467-ben. Politikai okai voltak annak – Mátyás külpolitikája miatt – hogy Bécshez közel helyezték el ezt az egyetemet. Érdekes, hogy ezzel Janus Pannoniust bízták meg. Találghatjuk, hogy ha Pécsen létezett egyetem, akkor miért nem azt karolta inkább fel Janus, de valószínűbb, hogy akkoriban már nem létezett a pécsi egyetem. Az Academia Istropolitana bölcsész, jogi, hittudományi és orvostudományi rendeltetésű. Ismerjük Ilkusi Márton és Péter Mester nevét, akik professzorok voltak, valamint Regiomontanus, aki később Németországban lett rektor. 1492-ben sajnos már ez az egyetem sem létezett, erre vonatkozóan írásos nyom is maradt.

Az ellenreformáció során megalakult a Pázmány Péter alapí-

totta egyetem Nagyszombatban, majd ennek jogi fakultása 1784-ben Pozsonyba került, illetve jogi liceum lett belőle. Így került fel később, az 1880-as években az, hogy legyen Pozsonyban egyetem, legyen egyetemi joga ennek a liceumnak, és nevezzék el Deák Ferencről, ám ebből nem lett semmi.

Nagyszombatról az egyetem átkerült Budára, majd Pestre, később ebből gyökerezett az összes budapesti egyetem, és 1872-ben újjáalakult az egyetem Kolozsváron is. További két egyetem felállítását tartották szükségesnek akkoriban. Trefort Ágost kultuszminiszter támogatta is ezt a szándékot, ám ő meghalt, és a kérdés ismét hátrébb került. Aztán Zichy János gróf, aki oktatási miniszter is volt, nyújtotta be a Debreceni és a Pozsonyi Erzsébet Tudományegyetem létrehozására vonatkozó törvényjavaslatot 1912-ben, amit Ferenc József jóvá is hagyott. Az egyetemek közül egyedül a debreceni az, ami ugyanott található, ahol alapították, az összes többi költözött, és ebben a pécsi viszi a prímet.

A Pozsonyi Erzsébet Tudományegyetem 189 hallgatóval indult a jogi karon 1914-től, volt Bölcsészettudományi és Hittudományi Kara, majd kialakult az Orvostudományi Kar is. A Természettudományi és a Mezőgazdasági Kar létrehozása is tervben volt, de aztán a háború közbeszólt. A pozsonyi egyetem felállításában tanszéki elődömnök, Pekár Mihály életlen professzornak volt elévülhetetlen érdeme. Róla hosszan tudnék beszélni, de erre most nincs időnk, ám annyit fontos elmondanom, hogy különleges ember volt, aki rendkívüli kapcsolatokkal rendelkezett. Itt megállnék egy pillanatra, hogy hangsúlyozzam: mindig kellett lobbizni, az emberi kapcsolatokra mindig szükség volt, és akkor ment előre az egyetem ügye, ha a kapcsolatrendszer kiépült és hatékonyan tudott működni. Hála Istennek, a professzoraink többsége tudta ezt, és élt is ezzel a lehetőséggel. Pekár Mihálynak Tóth Lajos, akkori államtitkár a kebelbarátja volt, és segítette az egyetemalapítás ügyét. Később hálából Tóth Lajos Könyvtárt alapított Pekár Mihály az Élettani Intézetben belül, és ez lett a jogelődje a mostani kari könyvtárnak, amit átneveztek Pekár Mihály Könyvtárrá. 1915-től Klebelsberg Kuno az államtitkár, de már 1914-től elindul a képzés a jogi karon. Január 19-én kinevezték Velits Dezsőt a szülészeti, Herczog Ferencet a belgyógyászati, és Bakai Lajost a sebészeti professzorává. Ők még a városi kórházakban kezdik a munkájukat, majd 1918. április 3-án Pekár Mihályt a kórházban, Mansfeld Gézát a gyógyszerészet, Entz Bélát a kórháztan, Veress Ferencet a bőrgyógyászat, Imre Józsefet a szemészet, Fenyvesi Bélát a közegészségügy, Reuter Camillót az ideggyógyászat és Heim Pált a gyermekgyógyászat professzorává nevezik ki. Mansfeld intézetében két olyan fiatal munkatárs is dolgozott, mint Szentgyörgyi Albert és Cori, akiről a biokémiai Cori-kört nevezték el. Az egyetem menekülésekor ők aztán elmentek nyugatra. Az orvoskar megalapítása jogilag április 3-án történik, a képzés pedig október 20-án indul, azaz ma van épp száz éve ennek. Az első dékán Pekár Mihály, ami nagyon lényeges, mert a menekülésnél kulcsszerepe lesz. Az oktatás mintegy 600 hallgatóval indul. Történeti munkákból tudhatjuk, hogy a nők is felvételt nyerhettek, ám nekik külön papírokat kellett eh-

hez benyújtaniuk. A világháború miatt azonban ez az egyetem is kérés-életű.

1919. január 6-án a cseh kormány katonái betörnek Pozsonyba, internálják a rektort és a dékánt hat hétre, de mintha ma történe, a 600 magyar hallgatóból 450 aláír egy petíciót azért, hogy magyar nyelvű maradjon az oktatás. Természetesen ezt nem fogadják el,

mert szándékosan meg akarják szüntetni a magyar nyelvű oktatást, ahogyan ezt a történelemlényekből is tudni lehet. A megszüntetés után a pozsonyi nevet is elveszik. Pekár Mihály vezetésével Budapestre menekül az egyetem, és különböző helyeken kezdik meg az oktatást. Például a kórtan ötödéveseknek heti öt óra előadással, 12 óra gyakorlattal zajlik, az élettant pedig Farkas Géza oktatja a Rottenbiller utcában. Itt megállnék egy pillanatra, mert a történelem megint visszaköszön. 1929-ben egy hajón Bostonba megy, a 13. élettani világkongresszusra Farkas Géza, Pekár Mihály, Ludány György és Szentgyörgyi Albert, majd visszafelé jövet megalapítják a Magyar Élettani Társaságot, számos magyar tudományos társaság őst. Lissák Kálmán, a későbbi pécsi élettanprofesszor Farkas Gézától tanulja az élettant.

Verzár Frigyeset elfelejtettem megemlíteni. Őt azért hozom elő, mert Klebelsberg Kuno nemcsak ötezer népiskolát állított fel Trianon után, hanem létrehozta a Tihanyi Kutatóintézetet és megalapította a magyar Collegium Hungaricumok rendszerét is nyugaton: Bécsben, Berlinben, Rómában. Ekkor indult el az a lehetőség, hogy a fiatal kutatók, akikből az 1950-es években az Arany Kar lesz, külföldre juthattak. A Rockefeller-ösztöndíj és ez a magyar rendszer tette ezt lehetővé. Donhoffér Szilárd professzor így jutott el Aberdeenbe, Lissák Kálmán Bostonba, és hosszan lehetne még a neveket sorolni. A lényeg az, hogy Verzár Frigyes a Tihanyi Kutatóintézet igazgatója lett. Ez volt az egyetlen és első kutatóintézet, amit Klebelsberg Kuno hozott létre, és ennek az igazgatóhelyettese Méhes Gyula professzor volt, mindenki „Gyusza bácsija”, aki kalandos körülmények után nálunk lett később a gyógyszer-tanprofesszora.

1921. augusztus 20-án Pécs felszabadult, és csak a véletlenül múlt, hogy most nem Jugoszláviában, illetve Horvátországban vagyunk, mert a várost elfoglalták. A kommün bukása után néhányan ide menekültek, köztük Landler Jenő, és itt volt a Bába-képző Intézet vezetője, Doktor Doktor Sándor is, aki azt követelte, hogy csatolják a Jugoszláv Királysághoz Pécs és Baranya déli részét is, Bajai-Baranyai Köztársaság címszó alatt, ám szerencsére ezt megúsza Pécs. A demarkációs vonal a Mecsek északi határán húzódott, ott jöttek-mentek a küldöttek Budapestre és próbáltak intézkedni. Közben a Nemzetgyűlésben már jóváhagyták – nem kis mértékben Tóth Lajos és Pekár Mihály hatására – hogy Pécsre kerüljön az egyetem, tudniillik ezért versenyzett Szombathely és Győr is, ezt ne felejtjük el. A helyi polgármes-

ter, Nendtvich Andor és gróf Zichy Gyula püspök is teljes mértékben támogatta az egyetem fölállítását. Zichy Gyula magánvagyonából épült egyébként a Pius Gimnázium, tessék megnézni, hogy néz ki, bizony jó lett az egyetem Természettudományi és Bölcsészettudományi Karának is. Ez persze menekült egyetem volt, és nem egy különálló kampusz keletkezett. A városban helyezték el az egyetemet, és most már kicsit nagyképűen azt mondom, hogy mára az egyetemben van elhelyezve a város. Átszövi az egyetem tíz kara az egész várost, és a város igazából az egyetemből él, lássuk világosan.

1923 októberében a jogi és a bölcsészkaron elindult az oktatás, az orvoskaron pedig az első két évfolyamon. Az orvosképzés 1925-ben lett teljes, amikor már minden klinika felállt. Trianon után vagyunk, nehéz körülmények között, és mindjárt a megalakulás után, 1928-ban felmerül az egyetem megszüntetésének a réme. Szerencsére Klebelsberg Kuno még életben volt, és közben Pekár Mihály a Főrendi Ház tagja lett, ők a körmük szakadtáig védték az egyetemet, amit sikerül is megmenteniük, ám 1929-től 1933-ig jön a világválság. Az egyetem fejlesztése ennek ellenére folytatódik, gondoljunk csak arra, hogy a Jogtudományi Kar épületei a '30-as években épültek, illetve a számunkra emblemikus Diákotthon már előtte felépült, ami jelenleg a rektori épület. Valójában a város adakozásából készült el, Pécs város polgárai adták össze hozzá a pénzt, és a város ingyen adta a telket. Fantasztikus támogatás volt, bár most is lenne ilyen!

A harmincas években fejlődik az egyetem, az első röntgenkészüléket a Szülészeti Klinika kapja, de a legemblemikusabb az I. számú Belgyógyászati Klinika – Ángyán János vezetésével. Ő nagy hírű professzor, rengeteg tanítványa van, de folyik a kutatás a különböző tanszékeken is, melyeknek az elhelyezése az átköltözésig nem is változik. 1925-től elindul a habilitáció, az 1923/24-es tanévben 890 hallgatója van az orvoskarnak, az egyetem nagyon szépen megvan, ám jön a világháború. Bár Pécs megúsza a bombázást, mindössze három bomba esik le a régi reptér közelében, mégis menekülnek a pécsi polgárok Sopronba, mert nem tudják, hogy ott lesz bombázás igazából. Ebben a vész-korszakban a professzori kar ugyancsak összetart. A numerus clausust nem tartják be úgy, ahogy kell, és ezt észrevételezik is a felső hatóságok.

Mansfeld Gézát – aki kikeresztelkedett, evangélikus zsidó ember volt, rendkívül nagy hírű, nemzetközi kapcsolatokkal is rendelkezett – 1944-ben elvitték Mauthausenbe. Természetesen a Kolozsvári Egyetem is menekült, és Méhes Gyulát akarták kinevezni Mansfeld Géza Gyógyszertani Tanszéke-re. Méhes Gyulának akkor már megvolt mindkét gyermeke, egy szilágysomlyói molnárcsaládból származott, és a Tihanyi Intézetből került Kolozsvárra gyógyszer-tanprofesszornak. Ő azt mondta, hogy nem foglалhatja el ezt a tanszéket, mert annak a professzora ideiglenesen távol van. Erre másnap megkapta a SAS-behívót, mennie kellett nyugatra, menekítette a pesti hallgatókat. Mansfeldnek akkora tekintélye volt – erről is vannak leírások – hogy Mauthausenben megkeresték német SS-orvosok, és próbálták menteni. Talán ez az oka, hogy megmenekült az élete. Utána Svájcba került gyógykezelésre, majd hazatért, és azonnal intézkedett, hogy Méhes Gyulát kerítsék elő. Rögtön kinevezte a Gyógyszertani Intézetbe, és miután Pestre, majd Amerikába távozott, ragaszkodott ahhoz, hogy Méhes legyen a Gyógyszertani Intézet professzora. Azt hiszem, fantasztikus szerencsénk volt, hogy 1949 és 1952 között Méhes Gyula volt a rektor jogú dékán, talán az előzmények miatt nem mertek hozzányúlni, az intézete pedig nagyon jól működött. Azt például kevesen tudják – ez is

megérne egy előadást – hogy ő fedezte fel a reticularis aktiváló rendszert nyílon, ezt közölte is, de rossz helyen. Ezért később másoknak Nobel-díjat adtak. Méhes Gyula egy rendkívül tehetséges kutató volt, de ez kicsit elsikkad a visszaemlékezésekben. Ő védte az egyetemet a legvadabb Rákosi-korszakban is, és ez a mi nagy szerencsénk.

A másik történet Ernst Jenőről szól, aki 1914-ben, a nagy felbuzdulásban önként jelentkezett a frontra. Ő egy sok gyermekes, zsidócsaládból származott. Szovjet hadifogságba került, később jött csak haza. 1944-ben munkaszolgálatra vitték, majd megszökött, itt, Pécs alatt. Hova is szökjön egy szerencsétlen ember, aki élettanász? Az élettan professzorhoz, Lissák Kálmánhoz. Lissák elbújtatta, először a saját ágyába dugta, majd a szőlőbe vitte, illetve az egyetemre. Szerencsére ez csak egy-két hónapig tartott, mert 1944. november 30-án megérkeztek az oroszok. Ernst Jenőről nem tudta senki, hogy kommunista és Rákosi kebelbarátja még a szovjet időkből.

Gige falu két nagy embert adott az egyetemnek: Császár Elemért és Török Bélát. Török Béla professzort tegnap láthattuk itt 92 évesen, Császár Elemerről pedig azt fontos tudni, hogy 35 éves korában a Magyar Tudományos Akadémia tagja lett. Fizikus professzor, kinevezett profeszszora az Erzsébet Tudományegyetem Orvostudományi Karának. 1948-ban luxálják, rövid időre börtönbe kerül, megszüntetik az akadémiai tagságát, majd nagy nehezen Gödöllőn kap állást, aztán onnan is eltávolítják, és hamarosan meghal. Ahogyan ő eltávozik, Ernst Jenőt kinevezik, aki egy rendkívül puritán ember. Vaságyban alszik, külön betétkönyvet csináltat az orvostanhallgatóknak, pénzt ad a szegényeknek, egy nagyon érdekes figura, belőle lesz a szürke eminenciás az egyetemen. Részben neki köszönhető azoknak a professzoroknak az idejövetele, akik később az Arany Kart alkotják, előtte pedig Entz Bélának, aki nagyon kiterjedt kapcsolatrendszerrel rendelkezett. Ernst Jenő nagyon sokáig szürke eminenciás, nélküle semmi nem történhet, nem tűr ellentmondást, ugyanakkor nem vállal semmilyen hivatalt. A jóra törekszik, sok jót is tesz az egyetemnek. Nagyon érdekes ezt alaposan megfontolni, mert a világ nem fekete-fehér.

A Rákosi-korszakban voltam gyerek, az idősebb testvérem, aki akkor orvostanhallgató volt, 18 évvel volt idősebb nálam, így sokat vittek engem is a régi Rákóczi úti épületbe. 1945 és 1950 között rengeteg embert kirúgtak, sok professzor elmenekült. Emlékszem, a Rákóczi úti épületben, ahogy mentünk föl a lépcsőn, az első világháborús emléklapok vörös brokáttal voltak letakarva, előttük a Sztálin szobor. Ez az a szobor, amit Jobst Kázmér unokatestvére, mint medikus leönt sósavval, ezek után minden egyetemről kitiltották, börtönbe került. Rendkívül szomorú és egyben érdekes volt ebben a korszakban az egyetemünk élete. Kapitalista csökevényként lefestetik az aulában a csodálatos freskót, de volt annyi eszük a festőknek, hogy meszeléssel tették ezt. Így aztán később gyönyörűen el lehetett távolítani a meszelést, és alatta látható a csodás freskó. Csupán egy dolog felejtődik el, az ajtók fölötti felírás. 2005-ig kell várnunk, hogy Debreczeni László és Péter Károly, a két '56-os eljőjön hozzám, mint rektorhoz, hogy kérjék a gyönyörű feliratok visszaállítását. Tessék ezt végiggondolni lélektanilag, hány év telt el addig. De annyi eszük is volt az értékmentőknek, hogy a padlásra fölvigyék Erzsébet királyné és Ferenc József szobrait, ezért tudjuk ezeket a csodálatos szobrokat ma is megnézni itt, karunk előcsarnokában.

Érdemes felsorolni azoknak a profeszszoroknak a nevét, akik ebben a nehéz időszakban összetartottak: Cholnoky László, Kerpel-Fronius Ödön, Szentágothai János, Lissák Kálmán,

Környey István, Méhes Gyula, Merczel Miklós, Donhoffer Szilárd és az örök Romhányi György, akinek a nevét az aula is viseli. Ők voltak az aranycsapat. Dacára a legvadabb időknek, nem tudtak velük semmit sem tenni, mert világhíresek voltak. Környey Istvánt az angol királynőhöz hívták konziliumba, kiengették. Cholnoky folytatta a Zeichmeister által elkezdett karotinkutatásokat – világszínvonalon. Lissák és Szentágothai ugyan vetélkedtek egymással, de ez is fantasztikusan jó eredménnyel járt. Lissák nagyon innovatív, szervező ember volt. Magyarországon az első enkefalográfiás készülék hozzánk került az élettanra, amikor a klinikusok még azt sem tudták, mi az. Nukleáris analízist is szerzett jelanalízisre, ami az uránbányánál volt használatos. Szentágothai elkezdte az endokrin kutatásokat, amiben világszinten fantasztikusat alkotott a csapatával. Jóval később, 1968-ban jelent meg az a bizonyos négyesrész, híres könyv a hypothalamusról, Szentágothai, Halász, Flerkó és Mess munkája. Közülük már csak Halász és Mess professzorok élnek. Halász Béla kitalálta a Halász-kést, amivel a hypophysis rendszert lehetett izolálni. Ezekkel az egyszerű dolgokkal is lehetett világhírű munkákat végezni.

Ezután jött 1956, ami ismét látszólag derékba törte az egyetemi életet, bár ez egy dicsőséges időszak volt. A hallgatók nagy számban részt vettek az eseményekben, valójában a Pedagógiai Főiskola és az Orvostudományi Egyetem zászlóalja alakult meg. A MEFESZ diákszervezetében Debreczeni László és Péter Károly játszották a főszerepet, de mellettük voltak professzorok is, például Szentágothai János, akit az értelmiségi '56-osok elnökének választottak, ebből később lett is gondja. Lissák Kálmán óriási szerencséje volt, mert Párizsban járt éppen, nem volt itthon. Mire hazajött, a szovjetek már itt voltak, és nagy volt a baj.

De menjünk vissza két nappal korábbra. Volt egy nagy ember, akit elfelejtünk, Csikor Kálmán ezredes. Neki köszönhető, hogy itt nem lett iszonyatos vérengzés. Látszólag úgy tűnt, hogy ellene volt a dolgoknak, de nem erről volt szó, ő a fiatal életet mentette. Tessék elgondolni, kézi puskákkal állt az A/1 környékén néhány száz hallgató, várva, hogy a szovjet tankok tömege jöjjön. Ebből mézszárlás lett volna. Csikor éjfélkor visszavonta a csapatokat, elmentek a kollégiumba aludni, és hajnali négykor már a szovjet tank ágyúcsöve rá volt irányítva a főkapura. Akik ezt átélték, jobban el tudnák mondani, például Tóth professzor úr, aki itt van. Lefegyverezték a társaságot, nem lehetett mit csinálni. Azt hiszem, hogy ezzel Csikor ezredes sokak életét mentette meg akkor is, ha forradalom volt.

Pécs megúszott sok mindent, szemben más városokkal, itt nem volt sortűz sem. November 4-e után – én 12 éves voltam akkor és Bálisban laktam – láttam, ahogyan lövik a Mecseket tankágyúkkal, aknavetőkkal, sorozatban, mert akkor már fölmentek a Mecseki Láthatatlanok. Tessék elképzelni azt a hallatlan lelkesedést. A fiatal egyetemisták a tél közeledtével félcipőben mentek föl a Mecsekre a szovjet csapatok ellen harcolni kézi fegyverekkel, és ingáztak a Mecsek különböző részei között, miközben lötték őket. Volt olyan köztük, aki lövést kapott, később a professzorunk lett, nem mondom a nevét. Voltak aztán, akik Jugoszlávia felé elmenekültek, nagyon sokan.

Volt még egy érdekes és szomorú történet, amit el kell mondanom. Egy egyetemi járőr nyolc-tíz emberrel Magyar-Mecskére ment, mert ott a párttitkár elkezdett lövöldözni. Közben jött november 4-e, és realizálták, hogy az oroszok itt vannak. Pécsváradon, a rendőrségen leadták a fegyvereiket, és zárt alakulatban, katonaruhában meneteltek Pécs felé. A szovjet csapatok elfogták, és bevitték őket az A/1-be, majd statáriálisan halálra

ítélték őket. Ez valahogy kitudódott, Lissák Kálmán rektor azonnal bevágta magát a Pobjedába, nota bene Szentistváni Gyuláné párttitkárral együtt – ezt is adjuk meg a kornak. Lissák Kálmán felesége lengyel grófnő, apósa orvosvezetős és gróf volt, és mint később kiderült, őt Katyinban végezték ki az oroszok. Tessék végiggondolni, micsoda életek voltak! Lissák Kálmán jól tudott oroszul, elmondta a szovjet parancsnoknak, hogy ezek fegyvertelen fiatalok, semmit nem csináltak. Hatására megmásították az ítéletet, de csak másnap reggel engedték el a magyar fiúkat. Egy szov-

jet teherautón hozták be őket az A/1-ből. Mindjárt az első száz méter után a kiskatona bevezette az árokba a teherautót, vélhetően szándékosan, majd elszaladt. Sokan megsebesültek. Zsemberi Miklós, ragyogó futballista medikusunk gerinctörést szenvedett, soha többet nem tudott járni, kerekesszékekbe kényszerült.

Az '56 utáni megtorlások során rendkívül sok embert kitiltottak az egyetemről, itt, a márványablán láthatjuk is: „Tisztelettel emlékezünk a meghurcoltakra, a kitaszítottakra.” Jött a Fegyelmi Bizottság, és Lissáknak volt annyi esze, hogy kit kért fel a Fegyelmi Bizottság elnökségére? Donhoffer Szilárdot. Azt a Donhoffer Szilárdot, akit B-listáztak 1947-ben, és akit Mansfeld Géza mentett meg, ma már tudjuk, miért. Amikor ugyanis Mansfeldet elvitték Mauthausenbe, a táborba, Donhoffer volt a családja támasza, feleségét és a gyermekeit látogatta, élelmet vitt nekik. Azért néha van olyan is, hogy: „Jó tett helyébe jót várj”! Donhoffer lett tehát a Fegyelmi Bizottság elnöke, Vitéz Cholnoky László pedig a titkára. Lépniük kellett, sokakat kizártak az egyetemről, elsősorban azokat, akik amúgy is disszidáltak, de mellettük voltak olyanok is, akiket ez személyükben érintett. Nehéz volt, de mégis azt mondom, hogy az adott körülmények között a lehető legenyhébb volt ez az eljárás, amiről – akik ezt elszenveték – persze nem ezt gondolhatják. Zsemberi Miklós, kerekesszékekbe kényszerülve egy kis lakást kapott a könyvtár végében, évtizedekig könyvtárosként dolgozott, sokszor beszélgettünk.

1957 januárjában Lissák Kálmánt Fegyelmi Bizottság elé állították Szentágothai Jánossal együtt. Mindkettőjüket fegyelmi eljárás alá vonták, Szentágothait azért, mert az értelmiségi '56-osok vezetője lett, Lissákot pedig azért, mert az '57-es januári tanácsülésre a MEFESZ képviselőit hívta meg, és nem a pártbizottságot, továbbá az egyik szabadságharcost eldugta az egyik orvosi kollégiumban, hogy ne legyen szem előtt. Mindketten túléltek, hála a jó Istennek. De Lissákot már az 1950-es években a Magyar Tudományos Akadémia megróttá, hogy imperialista módszerekkel kutatja a pavlovi tudományt. Érdekes és nehéz körülmények voltak ezek.

1957 után megindult az oktatás és az élet, és a '60-as évekre már egészen jól állt az egyetem. 1966-ra minden épület – az el-

méleti tömb és a 400 ágyas klinika is – elkészült, ezeket az egyetemalapítás 600. évfordulóján adták át. Itt kell megemlékeznünk Tigyi József professzor úrról. Kevesen tudják, hogy ÁVÓ-sok verték agyon az édesapját. Tigyi József Ernst Jenő védelme alá helyezte magát. Nagy alkotó ember volt. Azt, hogy itt ülhetünk, azt, hogy a 400 ágyas klinika felépült, valamint azt, hogy 1969-ben a PAB is létrejött, mind neki köszönhetjük. Az más kérdés, hogy rosszkor, rossz interjúkat adott. Személyes elbeszéléséből tudom azt, hogy Ernst Jenő hiúságára apellálva tudta ezt az egész építkezést elindítani. Ernst Jenő óriási nagyhatalom volt, szürke eminenciás. Azt mondta Tigyi neki, hogy milyen nagyszerű lenne, ha az ő nevéhez fűződne ezeknek az épületeknek a felépítése. Így tudta elérni, hogy a terve valósággá vált.

A rendszerváltozás időszakát már mindenki ismeri, amikor Kellermayer Miklósnak és Kelényi Gábornak volt alapvető szerepe, de nemcsak ők ketten vitték ezt véghez, hanem a fiatal kutatók tömegei is. Bauer Miklós rektor támogatta ezt a folyamatot, sőt később lemondott a posztjáról, hogy a korábban kinevezett rektor ne gátolja az átalakulás folyamatát. Talán éppen ezért, később másodszor is rektorra választották. Volt szerencsém vezetni az Autónia Bizottságot. Elkészült a Fehér Könyv, amiben az elképzeléseinket írtuk le az új világról. Sajnos ez ma már naivitásnak tűnik, nem úgy alakultak a dolgok, ennek ellenére az egyetem él és virul, és óriási a fejlődés. Állítom, hogy ennyi pénzt kutatásra Magyarországon soha nem adtak, mint ma, a kérdés az, hogy ez hogyan hasznosul. Véleményem szerint nem mindig hasznosul megfelelően.

1993-ban megindult a PhD-képzés és a habilitáció, 2000-ben doktori iskolák alakultak. Fiatalok tömege vesz részt az elméleti és klinikai kutatásokban, a tudományos diákkör révén több mint száz hallgató szerepelt országos TDK-kongresszusokon, Pro Scientia érmeiket nyertek sokan, oktatók és fiatalok. A PhD-képzés azért unikum, mert az MD- és a PhD-fokozat együtt sokat ér Amerikában és mindenhol a világon. Az a piacképes, aki mind a kettőt viszi. 1984-ben megindult az angol oktatás, ami óriási dolog volt, mert kevesen tudtak jól angolul. Az egyetem mozgalmat indított a nyelvtanulásra. Az angol képzés az oktatók nyelvtudását is felhozta, és ez nagyon sokat jelentett a tudomány eladása szempontjából. Sümegi Balázs dékánása alatt megindult a német nyelvű oktatás is, és mára mindkét nyelven orvos-, fogorvos- és gyógyszerész-képzés zajlik.

Tegnap hallhattuk rektor és dékán uraktól, hogyan áll a Gyógyszerésztudományi Kar, és azt is, hogy talán végre a Fogászati Kar is kialakulhat. Felépült a Szentágothai Kutatóközpont, a fiatal kutatók nemzetközi szinten is nagyon jól megállják a helyüket. Az egyetem tehát remekül halad. Vannak újabb kihívások, mert a kormányzat a zászlajára tűzte az innováció kérdését, amiben valljuk be, gyengék vagyunk. A magánosítás réme is újból fölmerül, de ezek ellenére jól áll az egyetem. Nagyon örülhetünk annak, hogy új dékánunk, Nyitrai Miklós innovatív személyiség, a 3D-nyomatás népszerűsítése, fejlesztése az ő nevéhez fűződik, és ismét orvos rektorunk van, a két dékáni ciklus tapasztalataival rendelkező Miseta Attila személyében, akinek az intézetében – Kovács L. Gábor akadémikus munkássága révén – egy lapkán a teljes labordiagnosztika elfér, ami szintén igen jelentős innovációnak számít. Bízunk tehát abban, hogy egyetemünk tovább él, és nagyszerűen fog fejlődni!

Köszönöm, hogy meghallgattak!

A 100 év tanulságai

Dr. Németh Péter előadása

„Kevés egyetem született oly óriási nehézségek közt, mint ez, a nekünk oly drága pécsi egyetem...” Pekár Mihály, az első orvoskari dékán keserű, de egyúttal dacos elhatározottságot is sugalló szavai ezek.

Valóban, reménytelennek tűnt az orvosképzés helyzete már rögtön a megindulásakor. A „Nagy Háború” elvesztésének és az Osztrák-Magyar Monarchia szétesésének pillanata volt ez. 1918. április 14-én született meg a rendelet az orvosképzés megindításáról, ami 1918. október 5-én – majdnem napra pontosan 100 éve – el is kezdődött Pozsonyban. 1919. január 7-én a várost megszálló csapatok az egyetemet is birtokba vették, majd ugyanez év június 12-én az intézetek és klinikák vezetését leváltva hivatalosan elrendelték, hogy az oktatás csak cseh és szlovák nyelven folytatható. 1919. szeptember 22-én Pozsonyban hivatalosan is befejeződött a magyar nyelvű orvosképzés, és az egyetem Budapestre költözött. Annak ellenére, hogy az újraindult képzés nagyszámú hallgatót vonzott – az 1921-22-es tanévben 1204 hallgatója volt a Budapestre került pozsonyi orvoskarnak – felvetődött a megszüntetés gondolata. Az 1921. június 14-i törvény ugyan kimondta, hogy a Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem Pécsre költözik, az orvosképzés megszüntetésének gondolata azonban, az ország rossz pénzügyi helyzete miatt, továbbra sem került le a napirendről. Pekár Mihály dékán és az oktatói kar szövetkezve Pécs város nagyvonalú polgáraival mégis megteremtette a feltételeket és 1923. október 24-én – 95 éve – már Pécsen folytatódott az orvosképzés. Érthető tehát Pekár Mihály mind keserű, mind dacosan határozott hangvétele. Érdekes, hogy az elmúlt évtizedek során a pécsi orvosképzés megszüntetésének gondolata többször is felmerült, de mindig sikerült azt elhárítani.

Számos példát lehet még felhozni arra, hogy hasonlóan ellentétes érzelmek, ellentétes viselkedési mintázatok mentén alakult a pécsi orvosképzés története. A trespedség és beletörődés több korszakban is jellemezte az egyetemi életet. Nemcsak a II. Világháborút megelőző és követő vészidőszakokban volt erre példa. A közelmúltban, az integrációt megelőző periódusban, sem az orvosegyetemi közvélemény, de a vezetők közül sem mindenki fogta fel a várható változások realitását és annak veszélyét. Ezért eredményezett a nyilvánvaló presztízsvesztés mellett súlyos anyagi gondokat is a 2000-es évben bekövetkezett integráció. Megszűnt az önálló Pécsi Orvostudományi Egyetem és betagozódott egynek a 9 másik kar közé a Pécsi Tudományegyetembe. Az új helyzetben megszűnt az önálló döntéshozatal és az önálló gazdálkodás, az elmulasztott felkészülés krízishelyzetet eredményezett. Ahogy az egyetem megalakulásakor, majd a világháború idején és az azt követő időszakban a nehézségek egyik oldalról az egyetemi közhangulatot a beletörődés, az elkeseredettség felé hangolták, de egyúttal teret is engedtek a bátor kockázatvállalásnak, esetenként a bátor kiállásnak is. Elég csak többek mellett Pekár Mihályra és Méhes Gyulára gondolni, vagy az Ernst Jenő professzort bújató Lissák Kálmánra. Ugyanígy, az integrációt követő csődhelyzet világított rá, hogy nem elég az oktatás, kutatás, gyógyítás sokat emlegetett “három feladatát” jól csinálni, a gazdálkodásra, a szisztematikus fejlesztésekre is azonos hangsúlyt kell fektetni és ezekhez a pénzügyi forrásokat nekünk magunknak kell megkeresni. Az is világossá vált, hogy a 10 karú egyetemen belül szövetségeseiket kell találni és a döntéshozatalban meghatározó pozíciókat kell szerezni. Ez a felismerés ugyan későn

jött, de azt is eredményezte, hogy a 10 karú, nagy egyetemen lehetőség nyílt számunkra a korábbiaknál előnyösebb, nagy összegű pályázatok elnyerésére, mint pl. a 400 ágyas klinika felújítására, vagy más karokkal összefogva a Szentágotthai János Kutató Központ felépítésére. Az orvoskaron végbement paradigmaváltás eredményezte továbbá azt is, hogy az integrációt követő 18 évből eddig már 12-ben orvos volt a rektor. Lénárd László és két periódusban Bódis József, valamint az idén tavaszi tisztségváltáskor ismét orvost, Miseta Attilát választották a Pécsi Tudományegyetem rektorává.

A széthúzás és az összefogás ellentétpárjai is folyamatosan nyomon követhetőek a kar történetében. Az éles kritikai érzék természetes tulajdonsága a tudományos területen dolgozóknak. Nehéz elvárni, hogy ez, a szakmában nagyra értékelt tulajdonság ne jelenjen meg a hétköznapi életben is. Ebből pedig apróbb-nagyobb konfliktusok generálódnak, szekértáborok jönnek létre és kialakul a széthúzás. A 100 év alatt számos példát lehet találni erre, az egyébként általános emberi (és hazánkban sajnos jellemzően gyakori) jelenségre. Az is igaz, hogy sokkal kevesebb azoknak az eseteknek a száma, amikor kritikus helyzetekben nem tudott az összefogás felülkerekedni ezen a negatív folyamaton. Nemcsak a megalakulást követő év drámai helyzetében, majd a pécsi berendezkedés éveiben, de később is szép példákat találunk az összefogásra. A 400 ágyas klinika, majd az Elméleti Tömb felépítése és az egyes intézetek területi elosztása is komoly vitákkal járt annak idején, de végül sikerült konszenzusra jutni. A nem túl távoli múltból is további példákat lehet találni: Közép-Európában elsőként szerveztük meg az angol nyelvű orvosképzést 1984-ben. Nagyon komoly összefogásra volt szükség a merőben új helyzetben jelentkező, többszintű problémák megoldására, pedig kezdetben sok, nemcsak szkeptikus, hanem kifejezetten elutasító, sőt ellenséges megnyilvánulás is elhangzott. A közelmúltból is van példa: a konfliktusok félretétele és komoly összefogás nélkül nem lehetett volna megszervezni azt, hogy a 400 ágyas klinika felújítása kapcsán lebonyolított költségek alatt zavartalan maradjon mind a betegellátás, mind az oktatás. Természetes, hogy nem mindenki értett egyet mindig mindenben, de a kritikus helyzetben elfogadták az adott vezetést – Pekár Mihály, Tigyi József, Méhes Károly, Kollár Lajos és Tóth Kálmán, hogy az említett eseményeknél maradjunk – rendelkezéseit és összefogással sikerült megvalósítani a komoly feladatokat. Utólag természetesen – és joggal – mindenki pozitívan és büszkeséggel tekint az eredményekre és elfelejti a kezdeti konfliktusokat, gyakran még a saját, korábbi ellenkezését is.

A hiúság és annak tüneti megnyilvánulása az álszerénység is mindig tetten érhető volt. A „nagy professzorok” sem voltak mindig mentesek ezalól. Szakmai teljesítményeik miatt azonban fogadjuk el ezeket az emberi gyengeségeket és velük kapcsolatban ne erre emlékezzünk. Arra is van azért példa, hogy komoly szakmai teljesítmények nélkül is hiúsági kérdések jöttek elő, gyakran megkeserítve sokak munkáját, de ezek kihullottak – és ki is fognak hullani a jövőben is az emlékezet rostáján. Az egészséges önbizalom mindig sokkal inkább vonzotta mind a hallgatókat, mind a kollégákat és visszatekintve is átsüt egy-egy kiváló oktatónk-kutatónk életművén. Nem hiszem, hogy Romhányi György, Szentágotthai János, vagy Grastyán Endre és még nagyon sok jeles egyetemi oktató valaha is a hiúságtól, hanem sokkal inkább a megismerés, a tudományos járték örömétől hajtva végezte a munkáját.

Az igazi tehetségek – akiből minden korszakban szerencsére több is volt az orvosegyetemen – meghatározók voltak, de nem szabad elfeledkezni azokról, akik csak egyszerűen tették a munkájukat, nagyobb tehetség vagy ambíció nélkül. Tisztelet és megbecsülés nekik is. A szürkeség, esetenként az igény a nemszeretett feladatok elbliccelésére is minden korszakban megjelent. Nyilvánvaló, hogy hosszú távon a minőségre törekvés és az innováció hozza az eredményeket. Évek múlva is erre emlékezünk. Nagyon gyakran azonban sokkal nehezebb volt a múltban is, és ma is a passzív ellenállás, a szürkeség leküzdése, mint magának a feladatnak a végrehajtása.

Az innovatív gondolkodás, az igény a változásokra és a tettek az aktuális helyzet megváltoztatására nem mindenkinek szimpatikusak. Így volt ez mindenkor és megfigyelhető a jelenben is az egyetemen belül, de különös élességgel jelenik meg az egyetem és a hatalom viszonylatában. Az egyetem a mindenkori állam tulajdonában működött az elmúlt 100 évben. Természetes egy bizonyos fokú lojalitás elvárása a hatalom részéről. Ez azonban nem jelentheti a szolgálai ideológiai azonosulást. Az egyetem szellemi önállóságát mind az alapító okirat, mind az alkotmány, mind (1988 óta) az Európai Egyetemek Magna

Chartája garantálta. Ennek ellenére minden hatalom szerette volna a saját törekvéseit érvényesíteni az egyetemen. Nagyon változatos a 100 évünk története ebből a szempontból is. Sok példát találunk a megalkuvásra, vagy a fásult beletörődésre, de a karakán kiállásra is. Ne tagadjuk, a kisstilú karrieristák vagy az ideológiai vakbuzgók is jelen voltak időről-időre. Szerencsére az aktuális hatalom megváltozásával gyorsan feledésbe merültek, bár károkozásuk egy-egy korszak történetében egyértelműen kimutatható. Voltak azonban, akik az aktuális hatalommal fenntartott pozitív viszonyukat az egyetem fejlesztésére, új beruházások megszerzésére használták fel. Egészen más az ő szerepük és a hosszú távú megítélésük.

Lehetne még sorolni az egymással ellentétes tendenciákat, amelyek párhuzamosan, folyamatosan jelen voltak és vannak ma is. Inkább tegyük fel a kérdést, hogy sikertörténet-e az elmúlt 100 évünk? Nem hiszem, hogy ne egyértelmű igen lenne bárki részéről is a válasz. Még akkor is, ha a fejlődés a pozsonyi megalakulástól napjainkig nem mindig egyenes vonalban, fokozatosan felfelé ívelő, bulvárszerű sikertörténetként zajlott, hanem buktatókkal, megtorpanásokkal, sőt negatív korszakokkal is tarkítva. Az is igaz, hogy mindez nem steril körülmények közt, a társadalmi mozgásoktól elválasztva, hanem az ország és a régió elmúlt 100 évének történetébe beágyazottan, annak hatásai alatt ment végbe.

„Múlt nélkül nincs jövő, s mennél gazdagabb a múltad, annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe.” Babits Mihály sokat idézett mondata régi tanulságot fogalmaz meg: aki nem ismeri a múltat, aki nem analizálja és nem von le tanulságokat a régi és a közelebbi időszak történeteiből, az sem a mában, sem a jövőben nem tud eredményesen tevékenykedni. Ezért kell ismerni és újra meg újra elővenni a történelmünket, hogy a korokon átívelő tanulságokat be tudjuk építeni a mába és a jövő megtervezésébe.

Orvoscari Hírmondó, 2019. január

Megvásárolható az Orvoscari arcképcsarnok mindkét kötete

A nagy érdeklődésre tekintettel karunk vezetése úgy döntött, hogy kereskedelmi forgalomban is elérhetővé teszi azt a két portrékötetet, ami professzoraink, jelentős személyiségeink életútjáról szól, szakmai és emberi értékeik bemutatásával.

2017 végén jelent meg az Orvoscari arcképcsarnok első kötete, majd 2018 végén született egy azonos műfajú második is, más szereplőkkel. A kedvező fogadtatás miatt a kar úgy döntött, folytatja a sorozatot, így készülöben a harmadik portrékötet is.

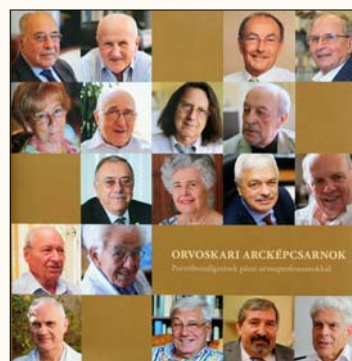
Az első könyv 18 riportjának szereplői: dr. Barthó Loránd, dr. Bauer Miklós, dr. Botz Lajos, dr. Dóczi Tamás, dr. Kajtár Pál, dr. Kellermayer Miklós, dr. Komoly Sámuel, dr. Kosztolányi György, dr. Kovács L. Gábor, dr. Losonczy Hajna, dr. Mess Béla, dr. Németh Péter, dr. Olasz Lajos, dr. Róth Erzsébet, dr. Székely Miklós, dr. Szelényi Zoltán, dr. Szolcsányi János és dr. Tóth Gyula.

A második könyv 14 riportjának szereplői: dr. Fekete Miklós, dr. Fischer Emil, dr. Gallyas Ferenc, dr. Götz Frigyes, dr. Karádi Zoltán, dr. Lázár Gyula Levente, dr. Lénárd László, dr. Mózsik Gyula, dr. Ohmacht Róbert, dr. Pintér András, dr. Schneider Imre, dr. Soltész Gyula, dr. Szabó István és dr. Vértes Marietta.

A beszélgetésekben nagyjaink életútjai elevenednek meg színes, érdekes, fordulatos történetekben, visszaemlékezésekben, őszinte, személyes vallomásokban, sok-sok tanulsággal. Elmélyült válaszokkal a megszólítottak abban is segítenek, hogy a kar klinikáinak és intézményeinek történetét is jobban megismerhessük, továbbá azokat a ma már ikonikus személyeket – oktatókat, kutatókat, klinikusokat –, akik tevékenységükkel jelentősen hozzájárultak a PTE Általános Orvostudományi Karának hírnevéhez.

Az első kötet portrébeszélgetéseit Schweier Rita és Stemler Miklós, a második kötetét Schweier Rita, a fotókat Kalmár Lajos készítette.

A könyvek megvásárolhatóak a Medicina Zrt. könyvesboltjában Pécsen, a Szigeti út 12-es szám alatt.

S. B.

B. L.

Sebők Béla és Barthó Loránd fényképe